



MÍSTNÍ AKČNÍ PLÁN – ANALYTICKÁ ČÁST

Místní akční plánování v ORP Pacov IV

Projekt:	Místní akční plánování v ORP Pacov IV
Reg. číslo:	CZ.02.02.XX/00/23_017/0008394
Zahájení projektu:	1. 12. 2023
Ukončení projektu:	31. 12. 2025
Realizátor:	Svazek obcí mikroregionu Stražiště / Společenství obcí Pacovsko



Obsah

1. Úvod	3
1.1 Popis struktury MAP	6
1.1.1 Proces tvorby MAP/Aktivity	6
1.1.2 Struktura dokumentu MAP	6
1.1.3 Témata MAP	7
2. Analytická část MAP	9
2.1 Obecná část analýzy	10
2.1.1 Základní informace o řešeném území	10
2.1.2 Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v území majících souvislost s oblastí vzdělávání	19
2.1.3 Analýza stavu gramotností a inkluзивity ve srovnání se situací v ČR	27
2.1.4 Vyhodnocení evaluace a dotazníkového šetření	45
2.1.5 IPs Střední článek podpory	57
2.1.6 Charakteristika školství v řešeném území	57
2.1.7 Zajištění dopravní dostupnosti škol v území	93
2.1.8 Aktuální situace v oblasti inkluзивního vzdělávání	94
2.1.9 Sociální situace	95
2.2 Specifická část analýzy	109
2.2.1 Témata MAP v řešeném území	109
2.2.2 Analýza dotčených skupin v oblasti vzdělávání v řešeném území – jejich zapojení, způsob spolupráce a komunikace apod.	112
2.2.3 Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území	119
2.3 Východiska pro strategickou část	123
2.3.1 Vymezení prioritních oblastí rozvoje v řešeném území	123
2.3.2 SWOT-3 analýzy pracovních skupin projektu MAP v ORP Pacov IV	124
2.3.3 Vymezení problémových oblastí a klíčových problémů	141
3. Zdroje všech částí MAP	143
Seznam zkratk	149
Seznam tabulek	151
Seznam příloh	152



1. Úvod

Název strategie/projektu	Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Pacov IV
Kategorie strategie	Vzdělávání
Registrační číslo projektu	CZ.02.02.XX/00/23_017/0008394
Číslo a název programu	02 Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
Číslo a název prioritní osy	PO 3 – Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání
Číslo a název investiční priority	IP 1 – Omezování a prevence předčasného ukončování školní docházky a podpora rovného přístupu ke kvalitním programům předškolního rozvoje, k primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, možnostem formálního a neformálního vzdělávání, které umožňuje zpětné začlenění do procesu vzdělávání a odborné přípravy
Číslo a název specifického cíle	SC 3 – Rozvoj systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání
Řídící orgán	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Řešené území	Správní obvod obce s rozšířenou působností Pacov
Počet obyvatel správního obvodu	9 083(2021)
Počet obcí ve správním obvodu	24
Rozloha správního obvodu	235 km ²
Názvy obcí správního obvodu	Město: Pacov Městys: Lukavec Obce: Bratřice, Buřenice, Cetoraz, Čáslavsko, Dobrá Voda u Pacova, Důl, Eš, Kámen, Lesná, Mezilesí, Obrataň, Pošná, Salačova Lhota, Samšín, Těchobuz, Útěchovice p. Stražištěm, Velká Chyška, Věžná, Vyklantice, Vysoká Lhota, Zhořec, Zlátenka
Zapojené obce zřizující MŠ, ZŠ, ZUŠ v ORP Pacov	Pacov, Lukavec, Obrataň, Velká Chyška, Kámen
Místní akční skupiny v území	(MAS) Via rustica z.s.
Zadavatel strategie	ORP Pacov v rámci projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Pacov IV CZ.02.02.XX/00/23_017/0008394
Zpracovatel strategie/realizátor projektu	Svazek obcí mikroregionu Stražiště / Společenství obcí Pacovsko
Rok zpracování analytiky	2024-2025
Datum zahájení a ukončení fyzické realizace projektu	01. 12. 2023 – 31. 12. 2025
Schvalovatel strategie	Řídící výbor MAP
Odpovědnost za implementaci	Školy a školská zařízení a jejich zřizovatelé



Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Pacov IV si klade za cíl aktualizovat analýzu stávající situace v mateřských a základních školách a dalších organizacích působících v oblasti vzdělávání v regionu a na základě provedených analýz definovat problémy a jejich příčiny, priority a cíle efektivního rozvoje předškolního, základního a zájmového vzdělávání v území ORP. Zpracování tohoto dokumentu na regionální úrovni je důležitým předpokladem pro jeho následnou implementaci a působení synergických účinků v zájmovém území.

Oblast předškolního a základního vzdělávání je záležitost, kterou nelze řešit pouze na území jedné obce. Jedná se o téma, kterému je nutné se věnovat komplexně, koordinovaně, systematicky, a tedy především společně a komunitně. Na základě Dohody o partnerství mezi EU a ČR dochází k rozvoji koncepcí vzdělávací politiky na úrovni regionů. Tato dohoda je naplňována tvorbou místních akčních plánů rozvoje vzdělávání (tzv. MAP). MAP chce ve školách rozvíjet motivující kulturu zaměřenou na maximální úspěch a potenciál každého žáka a každého učitele. Zpracovaný MAP je významným a nezbytným podkladem pro čerpání finančních prostředků, bez něhož nebudou moci školy čerpat finance z Evropské unie. Pro Integrovaný regionální operační program (dále IROP) je nezbytným specifickým kritériem přijatelnosti a představuje podmínku nutnou k přijetí žádostí. V OP JAK přináší prokázaný soulad projektových žádostí s MAP, respektive Strategickým rámcem, bodové zvýhodnění v hodnocení kritérií žádostí o dotace. MAP současně koordinuje a přináší podněty do programů OP a potvrzuje efektivitu a využitelnost programů IROP.

MAP má být participativně tvořen a následně realizován zejména těmito subjekty:

- základní školy
- mateřské školy
- mateřské školy zřízené dle § 16 odst. 9 školského zákona
- základní školy zřízené dle § 16 odst. 9 školského zákona
- základní umělecké školy

Podstata, základní principy a cíle strategie

Strategie odpovídá na otázku, jak by měl být organizován a rozvíjen vzdělávací systém, aby přispíval k rozvoji společnosti, demokratických principů a uplatnění jednotlivců v měnícím se světě. Základní principy, obecné cíle a hlavní směry rozvoje vzdělávání jsou předem formulovány prostřednictvím koncepčních či



strategických dokumentů, které vedou konkrétní kroky tvůrců politiky na všech úrovních. Strategický dokument bude vycházet z předpokladu, že se rozvoj vzdělávání musí opírat o obecný strategický rámec, jemuž jsou podřízeny všechny dílčí koncepce, iniciativy a konkrétní opatření. V souladu s tím je strategie koncipována jako obecný základ pro oblast vzdělávání v ORP Pacov v následujících letech, který má být sdílen jejími klíčovými aktéry. Postupy zpracování místních akčních plánů formulují přínos ve změně vyžadující dlouhodobá koncepční řešení. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin. Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum vzdělávání je žádoucí, aby byla vhodně nastavena optimální síť těchto služeb v regionu odpovídající skutečným a aktuálním potřebám (MŠMT 2018, str. 6, 7, 17, 23).

Základní principy MAP:

- princip spolupráce (plánování a spolupráce jak na horizontální, tak vertikální úrovni),
- princip zapojení dotčené veřejnosti do plánovacích procesů (MAP je dohodou, kompromisem nebo konsensem v území),
- princip dohody (o záměrech, způsobu a postupu realizace odsouhlasených aktivit),
- princip otevřenosti (rovné příležitosti a možnost participace všech dotčených skupin),
- princip SMART (cíle jsou specifikované, měřitelné, akceptované, realistické a termínované),
- princip udržitelnosti (analýza, plánování, realizace, vyhodnocování),
- princip partnerství (spolupráce při tvorbě, koordinaci, organizaci, řízení, monitorování a vyhodnocování strategie, sdílení odpovědnosti, demokratický princip).

Cílem MAP je zvýšit kvalitu předškolního a základního vzdělávání prostřednictvím systematického přístupu, akčního plánování, inovativních a inhibičních metod, ale především formou spolupráce zřizovatelů, škol a ostatních aktérů. V návaznosti na aktuální změny vzdělávací politiky ČR bude nutné řešit kvalitu vzdělávání, téma dětí se SVP, inkluzivní vzdělávání, rozvoj gramotností a kompetencí dětí, leadership, wellbeing, spolupráci mezi rodinou a školou. Projekt má za cíl současně motivovat, vzdělávat a informovat aktéry vzdělávání.

Postupy zpracování místních akčních plánů shrnují cíle do několik zásadních bodů:

- umožnit vybudování udržitelného systému k efektivnímu řízení škol,
- vyhledání a podpora místních lídrů, pedagogů a odborníků ve vzdělávání,



- vznik partnerství a otevření diskuse, které pomáhají zkvalitňování vzdělávání,
- podpora prarodinných aktivit a podpora služeb, které se týkají dětí a žáků,
- dostupnost kvalitního vzdělávání pro každé dítě (rozvoj potencialit a zažití úspěchu každého dítěte),
- mít vizi, vytvoření dlouhodobého plánu, konsenzu a akčního plánu.

(MŠMT 2018, str.15, 23, 26)

1.1 Popis struktury MAP

1.1.1 Proces tvorby MAP/Aktivity

Základní systém procesu tvorby MAP se skládá z aktivity **akčního plánování**, které **rozvíjí partnerství** formou pracovních skupin a Řídícího výboru, vytváří strategický rámec včetně **Dohody o prioritách** a celý koncepční dokument MAP. **Zajištění znalostních kapacit** formou vzdělávacích aktivit je optimální nástroj k zajištění přehledu v problematice vzdělávání a efektivnějšímu plánování. Dále popisují v rámci **řízení MAP**, že je nezbytné navázat na organizační strukturu a funkční aparát pro komunikaci a řízení projektu, který má optimální a kvalifikované množství lidských zdrojů. Efektivní složení a velikost realizačního týmu má významný vliv na kvalitu řízení, úspěšnost realizace projektu, umožní včas identifikovat případná rizika a eliminovat jejich dopad na realizaci. Na základě **evaluace** v průběhu a závěru projektu dochází k úpravě procesů, stanovení dalších kroků a navržení opatření. (MŠMT 2018, str. 26, 27).

Významným podkladem pro proces tvorby MAP jsou evaluační zprávy a současně proces evaluace projektu MAP v ORP Pacov. Při zpracování dokumentu vycházel realizační tým z aktuálních existujících strategických záměrů a dokumentů v území pro oblast vzdělávání. V rámci MAP III bylo provedeno rozsáhlé externí šetření na školách, do kterého byli zapojeni všichni aktéři ve vzdělávání. Výsledky jsou zohledněny v analytickém plánu MAP IV. S projektem MAP IV spolupracuje 100 % škol z ORP Pacov, všechny školy jsou zapojeny do evaluace. Byly také využity výsledky šetření Kraje Vysočina, MŠMT, PAQ Report, ČŠI, ČSÚ, . V pracovních skupinách došlo k revizi SWOT - 3 analýz k identifikaci příčin daných problémů, byla revidována analýza stavu a potřeb. Dále proběhla revize a následná aktualizace Prioritních oblastí, cílů a opatření v rámci Strategického rámce a Akčních plánů.

1.1.2 Struktura dokumentu MAP

Každý dokument MAP je členěn do předepsané struktury a obsahuje tři povinná opatření (témata), doporučená a volitelná. Struktura MAP začíná **analytickou částí**, na ni navazuje **strategický rámec**, **akčním**



plánem a implementační částí. Analytická část vychází v maximální možné míře z existujících dat (dat ČSÚ, ČŠI, ÚIV, dotazníků, metaanalýzy existujících místních koncepcí, pracovních skupin a řízených diskusí) a je průběžně projednávána. Analytická část vymezuje problémové oblasti a příležitosti, pokrývá povinná opatření MAP a obsahuje popis investic v návaznosti na další analytická zjištění v území. Závazným výstupem je také aktualizace SWOT-3 analýzy pro každou z definovaných priorit.

Jako další krok Postupy zpracování místních akčních plánů určují **Strategický rámec MAP**, který směřuje k rozvoji stávající vize, definování aktualizovaného rámce prostřednictvím priorit a cílů. Výstupem je Strategický rámec MAP do roku 2028, který vychází z analýzy a je průběžně projednáván, a může být aktualizován a schvalován jedenkrát za šest měsíců. Investiční priority neboli projektové záměry, které jsou součástí Strategického rámce jsou formulovány především zřizovateli a školami. Předmětem jsou především stavby a pořízení vybavení s důrazem na zvyšování kvality vzdělávání. Pro výzvy vyhlašované IROP musí být žádost vázána na projektový záměr ve strategickém rámci. **Návrhy opatření** mají vazbu na analýzu, priority a cíle z rámce. Následuje popis jednotlivých kroků, aktivit a záměrů k naplnění cíle.

1.1.3 Témata MAP

Každý MAP by měl ve výsledku reflektovat ve všech částech a v celém procesu povinná témata, která jsou byla v rámci MAP IV definována v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část, výzva akční plánování v území - MAP (MŠMT 2023, str. 34. 35). Výběr dalších témat je volitelné dle identifikovaných potřeb území.

Povinná témata MAP IV

1. podpora moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí,
2. rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním,
3. podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpory managementu třídních kolektivů.

Realizace těchto témat bude probíhat prostřednictvím průřezových témat (resp. klíčová témata budou naplňována/realizována ve všech průřezových tématech), která vycházejí ze Strategie 2030+, resp. definovaných strategických linií, a kterými jsou:

- proměna obsahu a způsobu vzdělávání (podpora schopností hlubšího porozumění problémům v širších souvislostech oproti přetěžování žáků informacemi; důraz na využívání znalostí ke kreativním aktivitám a týmové spolupráci; propojování jednotlivých disciplín a jejich uplatňování pro praktické využití, rozvoj



dovedností a získávání praktických zkušeností a poznatků v souvislostech; podpora badatelské a projektové výuky či metod kreativního učení),

- podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání (podpora vzájemného profesního sdílení, přenosu osvědčených a funkčních inovativních metod, včetně metod kolegiální spolupráce; podpora pedagogických pracovníků při společné přípravě výuky a jejím reflektování; důraz na to, aby pedagogické týmy škol dokázaly zaměřit vzdělávání svých žáků více na získávání kompetencí, potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život; podpora genderově nestereotypních přístupů k výuce),
- digitální kompetence k celoživotnímu učení (seznámení se se silnými i slabými stránkami využívání informačních technologií, riziky s nimi spojenými a získání kompetencí pro využívání těchto technologií k získávání relevantních informací – rozvoj schopností vyhledávat, třídit a kriticky hodnotit informace),
- snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání (dostupnost, inkluze a kvalita předškolního vzdělávání; inkluzivní (společné) vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem, rozvoj kompetencí pedagogů v oblastech, které směřují ke schopnosti vzdělávat různorodé kolektivy dětí a rozvíjet potenciál žáků se sociálním a jiným znevýhodněním),
- spolupráce MŠ – ZŠ / ZŠ – SŠ (součinnost a spolupráce škol v územích).

Další témata jsou volitelná a jejich výběr se odvíjí od identifikovaných potřeb území:

- rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků,
- rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání,
- výchova k udržitelnému rozvoji – zahrnuje EVVO, rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků, rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí a žáků (příjemce může zvolit jen některou z částí, které se bude věnovat),
- mediální gramotnost,
- rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka,
- rozvoj českého jazyka u dětí a žáků s jeho nedostatečnou znalostí,
- rozvoj vztahu k místu, kde děti a žáci žijí, mezigenerační soužití,
- wellbeing (duševní zdraví dětí, žáků a pedagogů).



2. Analytická část MAP

Pro sběr informací do analytické části byla využita jak sekundární data (výroční zprávy, data ČSÚ, ČŠI a MŠMT, Rejstřík škol a školských zařízení, webové stránky škol a školských zařízení a dalších aktérů, jiné strategie apod.), tak data primární, která jsou získávána metodami vlastního evaluačního šetření.

Sběr informací prostřednictvím primárních dat

Realizačním týmem byla zvolena kombinace dotazníkového evaluačního šetření, řízených rozhovorů a jednání pracovních skupin, které jsou z praxe v území považovány za nejpřínosnější pro kolektivní rozhodování. Účastníci byli seznámeni s tématem a účelem, ke kterému budou výstupy využity. Současně byli upozorněni, že všechny nástroje a výstupy využitě pro analýzu jsou anonymní a výstupy v MAP nebudou využity k identifikaci subjektů ani osob. Uvedená data jsou agregovaná za celé OPR Pacov a jednotlivé výsledky jsou klastrované do obecných formulací. Celý proces je realizován metodou komunitního plánování.

Jelikož jsou aktéři v území rozmanití, byla vybrána pro každou cílovou skupinu a téma optimální metoda sběru dat:

- dotazníkové šetření v rámci evaluace projektu,
- strukturované rozhovory a Agregované popisy potřeb škol (ředitelé),
- jednání v území – pracovní skupiny, Řídící výbor,
- SWOT3 analýzy.

Sběr informací prostřednictvím sekundárních dat

Pro sběr sekundárních dat byly využity veřejně přístupné zdroje informací, jako je Rejstřík škol a školských zařízení, jenž nás seznamuje mimo identifikačních údajů s charakterem a zřizovatelem škol, jejich kapacitou a zařízeními. Dalším významným zdrojem jsou data přímo od škol. Současně byla využita data MŠMT, ČSÚ a ČŠI a data odboru školství Kraje Vysočina. Celkovou analýzu pak dokresluje data z regionálních strategických dokumentů. Tyto strategie disponují cennými daty především z pohledu vývoje vzdělávání.



2.1 Obecná část analýzy

2.1.1 Základní informace o řešeném území

Obecná charakteristika území

Správní obvod ORP Pacov se rozkládá v západní části Kraje Vysočina, kde na severu a severozápadě hraničí s Krajem Středočeským (ORP Vlašim), na západě s Krajem Jihočeským (ORP Tábor), ostatní hranice sdílí s ORP Pelhřimov (Kraj Vysočina).

Správní území je tvořeno pouze 24 obcemi, jedná se o ORP s nejmenším počtem obcí v kraji. Obce jsou členěny na 64 místních částí a 45 katastrů, žije zde cca 9,5 tisíce obyvatel. Hustota osídlení činí 40,5 obyvatel na km² (nejnižší v Kraji Vysočina).

Zhruba 30 % území pokrývají lesy, asi 60 % připadá na zemědělskou půdu, 1 % zaujímají vodní plochy. Na území kraje se region svou rozlohou podílí téměř 3,5 %.

Území se rozkládá na západním okraji Českomoravské vysočiny, jeho charakter je členitý, nejvyšší vrchol Stražiště (severně od Pacova) dosahuje 744 m n. m., nejnižší položené místo najdeme na východní hranici území při řece Trnavě.

Nejvýznamnějším vodním tokem regionu je řeka Trnava, která je největším přítokem řeky Želivky (zdroj pro vodárenskou nádrž Švihov). K důležitým vodním tokům území dále patří Kejtovský, Martinický, Novodvorský, Novomlýnský a Vodický potok. Největšími rybníky regionu jsou Dvořiště, Machát a Valcha. V regionu najdeme čtyři maloplošná chráněná území (Údolí potoka u Dolské myslivny, Kejtovské louky, Rašeliniště u Vintířova a U Bezděčína) a 16 památných stromů. Do území částečně zasahují dvě evropsky významné lokality: Martinický potok (lokalita vranky obecné) a Trnava (lokalita vydry říční).

Přírozeným centrem a jediným městem regionu je Pacov, kde žije více než polovina všech obyvatel správního obvodu, tj. 4 743 obyvatel. Druhým největším sídlem je městys Lukavec, dále obec Obrataň. Na celkovém počtu obyvatel kraje se region podílí necelými 2 %.

Nejznámější kulturní památkou regionu je hrad Kámen (původně gotický hrad z poloviny 13. století) vyhledávaný především pro zajímavou expozici jednostopých vozidel (motocykly Jawa a ČZ z předválečné i poválečné produkce, různé cenné a neobvyklé historické stroje aj.). Motocyklový sport má v regionu dlouhou tradici ve vazbě na mezinárodní motocyklové závody pod patronátem Mezinárodní federace motocyklistů FIM. Významným regionálním kulturním a společenským centrem je zámek v Pacově, který je mj. sídlem Městského muzea Antonína Sovy v Pacově se stálými expozicemi o historii Pacovska, o životě a díle básníka Antonína Sovy a galerií akademického malíře Jana Autengruberu.

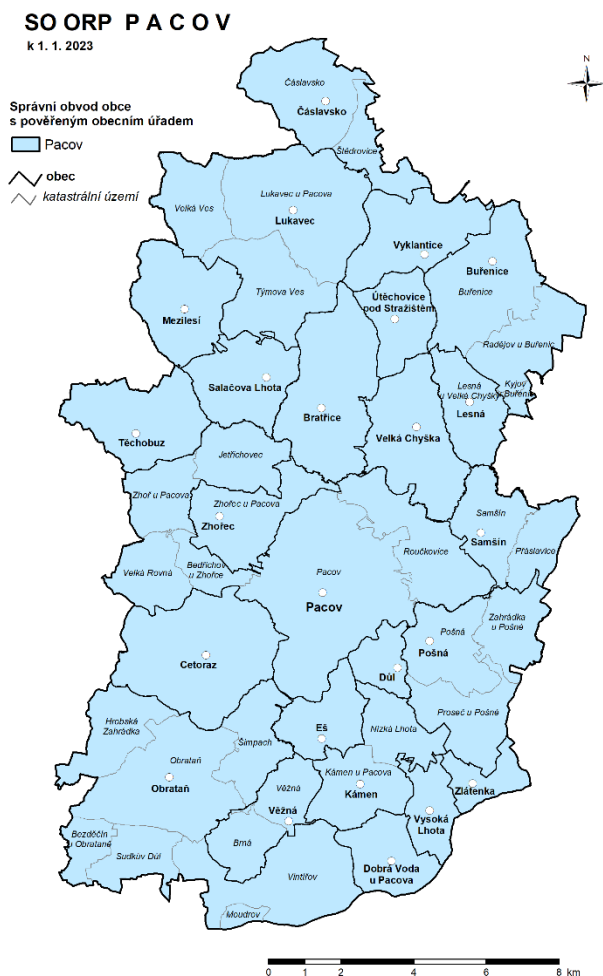


Spolufinancováno
Evropskou unií



Technickou zajímavostí regionu, jejíž provoz byl zahájen již v roce 1906, je úzkorozchodná železnice vedoucí z Jindřichova Hradce do Obrataně. V současné době je trať mimo provoz.

K nejvýznamnějším rodákům regionu patří básník Antonín Sova (*1864 v Pacově), malíř Jan Autengruber (*1887 v Pacově), režisér a divadelní teoretik Jiří Frejka (*1904 v Útěchovicích pod Stražištěm).



Zdroj: czso.cz



Demografie

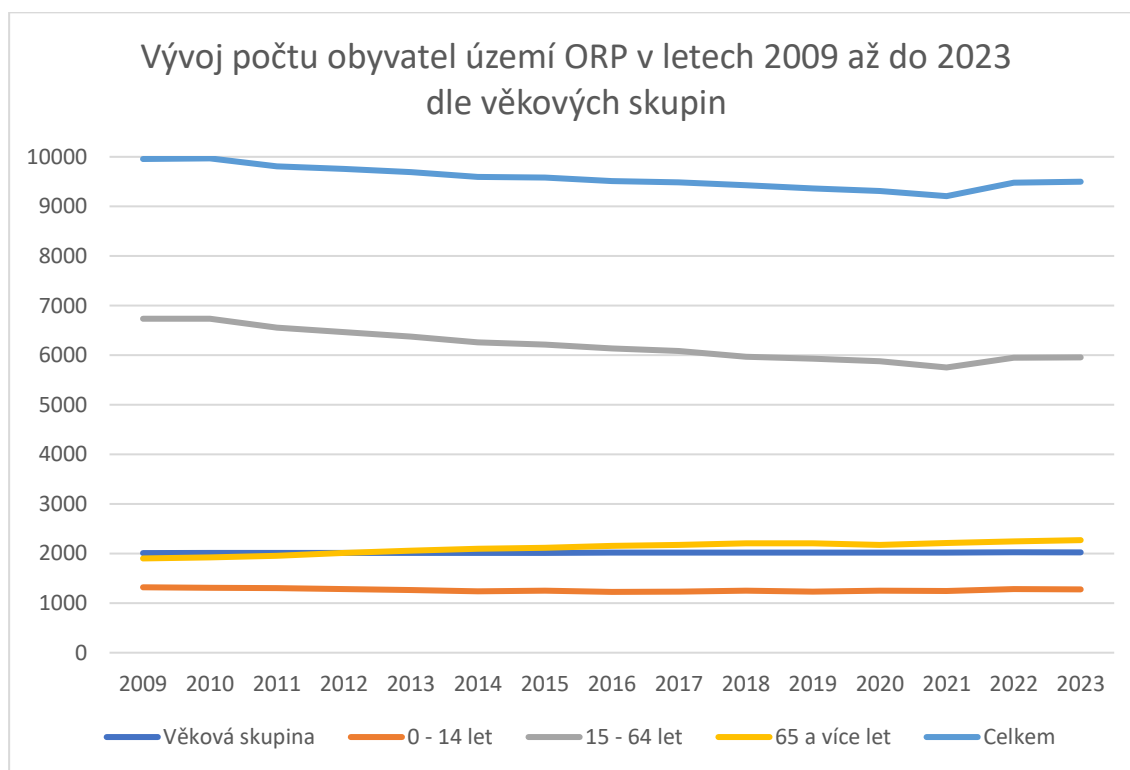
V celém území ORP Pacov dochází dlouhodobě k pozvolnému úbytku obyvatelstva. Podle údajů ČSÚ bylo k 31. 12. 2021 ve správním obvodu ORP Pacov evidováno 9 083 obyvatel, což je méně než v roce 2009, kdy území mělo přibližně 9 756 obyvatel. Tento pokles odpovídá úbytku přibližně 673 osob, tedy o 6,9 %.

Nepříznivý vývoj se projevuje i ve věkové struktuře regionu. Průměrný věk obyvatel k 31. 12. 2021 činil u mužů 43,5 roku a u žen 47,4 roku, přičemž průměrný věk obyvatel celé České republiky byl 42,7 roku.

Index stárí (tj. počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 až 14 let) dosahoval v ORP Pacov k roku 2021 hodnoty 180,5 %, tedy výrazně vyšší než v Kraji Vysočina či celé ČR.

Počet dětí ve věku 0 až 14 let v období 2007 až 2021 v souvislosti s celkovým úbytkem obyvatel postupně mírně klesá, což spolu s rostoucím počtem seniorů vede k výraznému zvyšování indexu stárí.

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel území ORP Pacov v letech 2009 až 2023 dle věkových skupin



Zdroj dat: ČSÚ



Cizinci

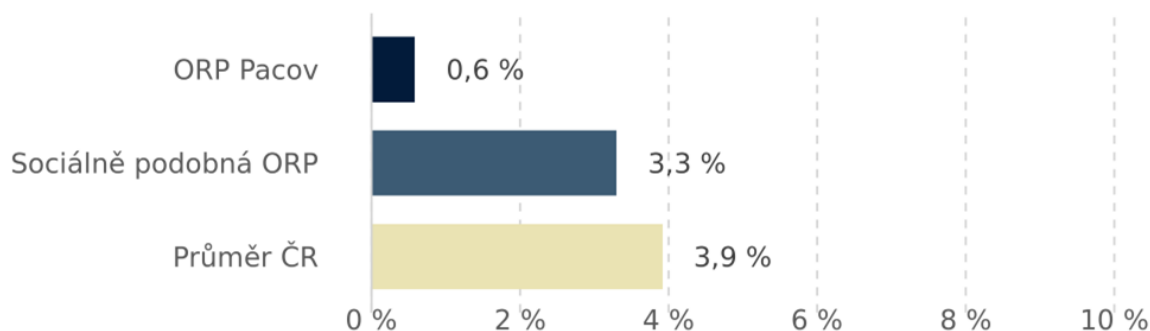
Podle údajů ČSÚ – Sčítání lidu, domů a bytů bylo v roce 2021 na území ORP Pacov evidováno 186 cizinců (tj. 2 % obyvatel s obvyklým pobytem), z toho 49 osob ze zemí EU, 100 osob z ostatních evropských zemí a 37 osob z ostatních zemí světa. Podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel s obvyklým pobytem v ORP Pacov dosahoval dle údajů SLDB 2021 stejné hodnoty jako v Kraji Vysočina (také 2 %).

Česká republika vykazovala ve sledovaném období hodnotu 4,7 %. Ze srovnání dat ze sčítání v roce 2011 a 2021 je patrný celkový nárůst počtu cizinců, a to o 17,5 % (nárůst o 73 974 osob). Z cizinců zaznamenali pokles pouze Poláci, a to o 14 %. Velmi výrazný početní nárůst (o 29,6 %) nastal u Ukrajinců, kteří jsou zároveň nejpočetnější skupina cizinců žijících na našem území. Také u Slováků nastal zřetelný nárůst, a to o 16,6 %. Podíl osob s nezjištěným státním občanstvím nebo bez občanství byl v obou srovnávaných období velmi nízký, v roce 2011 činil 0,6 %, v roce 2021 byl 0,3 %.

Dle dostupných údajů z MŠMT dopady probíhajícího válečného konfliktu na Ukrajině na český vzdělávací systém ukazují výsledky z pravidelného podzimního sběru dat. Celkově bylo k 30. září 2024 v českých mateřských, základních a středních školách 53 246 dětí a žáků ukrajinských uprchlíků, což je o 5 156 více než před rokem, a tvoří aktuálně podíl 2,8 procenta ze všech dětí a žáků. Počet ukrajinských uprchlíků se zvýšil zejména ve středních (o 2 324 žáků, tj. meziroční nárůst o 47,7 %) a základních školách (o 2 657 žáků, tj. nárůst o 7,2 %). Ukrajinci jsou od roku 2022 nejpočetnější skupinou cizinců v českém regionálním školství a z nich cca 70 % aktuálně tvoří právě ukrajinští uprchlíci.

Zdroj: edu.cz

V současnosti se tak vzdělávací systém potýká s nárůstem studujících osob s odlišným mateřským jazykem. Na území ORP podle dat z výkazů ve školním roce 2023/2024 je v základním vzdělávání 4,1 % žáků-cizinců a podle dat ze září 2022 je v základním vzdělávání 0,6 % žáků-azylantů z Ukrajiny.



Zroj: PAQ Research

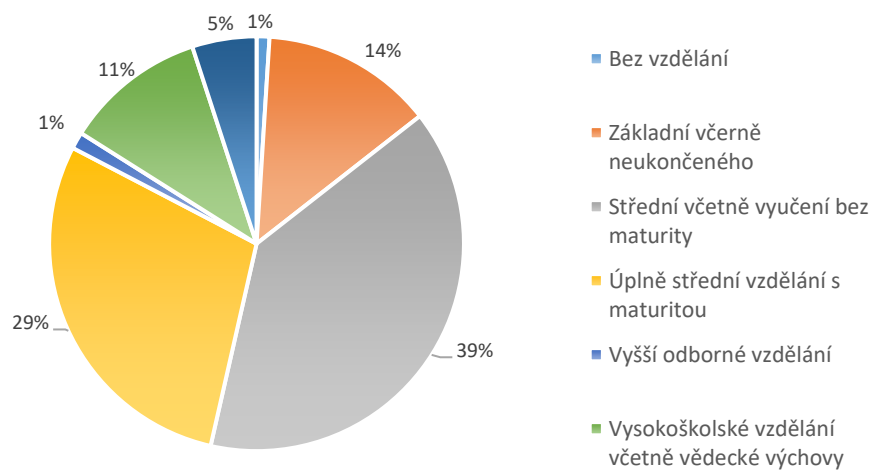
Vzdělanostní struktura

Nejčetnější skupinou obyvatel území ORP Pacov dle dosaženého stupně vzdělání jsou osoby se středním vzděláním včetně vyučení bez maturity, které ve sledované věkové kategorii od 15 let výše zaujímají 39 %. Dalšími nejvíce zastoupenými skupinami jsou osoby s úplným středním vzděláním (29 %) a osoby se základním vzděláním včetně neukončeného (13,5 %). Vysokoškolské vzdělání včetně vědecké výchovy má v regionu pouze 11 % obyvatel. Obdobnou charakteristiku má vzdělanostní struktura jak na úrovni Kraje Vysočina, tak na úrovni celé ČR – na prvním místě stojí oblast středního vzdělání včetně vyučení bez maturity (Kraj Vysočina 38,3 %, ČR 32,9 %), druhé místo zaujímá úplné střední vzdělání s maturitou (Kraj Vysočina 17,1%, ČR 16,5 %), třetí nejvíce zastoupený stupeň vzdělání je základní včetně neukončeného (Kraj Vysočina 12,9 %, ČR 12 %). Vysokoškolského vzdělání magisterské dosahuje na úrovni ČR 13,8 % obyvatel (tj. téměř dvojnásobné zastoupení vysokoškoláků než v ORP Pacov), na úrovni Kraje Vysočina je to 10,4 %. Uvedená data vycházejí z údajů ČSÚ – Sčítání lidu, domů a bytů 2021.



Tabulka 2: Nejvyšší ukončené vzdělání obyvatel území ORP Pacov ve věku 15 a více let

**Nejvyšší ukončené vzdělání obyvatel území ORP
Pacov ve věku 15 a více let (Data SLDB 2021)**



Zdroj: ČSÚ



Charakteristika domácností

Dle Sčítání lidu, domů a bytů na území ORP Pacov v roce 2021 hospodařilo 3 895 domácností, z toho 2 455 (66 %) domácností tvořených jednou rodinou, 1 073 (28 %) domácností jednotlivců, 109 (3 %) vícečlenných nerodinných domácností a 90 (2 %) domácností dvou a více rodin. Nejvíce zastoupená byla domácnost tvořená jednou úplnou rodinou bez závislých dětí (1 290 rodin). Domácností tvořených jednou rodinou se závislými dětmi působilo v regionu celkem 998, z toho 816 úplných a 182 neúplných, přičemž se jednalo o 480 rodin se 2 závislými dětmi, 425 rodin s jedním závislým dítětem a 93 rodin se třemi a více dětmi.

Sociální služby

Ve správním území ORP Pacov působí několik poskytovatelů různých typů sociálních služeb zaměřených zejména na osoby se zdravotním postižením a seniory. Pouze jedna organizace sídlící přímo v území ORP poskytuje sociální služby určené pro děti a mládež (viz dále).

Dům sociálních služeb Pacov (zřizovatel Město Pacov) – poskytované služby: domov pro seniory, domov se zvláštním režimem, byty zvláštního určení (zde poskytována pečovatelská služba). Podpora při zajištění důstojného a plnohodnotného života seniorů, kteří si pro svůj věk a zdravotní stav nejsou schopni zajistit péči jiným způsobem, udržení a zlepšení soběstačnosti všech uživatelů a předcházení jejich sociálnímu vyloučení.

Domov důchodců Proseč u Pošné (zřizovatel Kraj Vysočina) – poskytované služby: domov se zvláštním režimem (pro klienty s Alzheimerovou nemocí a jinými typy demencí, kteří potřebují celodenní asistenci druhé osoby), domov pro osoby s Huntingtonovou chorobou (v pokročilém stádiu ve věku od 27 let, jejichž zdravotní stav je již plně kompenzovaný, a které vzhledem k zdravotnímu stavu potřebují pomoc druhé fyzické osoby a které zároveň nejsou schopny za pomoci rodiny a dostupných terénních či ambulantních služeb zůstat ve svém domácím prostředí) a domov pro osoby se zdravotním postižením (pro klienty, kteří potřebují celodenní asistenci druhé osoby).

Centrum LADA, z.s., (zřizovatel Město Pacov) – poskytované služby: centrum denních služeb (pro dospělé osoby s mentálním nebo kombinovaným postižením dospělého věku) a služba osobní asistence (pro lidi s různým druhem postižení a pro seniory).

Centrum sociálních služeb Lukavec (zřizovatel Městys Lukavec) – poskytována odlehčovací pobytová služba (pro seniory od 65 let a dospělé osoby s mentálním a kombinovaným postižením, které žijí v přirozeném prostředí a potřebují podporu a péči jiné osoby).



Chráněné bydlení v Cetorazi – chráněné bydlení provozuje Domov Jeřabina Pelhřimov (zřizovatel Kraj Vysočina) – pobytová služba chráněného bydlení pro dospělé osoby s mentálním postižením, popř. s přidruženým tělesným nebo smyslovým onemocněním, které mají sníženou soběstačnost z důvodu tohoto postižení a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby; celkem 12 lůžek ve dvou objektech.

Farní charita Pacov (složka Diecézní charity České Budějovice) – nabízené služby: Pečovatelská služba (podpora a pomoc seniorům a osobám se zdravotním postižením, kteří z důvodu snížené soběstačnosti vyžadují pomoc jiné osoby), služba Senior taxi (pro seniory starší 70ti let, kteří potřebují zabezpečit jednorázově dopravu za účelem využití služeb ve městě, poskytováno na území města Pacova a okolí do 15 km) a Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Spirála (vytvoření bezpečného prostoru pro děti a mládež k smysluplnému trávení volného času, ve kterém se poskytují informace, podpora a pomoc vyplývající z individuálních potřeb dětí a mládeže).

Sociální služby pro další cílové skupiny (např. děti, mládež a rodiče, osoby ohrožené závislostmi, osoby v terminálním stádiu nemoci atd.) poskytované v regionu poskytují organizace sídlící mimo území ORP Pacov (např. Oblastní charita Pelhřimov, Oblastní charita Jihlava apod., Auritus Tábor...) – viz též v dalších kapitolách.

Zdravotnictví

Zdravotnické služby v zájmovém území jsou soustředěny především v Pacově. V budově místní polikliniky působí 3 ordinace praktických lékařů pro dospělé, 1 ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, 3 stomatologické ordinace a celkem 7 odborných ambulancí (ortopedická; kožní; psychiatrická; chirurgická; gynekologická; neurologická a urologická ambulance); 2 pracoviště fyzioterapie a rehabilitace; rentgen, laboratoř biochemie a hematologie, lékárna. V objektu polikliniky sídlí také dopravní zdravotnická služba a lékárna. Mimo polikliniku v Pacově dále fungují ještě 2 ordinace praktického lékaře pro dospělé, 1 ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, 1 plicní ambulance, 1 stomatologická ordinace a 1 lékárna. Zdravotnické služby jsou poskytovány ještě v dalších dvou obcích správního území ORP, a to v Lukavci (ordinace praktického lékaře pro dospělé a stomatologická ordinace) a Obratani (ordinace praktického lékaře pro dospělé a stomatologická ordinace). Obyvatelé regionu využívají dále zdravotnické služby mimo území ORP (zejm. v Pelhřimově a Táboře).

Zdroj dat: poliklinika.mestopacov.cz



Občanská vybavenost v oblasti kultury a sportu

Významným aspektem ovlivňujícím možnosti a úroveň zejména zájmového vzdělávání je dostupnost a kvalita kulturního a sportovního zázemí v regionu.

Regionálním kulturním a společenským centrem v ORP Pacov je pacovský zámek, v jehož areálu se nachází mj. Městské muzeum Antonína Sovy v Pacově, Městská knihovna Pacov, Infocentrum, společenský sál, klubovny zájmových spolků apod. Pro kulturní využití v Pacově dále slouží např. nově vybudované Komunitní centrum či sokolovna, která nyní od roku 2024 prochází rozsáhlou rekonstrukcí. V ostatních obcích regionu kulturním účelům slouží místní společenské sály, které jsou postupně v rámci dotačních titulů obnovovány (např. v objektech kulturních domů, bývalých škol, hostinců aj.), klubovny spolků apod. Důležité kulturní zázemí v obcích představují místní veřejné knihovny, které se nacházejí v 17 obcích a místních částech (podrobněji viz kapitola Neformální a zájmové vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území).

Nejširší nabídku objektů a prostranství pro sportovní využití v regionu skýtá město Pacov, kde mohou zájemci využívat např. veřejné víceúčelové hřiště v Karmelitánské ulici, několik dětských hřišť rozmístěných v různých částech města, aby byly všem dobře vzdálenostně dostupné. Po dohodě s provozovatelem (TJ Slavoj Pacov) lze využít také atletický stadion U svaté Anny (tartanová běžecká dráha, travnatá plocha), volejbalový areál za sokolovnou (antukový povrch, dvě hřiště), travnaté fotbalové hřiště či tenisové kurty s antukovým povrchem – celý areál sportoviště Za Branou prošel kompletní rekonstrukcí. V Pacově je také bowling, fitness centrum, jógové studio, motokrosové závodiště apod.

V dalších obcích obvodu ORP Pacov je možné využívat sportoviště a tělocvičny při místních školách (Lukavec – sportoviště prošlo nedávno rekonstrukcí, Obrataň – vzniklo nové multifunkční a workoutové hřiště přímo u školy), volně přístupná dětská hřiště, která jsou ve většině obcí postupně obnovována (Bedřichov, Bratřice, Jetřichovec, Pošná, Lukavec, Roučkovice, Salačova Lhota, Samšín, Těchobuz, Velká Rovná, Zhoř, Zhořec, Vyklantice), víceúčelová hřiště (zmiňovaná Obrataň – multifunkční a workoutové hřiště, ve Velké Chyšce mezigenerační hřiště pro aktivní i pasivní odpočinek), dopravní hřiště (umístěné u MŠ Za Branou Pacov) apod., většinou bez oficiálního provozovatele. Dále je v obci Křešín lyžařský vlek i s možností večerního lyžování.

Ekonomická aktivita, nezaměstnanost

Dle posledních dostupných údajů ČSÚ (data SLDB 2011) bylo z celkového počtu 9 756 obyvatel regionu (k 26. 3. 2011) ekonomicky aktivních 4 448 osob (tedy cca 46 %), z toho 4 147 zaměstnaných (včetně pracujících studentů a učňů) a 301 nezaměstnaných. Většina zaměstnaných obyvatel (cca 78 %) pracovala



v zaměstnaneckém poměru, zhruba 12 % na vlastní účet, po třech procentech zaujímali zaměstnavatelé a členové produkčních družstev, necelého půl procenta pak pomáhající rodinní příslušníci.

Míra nezaměstnanosti v Kraji Vysočina činila k 31. 07. 2024 celkem 2,9 %. V evidenci úřadu práce bylo ke konci roku 2023 registrováno 95 osob z celkového počtu 9 501 obyvatel území ORP Pacov.

Podrobnější data doplňující vzdělanostní strukturu, charakteristiku domácností, ekonomickou aktivitu a nezaměstnanost lze vyčíst v Příloze č. 3 Charakteristika školství PAQ Report ORP Pacov.

2.1.2 Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v území majících souvislost s oblastí vzdělávání

Koncepční a strategické dokumenty ve vazbě na MAP

Všechny lokální koncepční a strategické dokumenty by měly být svým obsahem provázány se strategickými dokumenty na národní, krajské či lokální úrovni, což zaručuje svázání s podmínkami čerpání finančních prostředků z evropských fondů. Cílem aktivní politiky koncepčních dokumentů je směřovat k odstraňování bariér omezujících určité skupiny osob ve vstupu na volný trh práce, aktivizovat skupiny většinově vyloučené z trhu práce a podpořit harmonizaci rodinného a pracovního života. MAP respektuje koncepci inkluze a koheze, které zřetelně etabluje EU i ČR ve svých dokumentech. Odlišujeme tři typy koncepčních dokumentů s ohledem na jejich věcný a zejména časový aspekt. **Strategie** je dlouhodobý koncepční dokument, který určuje základní linie rozvoje daného území. **Program** je střednědobý koncepční dokument, který vychází a navazuje na strategii a ve střednědobém horizontu vytyčuje opatření, která bude území realizovat, aby dosáhl strategických cílů. **Plán** je krátkodobý dokument prováděcího charakteru, který navazuje na strategii a konkretizuje opatření ve formě projektových záměrů či aktivit. Plán uvádí harmonogram a způsob financování s rámcovými rozpočty.

Regionální strategie a koncepční dokumenty:

- Místní akční skupina Via rustica z.s. prostřednictvím *Komunitně vedené strategie místního rozvoje území MAS Via rustica z.s. pro programové období 2021–2027* usiluje o zajištění zkvalitnění života obyvatel ve všech aspektech života včetně oblasti vzdělávání. Území ORP Pacov spadá do území MAS Via rustica z.s. Strategie SCLLD upravuje oblast vzdělávání v rámci rozvojové potřeby 4 *Zvýšit kvalitu, pestrost a dostupnost formální a neformální výchovy a vzdělávání, zajistit efektivní spolupráci dotčených subjektů*, strategickém cíli 2 *Vzdělaná, aktivní, zdravá, spokojená, stabilní, soběstačná, společensky a lokálně uvědomělá komunita* a specifickém cíli 2.1 *Dostupnost kvalitního vzdělávání*. V rámci těchto cílů bude



podpořen rozvoj a obnova a budování infrastruktury a pořízení vybavení pro předškolní a základní vzdělávání a komunitní aktivity škol, pro neformální vzdělávání a komunitní aktivity, realizace vzdělávacích aktivit, související spolupráce a plánování. MAP ORP Pacov vykazuje shodu ve všech cílech a návrzích v oblasti předškolního vzdělávání.

- Město Pacov má ve své strategii rozvoje města (*Strategie rozvoje města Pacov a jeho místních částí na období 2018–2022*) zpracovanou SWOT analýzu, která je v souladu s MAP ORP Pacov. Strategie definovala školství jako 2. prioritní oblast *Rozvoj a modernizace zařízení pro školství, kulturu, sport a volný čas* a navrhuje k ní opatření v oblasti modernizace areálů mateřských a základních škol, dále i areálů pro základní umělecké školství a rozvoj nových vzdělávacích aktivit směřovaných pro žáky i zaměstnance.
- *Strategie rozvoje města Pacova a jeho místních částí (2018–2022)* obsahuje SWOT analýzu města Pacova a jeho místních částí. Ty jsou rozděleny na části: bezpečnost a ochrana obyvatelstva, bydlení, infrastruktura (komunikace, sítě), kultura a kulturní zařízení (sokolovna, kino), místní části, nemovitě kulturní památky, podnikání, sport a sportovní zařízení, sociální služby, životní prostředí a školství. Pokud se zaměříme na školství, problém tento dokument vidí v absenci středního odborného učiliště, slabé propojení škol a podniků, nedostatek některých aprobací, nedostatek kvalifikovaných pracovních sil do budoucna, malé zastoupené mužů v učitelském sboru, nutnost investic do školních budov, odchod kvalifikovaných učitelů na jiné školy mimo region, nedostatek žáků navštěvující Gymnázium Pacov a podceňování propagace GP v moderním mediálním prostředí.
- Ve *Strategii rozvoje Svazku obcí mikroregionu Stražiště (2017)* je zpracována pro oblast školství SWOT analýza, která je v souladu s MAP ORP Pacov. Strategie definovala školství jako 2. prioritní oblast *Rozvoj a modernizace zařízení pro školství, kulturu, sport a volný čas* a navrhuje k ní opatření v oblasti modernizace areálů mateřských a základních škol, dále i areálů pro základní umělecké školství a rozvoj nových vzdělávacích aktivit směřovaných pro žáky i zaměstnance.

Krajské strategické a koncepční dokumenty:

- Kraj Vysočina v *Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji Vysočina 2020* specifikuje priority, cíle a opatření pro období 2019–2023. Současně k nim definuje příslušné návrhy,



kteří tvoří rámec a jsou ukazatelem pro realizaci konkrétních projektových záměrů a podpůrných aktivit. Strategie představuje tři priority, a to *sblížení výstupů vzdělávání s potřebami trhu práce, zajištění kvality vzdělávání a zvýšení efektivity vzdělávání a zajištění rozvoje*. MAP je v souladu s touto koncepcí. Tento dokument je aktualizací Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina z roku 2016 a vychází z něj.

- Strategie Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina na období 2024–2028. Stanovuje cíle a opatření v oblasti rovného přístupu ke vzdělávání, kvality výuky, podpory učitelů a systémové řízení. Vychází zejména z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027, dále ze Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+. Na krajské úrovni tento dokument navazuje na předchozí dlouhodobé záměry kraje, na Krajské akční plány rozvoje vzdělávání a výstupy implementačních projektů „Implementace Krajského akčního plánu I“ a „Implementace Krajského akčního plánu II“ a na Strategii vzdělávání Kraje Vysočina. MAP v ORP Pacov je v souladu se strategickými cíli tohoto dokumentu.
- Krajské akční plány vznikají paralelně s MAP, doplňují krajské strategie a jsou klíčovým nástrojem pro koordinaci se středním vzděláváním. Je žádoucí, aby mezi dokumenty vznikl soulad a vazba. KAP III navazuje na projekt KAP, v rámci kterého vznikly 2 dokumentace (KAP I a KAP II). Realizace celého projektu, jehož součástí byla také ŠIKK (Školská inkluzivní koncepce Kraje Vysočina), probíhala od 1. 3. 2016 do 28. 2. 2022. Oba projekty stanovují priority a jednotlivé kroky nutné k dosažení cílů vzdělávací politiky v území Kraje Vysočina na základě potřeby, naléhavosti, přínosů a podloženosti reálnými daty a analýzami. Jednou z hlavních aktivit projektu KAP III je setkávání členů platform (minitýmů) a vzájemné sdílení příkladů dobré praxe. Další aktivitou je stanovení priorit vzdělávací politiky na území Kraje Vysočina a vytvoření akčních plánů pro měsíc prosinec roku 2023, rok 2024 a 2025, a to společně s partnery v území. MAP ORP Pacov zohledňuje výstupy KAP a přispívá k jejich propojení na místní úrovni.

Národní strategické a koncepční dokumenty:

- *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+* (Strategie 2030+), kterou připravilo MŠMT (2019), navazuje na Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 a aktualizuje ji. Jedná se



o klíčový dokument a v následujícím desetiletém období sleduje 2 strategické cíle: *zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život* a druhý cíl je *snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů*. Zároveň jsou zde uvedeny následující strategické linie: 1. proměna obsahu, způsobů a hodnocení vzdělávání, 2. rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání, 3. podpora pedagogických pracovníků, 4. zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce, 5. zvýšení financování a zajištění jeho stability. Zejména s linií 2., 3. a 4. je MAP ORP Pacov v souladu a taktéž usiluje o jejich naplňování.

- MŠMT zahájilo projekt Střední článek podpory, který má za cíl nastavit systémovou podporu ředitelům a ředitelkám škol a jejich zřizovatelům. Ta bude konkrétně směřovat do oblasti řízení škol a vedení lidí, a to všem školám a zřizovatelům podle jejich potřeb, dále na efektivní nastavení vzdělávací soustavy a komunikace mezi MŠMT a školami. Projekt potrvá do konce června 2029. Projekt navazuje na pilotáž *Středního článku podpory* (období 2021–2023), která probíhala od ledna 2021 ve dvou okresech, a to v Semilech a ve Svitavách. Koncept středního článku je zakotvený ve Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ a jeho hlavním cílem je zvyšování kvality vzdělávání prostřednictvím komplexního systému podpory škol. Střední článek podpory v území dle Strategie 2030+ poskytne školám cílenou podporu, zajistí koordinaci jejich činnosti v dané lokalitě a stane se prostředníkem v komunikaci mezi centrem a územími, a to především ve smyslu zprostředkování zpětné vazby škol v dané lokalitě vůči centru a poskytování individuální pomoci a podpory jednotlivým školám.
- MŠMT prostřednictvím *Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023* zakotvuje a sjednocuje hlavní cíle regionálního vzdělávání. Jedná se o jeden z implementačních nástrojů Strategie 2020. Mezi hlavní cíle patří snižování nerovností ve vzdělávání, podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad a odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém. Jedním z cílů vzdělávání uváděných ve Strategii 2020 je „rozvoj aktivního občanství vytvářející předpoklady pro solidární společnost, udržitelný rozvoj a demokratické vládnutí“. Udržitelný rozvoj je vyvážením ekonomických, sociálních a environmentálních aspektů tak, abychom dosáhli vyšší kvality života jednotlivce, inkluzivní a prosperující ekonomiky, bezpečné a spravedlivé společnosti, a to vše při zachování, či dokonce zlepšení životního prostředí pro další generace. Dokument je provázaný s novelou školského zákona (Zákon č. 561/2004 Sb.) a základem komunikace mezi státem a krajem. MAP ORP Pacov respektuje záměry, cíle a kritéria vzdělávací politiky tohoto dokumentu.
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2023–2027 je implementačním dokumentem Strategie 2030+. Stanovuje cíle a opatření v oblasti rovného přístupu ke



vzdělávání, kvality výuky, podpory učitelů, digitálního vzdělávání, a systémového řízení. Zdůrazňuje význam lokálních aktérů a koordinace vzdělávací politiky v území. Věnuje se i důležitosti mateřských škol, inkluzivního prostředí, podpory duševního zdraví žáků a učitelů a propojení s dalšími systémy podpory dítěte. MAP ORP Pacov ve svých cílech plně reflektuje tento dokument. Prioritní oblasti MAP jako jsou inkluzivní vzdělávání, rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti, spolupráce aktérů v území a rozvoj škol jako center komunitního života odpovídají cílům tohoto národního strategického rámce.

- MŠMT vymezuje *Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání a Rámcovým vzdělávacím programem pro základní umělecké vzdělávání* závazné rámce vzdělávání a představuje východisko pro školní vzdělávací programy (ŠVP), podle nichž se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách. Proces revize RVP probíhal od roku 2021, na jaře 2024 byl návrh revize poskytnut k veřejné konzultaci. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy schválilo dne 30. prosince 2024 revidované Rámcové vzdělávací programy pro předškolní vzdělávání (RVP PV) a základní vzdělávání (RVP ZV). Tyto dokumenty jsou zásadním krokem ke zkvalitnění vzdělávání a reflektují aktuální trendy a potřeby ve školní praxi. MAP není v rozporu s cíli RVP PV, ZV a ZUV a podporuje rozvoj klíčových kompetencí a rámcových cílů uvedených v těchto dokumentech.
- *Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019–2020* (MŠMT) vychází ze Strategie 2020 a patří ke koncepčním dokumentům MŠMT. Dokument navazuje na APIV 2016–2018 a přináší vedle základních směrů intervencí i doporučení konkrétních kroků pro implementaci inkluzivního vzdělávání jakožto jedné z priorit státní vzdělávací politiky ČR. Cílem navazujícího APIV bude na základě dosavadních zkušeností zlepšit podmínky pro realizaci změn a přispívat k širokému přijetí principů inkluze u odborné i široké veřejnosti. Při zpracovávání se vycházelo z přijatých tezí (leden 2018), které obsahovaly cíle a tematické směřování intervencí, strukturu budoucího plánu a průběžné vyhodnocení implementovaného APIV 2016–2018, jejichž podrobnějším rozpracováním je tento dokument. Tato strategie reflektuje legislativní změny v novele školského zákona (Zákon č. 561/2004 Sb.) ve vztahu k inkluzivnímu vzdělávání. Cílem je nastolit rovný přístup ke vzdělávání všech dětí (včetně dětí se SVP) prostřednictvím nastavení pozitivních podmínek a optimálních podpůrných opatření v hlavním vzdělávacím proudu. MAP ORP Pacov je v souladu s prioritními tématy akčního plánu (nastavení podmínek rovných příležitostí ve vzdělávání pro všechny, diagnostické nástroje – činnost a role školských poradenských zařízení, supervizní mechanismy v oblasti inkluzivního vzdělávání, evidence a statistiky žáků vzdělávaných v inkluzivním prostředí, inkluze v předškolním vzdělávání a snižování



předčasných odchodů ze vzdělávání) a rozvíjející se koncept inkluzivního vzdělávání se odráží ve všech prioritách MAP jako horizontální a průřezový princip.

- MŠMT (2014) formou *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020* (SDV) rozpracovává priority Strategie 2020 pro oblasti vzdělávání ve vazbě na digitální prostředí a rozvoj digitálních technologií. Vláda České republiky schválila novou Strategii vzdělávací politiky pro rok 2030+, avšak určitá část strategických cílů z SDV byla do této nové strategie přenesena. Cílem je aplikovat digitální technologie na podporu výuky a učení, a rozvíjet tak digitální gramotnost a informatické myšlení. Cílem strategie je nastavit podmínky a procesy ve vzdělávání, které umožní realizovat digitální vzdělávání. MAP ORP Pacov má digitální vzdělávání včetně mediální výchovy ukotvené ve strategickém rámci v Prioritě 2.
- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ je dokument navazující na Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2020. Jejím úkolem je zajistit plynulý přechod do dalšího desetiletí, připravit vzdělávací systém ČR na nové výzvy a zároveň řešit problémy, které v českém školství přetrvávají. Cílem je zaměřit se více na vzdělávání získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní a osobní život. Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů.
- *Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období 2014–2020* (MŠMT 2014) si klade za cíl podporu rozvoje nadání a systém péče o nadané děti/žáky v ŠPZ s podporou integračního modelu. MAP ORP Pacov tuto myšlenku ukotvuje průřezově.
- *Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2021+* jehož hlavním smyslem je identifikovat tematické oblasti, ve kterých je potřebný či žádoucí územně specifický přístup, a zároveň určit, jaké různé intervence by měly být realizovány v odlišných územích, což povede k posílení územní konkurenceschopnosti, ke snižování regionálních odlišností a nalézání řešení podporujících udržitelný rozvoj území. Významem projektu je zajistit regionům podporu šitou na míru, podpořit zohlednění územní dimenze v rámci sektorových politik, rozvíjet strategické plánování na bázi funkčních regionů, posilovat spolupráci aktérů v území, zlepšovat koordinaci strategického a územního plánování, rozvíjet chytrá řešení a zlepšovat práci s daty v oblasti regionálního rozvoje. Vizí je, že regiony efektivně zhodnocují svůj rozvojový potenciál, zvyšuje se jejich sociální stabilita, konkurenceschopnost má trvalý, stabilně rostoucí trend a zlepšují se podmínky pro kvalitní život všech obyvatel a prosperitu firem. MAP svou podstatou podporuje rozvoj regionálního rozvoje (MMR). Součástí je Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2021–2022.



Přehled koncepčních a strategických dokumentů a jejich vazba na MAP

Tabulka 3: Přehled koncepčních a strategických dokumentů a jejich vazba na MAP

Strategie rozvoje Svazku obcí mikroregionu Stražiště	od 2017	regionální	pondělí 18. prosinec 2017	podkapitola 2. Rozvoj a modernizace zařízení pro školství, kulturu, sport a volný čas
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji Vysočina 2020	2019-2023	krajská	středa 25. březen 2020	celý dokument
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji Vysočina	2024 - 2028	krajská	1. února 2024	celý dokument
Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Kraje Vysočina III	2022 - 2027	krajská	sobota 1. červenec 2023	rozvoj školství v kraji
Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Kraje Vysočina II	do 2022	krajská	čtvrtek 30. duben 2020	celý dokument
Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+	2020 - 2030	národní	19. října 2020	celý dokument
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České Republiky na období 2023-2027	2023 - 2027	národní	pátek 1. prosinec 2023	celý dokument
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023	2019-2023	národní	18. listopadu 2019	celý dokument
Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání a Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání	od 2018, 2017,	národní	22. prosince 2017, březen 2017	celý dokument
Revize RVP ZV a PV (vč. digitalizace a gramotností)	od 2025	národní	neděle 1. prosinec 2024	celý dokument
Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019-2020	2019-2020	národní	18. prosince 2018	celý dokument
Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020	2014 - 2020	národní	12. listopadu 2014	celý dokument
Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období 2014–2020	2014 - 2020	národní	úterý 9. září 2014	celý dokument
Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	2021-2027	národní	1. října 2019	specifický cíl 3

Zdroj dat: SOM Stražiště



Základní legislativní rámec

Regionální, a zejména strukturální politika je v rámci EU zajištěna celou řadou právních aktů. Provádění strukturální a regionální politiky v EU vychází ze Smlouvy o Evropském společenství, kde je včleněna pod titulem Hospodářské a sociální soudržnosti. Česká ani evropská legislativa nijak podstatně neukotvuje strukturu, obsah a proces tvorby strategických dokumentů regionálního rozvoje.

Nejdůležitější legislativní dokumenty ČR týkající se místních akčních plánů a vzdělávání:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (tzv. školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu.
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do Rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Obec je povinna zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání, a to v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce. Zřizuje tak buď svou mateřskou školu, nebo se dohodne s jinou obcí, případně svazkem obcí. Pro základní vzdělávání zřizuje buď svou základní školu, nebo je povinna zajistit plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů, upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.
- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje, a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků.



Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.

- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu.
 - Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění vyhlášky č. 43/2006 Sb.
 - Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
 - Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.

2.1.3 Analýza stavu gramotností a inkluзивity ve srovnání se situací v ČR

Tato kapitola obsahuje informace o stávajícím stavu čtenářské, matematické a digitální gramotnosti a inkluзивity v území MAP včetně srovnání se situací v ČR. K zpracování jsou využity výroční a aktuální tematické zprávy České školní inspekce a zprávy o šetření PISA, TALIS v ČR a další mezinárodní studie.

TALIS 2018

Mezinárodní šetření o vyučování a učení (Teaching and Learning International Survey). Šetření je prvním mezinárodním výzkumem, ve kterém jsou učitelé a ředitelé přímo dotazováni na školní prostředí, kde probíhá vyučování, a podmínky, ve kterých učitelé a ředitelé pracují. Představuje důležitou zpětnou vazbu, která má sloužit jako podklad ke zlepšení podmínek pro učitele, zvýšení jejich spokojenosti při vykonávání jejich profese a tím zefektivnění celé vzdělávací politiky. Šetření také umožňuje doplnit důležité informace potřebné k porovnávání vzdělávacích systémů jednotlivých zemí a identifikovat příklady dobré praxe. Šetření TALIS mapuje v mezinárodním kontextu názory a postoje



učitelů a ředitelů škol k tématům profesního rozvoje, výuky, pedagogického vedení apod. Základní modul šetření TALIS4 je zaměřen na úroveň ISCED 2 (mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání podle UNESCO), která v České republice odpovídá druhému stupni základní školy a nižšímu stupni víceletého gymnázia. Analýza dat umožňuje jednotlivým zemím zjistit, které další státy se potýkají s obdobnými problémy, a poučit se z různých přístupů ke vzdělávací politice. Ředitelé škol a učitelé poskytnou informace např. o tom, jakého se jim dostalo profesního vzdělání, o svých profesních postojích a postupech uplatňovaných při výuce, o tom, jak je práce učitelů sledována a hodnocena a jaké se jim dostává zpětné vazby a uznání. Otázky se dotýkají i dalších témat, jako je vedení školy, organizace práce a pracovní podmínky ve škole. Podrobnější popis sledovaných témat je možné najít v Koncepčním rámci šetření TALIS 2018. Cyklus TALIS 2018 proběhl celkem ve 48 státech a ekonomikách, z toho 23 zemí je členem Evropské unie.

PISA (2022)

Mezinárodní šetření PISA (Programme for International Student Assessment) je považováno za největší a nejdůležitější mezinárodní šetření v oblasti měření výsledků vzdělávání, které v současné době ve světě probíhá. Výzkum je jednou z aktivit Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Matematická gramotnost: V testu matematické gramotnosti dosáhli nejlepšího výsledku žáci z Singapuru, Macao(Čína), Tchaj-wan, Hongkong(Čína), Japonsko, Korejská republika následované Estonskem a Švýcarskem. Žáci z České republiky dosáhli výsledku 487 bodů, což je zařadilo mezi země s nadprůměrným výsledkem s průměrem zemí OECD (472 bodů). Srovnatelný výsledek měli např. žáci z Nizozemska, Irska, Belgie, Dánska, Velké Británie, Polsko, Rakousko, Austrálie, Slovinska, Finska, Lotyšska a Švédska. V průměru zemí OECD dosáhli chlapci o 7 bodů lepšího výsledku než dívky. Výsledky českých dívek a chlapců patří k zemím statisticky významným.

Čtenářská gramotnost: Nejlepších výsledků v testu čtenářské gramotnosti dosáhli žáci Singapuru, Irska, Japonska, Korejské republiky a Tchaj-wanu. V testu čtenářské gramotnosti čeští žáci dosáhli počtu 489 bodů, tedy nadprůměrný výsledek v porovnání s průměrem členských zemí OECD (průměr 476 bodů). Srovnatelných výsledků dosáhli žáci ve Velké Británii, Finsku, Dánsku, Polsku, Švédsku a Švýcarsku. Dívky dosahují pravidelně ve čtenářské gramotnosti lepších výsledků než chlapci ve všech zúčastněných zemích. Rozdíl mezi výsledky chlapců a dívek v zemích OECD dosahuje 24 bodů, v ČR je to 29 bodů. Co se týče největšího rozdílu mezi chlapci a dívkami byl zjištěn na Kypru, Finsku, Slovinsku a Norsku, kde



si dívky vedly lépe o více než 40 bodů. Česká republika patří k zemím s nadprůměrnými rozdíly mezi žáky.

Které faktory ovlivňují výsledky žáků?

V České republice má úspěch žáků nadprůměrnou vazbu na jejich rodinné zázemí, což potvrzují dlouhodobé analýzy mezinárodních i národních vzdělávacích výsledků. Podle výsledků PISA 2022 lze 22 % rozdílů ve výsledcích českých žáků v matematické gramotnosti přičíst rozdílům v jejich socioekonomickém zázemí. V mezinárodním měřítku jde o čtvrtou nejvyšší hodnotu.

Jedním z důvodů může být značná nerovnost mezi jednotlivými školami v České republice, a to jak ve složení žáků, tak v jejich studijních výsledcích, zatímco rozdíly mezi žáky uvnitř škol jsou relativně malé. Výběr školy, který závisí především na rodičích, často vede k tomu, že děti z lépe situovaných rodin mají vyšší šanci navštěvovat školy s podobně orientovanými spolužáky. Naopak děti z rodin, kde vzdělání není prioritou, mají větší pravděpodobnost, že skončí na školách s vyšším podílem méně úspěšných nebo méně motivovaných spolužáků.

V rámci České republiky byly zjištěny podprůměrné rozdíly uvnitř škol (57 % oproti průměru OECD 68 %) a nadprůměrné rozdíly mezi školami (49 %, průměr OECD 32 %). Vyšší rozdíly mezi školami než v ČR se objevily pouze v šesti dalších evropských zemích. Nejmenší rozdíly mezi školami vykazují školy na Islandu, v Irsku, Finsku a Dánsku, kde rozdíly mezi školami představují méně než 10 % celkových rozdílů.

Zdroj: PISA, 2022

Vnější faktory ovlivňující kvalitu vzdělávání v základních školách

Český vzdělávací systém je charakteristický vysokým počtem malých obcí, které plní roli zřizovatelů základních škol. Takový systém má své nevýhody (např. vysoká finanční náročnost), ale i výhody (např. lepší vztahy mezi aktéry vzdělávání v neúplných a malých základních školách), které je žádoucí mít na paměti. Obce jako zdaleka nejčastější zřizovatel základních škol mohou ovlivňovat kvalitu vzdělávání různými způsoby, ke kterým také patří finanční podpora z obecního rozpočtu. Na území ORP Pacov došlo v prosinci 2024 k transformaci Svazku obcí mikroregionu Stražiště na Společenství obcí Pacovsko. Společenství obcí je vyšší forma dobrovolné spolupráce obcí usnadňující pracovníkům společenství obcí poskytování služeb členským obcím a to včetně přenesené působnosti.



Analýza zaměřená na vybraný typ škol ukázala, že ředitelé, kteří uvedli existující problémy s rozpočtem své školy, dostávají z obecního rozpočtu v průměru méně financí (běžné výdaje) na žáka než ředitelé, kteří problémy s rozpočtem své školy nevnímají. Deklarované problémy s rozpočtem škol se přitom významně promítají především v nižší kvalitě materiálně-technických podmínek, dotýkají se ale také závažnějších personálních problémů a kvality průběhu výuky. Čtvrtina ředitelů a přibližně třicet procent učitelů základních škol vyjádřilo svůj souhlas s tvrzením, že přístup zákonných zástupců žáků ke škole a ke vzdělávání vlastních dětí představuje významnou překážku v práci školy. Ačkoli se takové zjištění týká zákonných zástupců žáků škol z problémových i prestižních lokalit, byla nízká kvalita spolupráce se zákonnými zástupci žáků častější v případě učitelů základních škol nacházejících se v problémových lokalitách. Nejčastější způsoby spolupráce základních škol v území zahrnují společné sportovní a kulturní akce nebo setkávání a společné porady ředitelů. Výrazně méně časté jsou více komplexní formy spolupráce základních škol, jako jsou vnější faktory kvality vzdělávání v základních školách.

Zřídka je uplatňována také praxe sdílení odborných pracovníků. Svou spokojenost s existující podobou spolupráce vyjádřilo 57 % ředitelů základních škol (naopak její rozšíření by přivítalo 43 % ředitelů). Častěji se jednalo o ředitele, kteří uvedli jen užší rozsah využívaných forem spolupráce. Zároveň se ukazuje, že konkurence mezi školami v „boji o žáka“ není nutně překážkou jejich spolupráce. Z plně organizovaných základních škol odchází na nižší stupeň víceletých gymnázií častěji žáci vyššího socioekonomického statusu. Tyto základní školy jsou také charakteristické vyšším socioekonomickým statusem žáků. Na 2. stupni tak v průměru dochází ke snížení socioekonomického statusu plně organizovaných základních škol, přičemž silněji se tento jev projevuje u škol postižených vyšším odchodem žáků na nižší stupeň víceletých gymnázií. Přesto si plně organizované základní školy postižené vyšším odchodem žáků na nižší stupeň víceletých gymnázií zachovávají vyšší socioekonomický status žáků i na 2. stupni a dosahují významně lepších výsledků v šetřeních České školní inspekce. Vyšší odchod žáků na nižší stupeň víceletých gymnázií je nicméně negativně asociován s kvalitou vztahů aktérů školy. Přibližně dvě třetiny ředitelů základních škol poukázaly na nedostatky spojené s čekacími lhůtami pro vyšetření a konzultace, tj. na horší dostupnost odborné psychologické a pedagogické péče, respektive dalších poradenských služeb. Potřebné se tak ukazuje zajištění dostatečného počtu a časových kapacit odborných pracovníků školských poradenských zařízení. Druhá častá oblast příležitostí pro zlepšení spolupráce základních škol a školských poradenských zařízení se týkala praktických aspektů takové spolupráce. Konkrétně se jedná o návštěvy pracovníků školských poradenských zařízení přímo ve škole, o ukázky dobré praxe při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami či se skupinami žáků (např. postupy utváření příznivého klimatu třídy).



Plán hlavních úkolů České školní inspekce na školní rok 2024/2025

- Hodnocení dopadů pokusného ověřování kombinované výuky v ZŠ a SŠ.
- Analýza příčin, okolností a dopadů opakování ročníku z prospěchových důvodů v ZŠ a SŠ.
- Kvalitativní znaky výuky různého zaměření v základních školách.
- Kooperace při řízení výuky v základních školách.
- Formy a kvalita interní evaluace v mateřských, základních a středních školách.
- Genderová problematika v základních školách.
- Analýza stávajícího využívání RVP a ŠVP v základních uměleckých školách.
- Vzdělávání ve školách při zařízeních ústavní a ochranné výchovy.
- Vývoj a proměny v činnosti školských poradenských zařízení.

Zdroj: ČŠI, 2024

Vliv socioekonomického statusu (SES) na budoucí úspěch žáka ve škole:

- Je dobré si klást následující otázky: záleží obecně zejména na socioekonomickém statusu žáka? Může být jeho budoucí úspěch ve škole ovlivněn pouze skutečností, že pochází z takzvané znevýhodněné rodiny? Výsledky šetření dokazují, že nikoliv, protože žáci s nižším SES dosahují lepších výsledků ve školách s vyšším průměrným SES než ve školách s nižším statusem. Jinak řečeno, pozitivní efekt individuálního SES klesá s tím, jak roste průměrné SES školy, kterou žák navštěvuje. A zároveň platí, že málo motivovaní žáci dosahují vyšších bodových skóre v mezinárodních testech ve školách s vyšším SES než motivovaní žáci ve školách s nízkým průměrným statusem.
- V případě České republiky však byla ve srovnání s ostatními zeměmi prokázána vysoká míra závislosti žákovských výsledků, stejně jako například úroveň pozdějšího dosaženého vzdělání, právě na rodinném zázemí.
- Menší počet žáků ve třídě neznamena automaticky lepší výsledky. Žáci základních škol totiž dosahují podobných výsledků, ať už je v jejich škole průměrná velikost třídy vyšší nebo nižší.
- Podobné je to i u víceletých gymnázií, ačkoliv zde už je patrná mírná odlišnost mezi žáky škol s průměrně menšími a většími třídami.
- Žáci velkých tříd dosahují lepších výsledků pouze na gymnáziích.



Pozitivní vliv na dosahované výsledky ve vzdělávání má také psychické nastavení žáků a učitelů. V této souvislosti se hovoří o osobní životní spokojenosti žáka neboli tzv. well-beingu. Mezinárodní šetření PISA 2018, zaměřené na čtenářské dovednosti patnáctiletých školáků ukázalo, že výsledky významně souvisí právě s well-beingem žáků. Podle České školní inspekce je proto vhodné usilovat o jejich emoční podporu. Škola by je měla naučit chápat své emoce, hovořit o nich a umět s nimi pracovat. Také žáci s vyšší sounáležitostí se školou dosahují lepších výsledků. Výsledky rovněž výrazně ovlivňuje nastavení třídního klimatu, které může do určité míry kompenzovat jiné negativní vlivy.

Zdroj: Aktuálně.cz

TIMSS 2023

Projekt TIMSS mapuje moderní metody výuky a ICT pohledem mezinárodních i národních datových zdrojů (Mezinárodní studie trendů v oblasti matematiky a přírodních věd, Trends in International Mathematics and Science Study) a je realizován Mezinárodní asociací pro hodnocení výsledků vzdělávání (IEA). Cílem tohoto šetření je vždy po čtyřech letech sledovat trendy a výsledky vzdělávání s důrazem na oblasti matematiky a přírodních věd. Zaměřuje se na věkové kategorie devítiletých a třináctiletých žáků (tedy 4. a 8. ročníky povinné školní docházky – ve většině zemí

Čeští žáci 4. ročníku dosáhli v šetření TIMSS 2023 nadprůměrného výsledku v matematice i v přírodovědě, a to i v porovnání s průměrem 22 zapojených zemí EU1. Tři zapojené členské země EU (Litva, Polsko, Irsko) měly v matematice výsledek lepší a dalších deset výsledků srovnatelný s Českou republikou. V přírodovědě byly lepší také tři členské země EU (Polsko, Finsko, Litva) a jedenáct jich mělo výsledek srovnatelný s českými žáky. Stejně jako tomu bylo v předešlých šetřeních TIMSS, také v tom posledním byli v obou oblastech vzdělávání nejúspěšnější žáci východoasijských zemí.

Čeští chlapci byli v průměru úspěšnější než dívky v matematice i přírodovědě, a to ve všech šesti cyklech, do kterých se ČR zapojila. V matematice však od roku 2019 bodový rozdíl narůstá v neprospěch dívek, přičemž v roce 2023 činí 15 bodů a je největší v rámci všech dosavadních měření.



Podmínky a průběh výuky

Průměrná hodnota indexu socioekonomického zázemí žáků odvozeného z odpovědí rodičů žáků 4. ročníku v České republice mírně převyšuje průměr zúčastněných zemí EU. Čeští žáci s vyšším socioekonomickým statusem dosáhli v matematice průměrně o 93 bodů více než žáci s nižším statusem (průměrný rozdíl v zemích EU činí 87 bodů). V oblasti přírodovědy činil tento rozdíl 90 bodů, což je o 8 bodů méně než průměr EU.

Podíl českých žáků, kteří se dle vyjádření učitelů nacházejí ve školách, které šetření TIMSS definuje jako velmi bezpečné a pořádané, je v porovnání s průměrem TIMSS podprůměrný, činí 42 % (průměr TIMSS 52 %), odpovídá nicméně průměru zemí EU. Více než polovina českých žáků (56 %) se nachází ve školách, které lze klasifikovat jako bezpečné a pořádané. Z hodnocení negativních projevů chování souvisejících se šikanou vyplývá, že od roku 2019 nedošlo v České republice v této oblasti ke zlepšení. Minimálně jednou měsíčně se třetině žáků stalo, že si s nimi ostatní žáci nechtěli hrát nebo povídat, a více než čtvrtině žákům se ostatní vysmívali nebo jim nadávali. 13 % žáků se setkalo se zasíláním ošklivých nebo urážlivých zpráv po internetu či mobilem, což je o 6 p. b. více než v roce 2019. Žáci, kteří se nesetkávají se šikanou nikdy nebo téměř nikdy, dosáhli v průměru o 55 bodů lepšího výsledku v matematice a 56 bodů v přírodovědě než žáci, kteří se s ní setkávají každý týden.

PIRLS 2021

Mezinárodní šetření PIRLS (*Progress in International Reading Literacy Study*) je zaměřeno na testování čtenářské gramotnosti žáků 4. ročníku základních škol. Cyklus tohoto šetření je pětiletý. Šetření je na mezinárodní úrovni koordinováno Mezinárodní asociací pro hodnocení výsledků vzdělávání (*The International Association for the Evaluation of Educational Achievement – IEA*), v ČR je jeho realizátorem Česká školní inspekce. Šetření PIRLS se snaží také zmapovat význam rodinného, školního a širšího prostředí žáků pro rozvoj čtenářské gramotnosti. Čtenářská gramotnost je v šetření PIRLS chápána jako tvořivý a interaktivní proces, při kterém se klade důraz na funkční povahu čtení. Čtenáři by v tomto pojetí měli ovládat čtenářské strategie, při kterých uplatňují své znalosti a zkušenosti, přemýšlejí o tom, co si přečetli, vytvářejí si vlastní představy a identifikují podstatné informace a myšlenky.



Průměrný výsledek českých žáků 4. ročníků v šetření čtenářských dovedností PIRLS 2021 dosahuje hodnoty 540 bodů a je nad průměrem škály PIRLS. Česká republika přitom zaostala za pěti členskými zeměmi EU, které se testování zúčastnily. Lepšího výsledku v rámci členských zemí EU dosáhli žáci Irska, Chorvatska, Litvy, Finska a Polska. Při porovnání dlouhodobého vývoje výsledků České republiky za uplynulých 20 let je třeba konstatovat, že se průměrná úroveň čtenářských dovedností významně nezlepšila. Celkový výsledek českých žáků se v porovnání s rokem 2001 zvýšil o pouhé 3 body. V PIRLS 2021, podobně jako v předchozích cyklech, prokázaly dívky téměř ve všech zemích lepší úroveň čtenářských dovedností než chlapci. Česká republika patří mezi několik málo zemí, kde rozdíl mezi výsledkem dívek a chlapců nebyl statisticky významný. V České republice za uplynulých 5 let jen velmi mírně vzrostl podíl žáků, kteří ovládají čtenářské dovednosti na nejvyšší úrovni. Podíl českých žáků dosahujících velmi vysoké úrovně ve čtení se od roku 2016 zvýšil z 10 % na 11 %. Zároveň u nás došlo k mírnému vzestupu podílu žáků, kteří svými dovednostmi nedosáhli ani nejnižší úroveň čtenářských dovedností. Tito žáci mohou mít v průběhu vzdělávání učební potíže v důsledku problémů s porozuměním textu. Čeští žáci měli na obou dílčích škálách pro účely čtení shodný výsledek, což znamená, že při práci s literárními texty byli stejně úspěšní jako při práci s informačními texty. Od minulého šetření v roce 2016 pozorujeme mírný pokles ve výsledcích, který souvisí s nepatrným zhoršením celkového bodového výsledku. Na dílčích škálách dle postupů porozumění, které umožňují porovnat úroveň osvojení sledovaných čtenářských dovedností, se žáci České republiky umístili lépe na škále vyhledávání a vyvozování informací z textu. Na dílčí škále interpretace a posuzování, která zastupuje komplexnější čtenářské dovednosti, u nich došlo k dalšímu mírnému zhoršení výsledku. Česká republika patří k zemím s nadprůměrnými rozdíly ve výsledcích žáků v závislosti na jejich socioekonomickém zázemí. Zastoupení žáků v jednotlivých kategoriích socioekonomického statusu, stejně jako průměrné výsledky v testu PIRLS, se významně liší v jednotlivých krajích ČR. V České republice byla zjištěna podprůměrná úroveň počátečních dovedností žáků ze čtení a psaní při nástupu do základní školy. Z odpovědí rodičů testovaných žáků vyplynulo, že pouze necelá pětina českých žáků si osvojila tyto dovednosti velmi dobře. Od roku 2016 mírně vzrostl podíl žáků, kteří si tyto počáteční dovednosti osvojili nedostatečně. Úroveň počátečních dovedností pozitivně souvisí s úspěšností v testu PIRLS. Česká republika patří k zemím s podprůměrnou oblibou čtení. Obliba čtení u chlapců zůstala stabilní, u dívek došlo v uplynulých pěti letech k poklesu podílu těch, které mají čtení velmi rády, a naopak stoupl podíl těch, které čtou nerady. U českých žáků byla zjištěna čtvrtá nejnižší míra sebedůvěry ve čtení ze zemí EU a OECD. Od roku 2016 se v České republice mírně zvýšil podíl žáků, kteří si nevěří, a zároveň došlo k mírnému poklesu ve skupině žáků, kteří si velmi věří. Velmi sebevědomí žáci dosáhli v testu PIRLS



výrazně lepších výsledků ve srovnání s jejich vrstevníky s nejnižší mírou sebedůvěry. Česká republika patří k zemím s podprůměrným důrazem na studijní úspěch, přičemž se vyznačuje velice malou skupinou žáků ve školách s velmi vysokým důrazem na studijní úspěch (1 %), což potvrzují nejen výpovědi ředitelů škol, ale i tvrzení učitelů testovaných žáků. Od roku 2016 došlo k určitému pozitivnímu posunu v této oblasti, který odráží například pozitivnější hodnocení zájmu a nároků rodičů na výsledky žáků či respektu žáků ke spolužákům. Česká republika patří ke třem zemím EU, ve kterých učitelé pociťují jen velmi malé omezení výuky v důsledku nepřipravenosti žáků. Současné však náleží ke třem zemím, kde byl zaznamenán nejnižší podíl velmi spokojených učitelů se svým povoláním. Čeští žáci se učí čtení nejčastěji všichni najednou, individualizovaná výuka čtení nebo samostatná práce žáků na jimi zvoleném úkolu je ve srovnání s průměrem zemí EU využívána výrazně méně. Při výuce čtení učitelé v České republice po žácích nejčastěji požadují, aby četli nahlas, a věnují se procvičování slovní zásoby. Oproti průměru zemí EU čeští učitelé výrazně méně často čtou žákům nahlas a v menší míře je učí různé techniky čtení zahrnující digitální dovednosti. Ve srovnání se zeměmi EU je v České republice výrazně podprůměrný podíl žáků, které učitelé podněcují, aby zpochybňovali názory v textu nebo aby četli texty s různými úhly pohledu. Od roku 2016 však vzrostl podíl žáků, kteří dostávají čas na čtení knih podle jejich vlastního výběru. Mezi činnostmi, které rozvíjejí čtenářské dovednosti, v hodinách čtení nadále převládá procvičování vyhledávání informací v textu, vysvětlování přečteného textu a určování jeho hlavní myšlenky. Většina českých žáků se těmto čtenářským činnostem věnuje alespoň jednou týdně. Naopak nejméně se čeští žáci ve výuce zabývají určováním postoje nebo záměru autora, posuzováním nebo hodnocením stylu přečteného textu a užitečností či důvěryhodností webových stránek. Osvojování a rozvoj těchto čtenářských postupů jsou do jisté míry podmíněny využíváním autentických a ucelených textů. Ukázalo se, že více než třetina českých žáků má učitele, kteří při výuce používají původní Čítanku pro 4. ročník od Z. Janáčkové. Pouze šestina učitelů využívá novější rozšířenou edici této autorky. Další čítanky jsou využívány v mnohem menší míře. V České republice je nízký podíl žáků, kteří mají v hodinách čtení přístup k digitálním zařízením. Nejčastěji jsou digitální zařízení využívána k vyhledávání faktických údajů a definic. Ve všech sledovaných činnostech prováděných na digitálních zařízeních Česká republika zaostává za průměrem zemí EU.

Zdroj: ČŠI, 2022

ICILS, 2023



Mezinárodní šetření ICILS (International Computer and Information Literacy Study) získává od roku 2013 poznatky o dovednostech žáků v oblasti počítačové a informační gramotnosti a od roku 2018 také mapuje oblast informatického myšlení. Jedná se o projekt Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání (IEA). Šetření ICILS se zaměřuje na věkovou kategorii čtrnáctiletých žáků – ve většině zemí se jedná o žáky 8. ročníku povinné školní docházky. Testovanou skupinou žáků jsou tak v České republice žáci 8. ročníku základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií. Kromě zjišťování výsledků žáků ICILS shromažďuje formou dotazníků od ředitelů škol, žáků, učitelů a ICT koordinátorů širokou škálu kontextových informací.

Průměrný výsledek České republiky v počítačové a informační gramotnosti činil 525 bodů. Jednalo se o nejvyšší průměrný výsledek v rámci zemí EU. Od roku 2013 se průměrný výsledek českých žáků v počítačové a informační gramotnosti statisticky významně zhoršil (o 28 bodů). S výjimkou Korejské republiky došlo ke zhoršení ve všech zemích, které se testování zúčastnily i v roce 2013. V informatickém myšlení patřila Česká republika s průměrným výsledkem 527 bodů mezi sedm evropských zemí dosahujících nadprůměrného výsledku. V případě testu počítačové a informační gramotnosti si dívky vedly srovnatelně s chlapci, v případě testu informatického myšlení byl průměrný výsledek chlapců o 14 bodů vyšší.

Zdroj: ČŠI, 2023

Česká školní inspekce (ČŠI) - Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2023/2024

Důležitým předpokladem pro přijímání efektivních opatření přispívajících ke zvyšování kvality vzdělávání každého dítěte, žáka i studenta je průběžné a systematické hodnocení kvality vzdělávání na úrovni škol a školských zařízení i na úrovni vzdělávací soustavy. Externí hodnocení kvality a efektivity vzdělávání v České republice zajišťuje Česká školní inspekce. Ta se prostřednictvím svých evaluačních aktivit propojujících zjištění a informace z různých typů inspekční činnosti (prezenční inspekční činnost, národní zjišťování výsledků, mezinárodní šetření výsledků vzdělávání typu PISA apod.) snaží poskytovat důležité a v praxi využitelné informace o výkonnosti naší vzdělávací soustavy i jejích jednotlivých složek. (Výroční zpráva České školní inspekce 2023/2024).

Tabulka 4. ČŠI Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání



Pozitivní zjištění	Negativní zjištění
<ul style="list-style-type: none"> ■ Zvyšuje se účast dětí v povinném předškolním vzdělávání. Některého z možných způsobů povinného před školního vzdělávání se účastnilo celkem 99 % pětiletých dětí. ■ Finanční podmínky v převážné většině škol umožňují vzdělávání podle vydaných ŠVP. Poskytované finanční prostředky umožňují ve většině MŠ překrývání učitelů ve třídě dle požadavku RVP PV. Meziročně dochází, ve spolupráci se zřizovateli, ke zlepšování materiálních a prostorových podmínek škol. ■ Převážná většina MŠ zpracovala svůj ŠVP v souladu se strategií a koncepcí rozvoje školy. ■ Mateřské školy většinou respektovaly rovný přístup ke vzdělávání s maximální vstřícností ke všem aktérům vzdělávání. Setrvaly velmi dobré hodnocení získává oblast prosociálního prostředí v mateřských školách – přátelské klima a empatický přístup. Přes současné různorodé složení skupin dětí a jejich rodin jsou školy většinou úspěšné při vytváření vstřícného a bezpečného prostředí, ve kterém se každé dítě cítí přijímáno a podporováno. ■ Přetrvává schopnost ředitelů i pedagogů podílet se na vytváření pozitivních mezilidských vztahů a podporovat tak příjemné klima školy. To je podporováno i různými formami spolupráce MŠ a rodin dětí. ■ Plánování vzdělávacího procesu v MŠ důsledně vychází z RVP PV a ŠVP a respektuje obecná specifika dětí předškolního věku a holistické pojetí předškolního vzdělávání. ■ Dosahované výsledky vzdělávání u dětí dlouhodobě odpovídají výsledkům dle vzdělávacích programů a mají vzestupnou tendenci. ■ Převážná většina MŠ zařazuje do vzdělávání různými formami aktivity na podporu úspěšného přechodu z MŠ do ZŠ. Nadále se projevuje zájem škol spolupracovat se zákonnými zástupci dětí v zájmu jejich celkového a individuálního rozvoje. Vzájemná informovanost o školní připravenosti se lépe daří ve sloučených subjektech ZŠ a MŠ. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Klesá podíl dětí, které realizují poslední povinný ročník předškolního vzdělávání v MŠ, naopak stoupá podíl dětí, které se vzdělávají individuálně a v přípravných třídách ZŠ. ■ Dlouhodobě se nedaří snížit podíl dětí s odkladem školní docházky, který dosahuje 22,5 %. ■ V některých regionech se kumuluje více dimenzí znevýhodnění. V mateřských školách se vzdělává vyšší podíl dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí a zároveň vyšší podíl dětí cizinců. To klade na mateřské školy zvýšené nároky na zajištění podpory všem dětem s potřebou podpůrných opatření. ■ Věková struktura pedagogických kolektivů není příznivá, dlouhodobě se nedaří získávat více mladých učitelů. ■ Stále přetrvávají tradiční pedagogické metody a organizační formy s nedostatečně uplatňovaným individualizovaným přístupem, který by dětem poskytoval účinnou podporu v rozvoji jejich silných stránek a v dosahování jejich maximálního osobnostního potenciálu. ■ V MŠ se opakovaně nedaří soustavně získávat informace o posunech výsledků každého dítěte ve všech vzdělávacích oblastech a reagovat na ně vhodnými pedagogickými opatřeními. Setrvaly nepříznivý stav je v kvalitě, vedení a efektivitě práce s pedagogickou diagnostikou. Není východiskem pro plánování diferencované vzdělávací nabídky k zajištění individualizované podpory schopností a dovedností dětí a její využitelnost pro hodnocení výsledků předškolního vzdělávání je nízká. Tím, že chybí pečlivá diferenciací plánovaných cílů a jejich provázání se závěry a doporučeními vyplývajícími z pedagogické diagnostiky, není důsledně uplatňován princip individualizace vzdělávání. Dalšímu vzdělávání v tématech souvisejících s pedagogickým diagnostikovaním se věnuje nízký počet škol. ■ Trvale nedostatečné je individualizované hodnocení a zpětná vazba od pedagoga dětem o úspěšnosti při plnění vzdělávacích cílů po realizaci vzdělávacího procesu a také využívání formativního hodnocení.



■ Spolupráce učitelů a asistentů pedagogů je většinou funkční, většinu aplikovaných forem přímé podpory realizují společně. Kvalitní spolupráce škol se ŠPZ je nezbytným předpokladem pro zvyšování úrovně poskytované speciální péče.

■ Školám činí problémy systematické sledování celkových výsledků vzdělávání na úrovni školy a aktivní práce s výsledky sebehodnocení pro zkvalitňování vzdělávacího procesu.

■ V procesu vzdělávání stále není dostatečně uplatňována podpora divergentního myšlení, podpora samostatnosti dětí při řešení problémů a rozvíjeno kooperativní učení.

■ Dlouhodobě přetrvávají značné rezervy v oblasti pedagogického vedení školy. Není věnována důsledná pozornost vyhodnocování celkové práce školy a přijímání účinných opatření k jejímu rozvoji. Zaznamenány byly školy, kde nebylo zřejmé, kdo je odpovědný za řízení pedagogického procesu. Ředitelům se nedaří systematicky monitorovat práci pedagogů, poskytovat jim objektivní zpětnou vazbu o úrovni průběhu vzdělávání a při tvorbě plánů dalšího vzdělávání vycházet z individuálních potřeb učitelů při podpoře zlepšování jejich pedagogických kompetencí. Podpora začínajících učitelů není efektivní zejména ve vícečetných subjektech. Ředitelé dostatečně nepodporují vzájemné hospitace a další formy kooperace členů pedagogických týmů, která by přispívala ke sjednocení pedagogických postupů i k individualizaci vzdělávání.

■ Přestože potřeby praxe vyžadují zvýšit účinnost realizace podpůrných opatření ve vzdělávání, nepodařilo se zvýšit počet škol, které mají nastavený vlastní systém podpory dětí s potřebou podpůrných opatření.

Nastavení jasného a srozumitelného rámce by vedlo pedagogy a asistenty pedagoga k systematické práci s výsledky, což dlouhodobě koresponduje se zjištěním nezbytně zvýšit další vzdělávání pedagogů v oblasti speciální pedagogiky a zkvalitnit poskytovanou zpětnou vazbu vedením školy či externistou.

■ Podpora dětí s vyšším osobnostním potenciálem je dlouhodobě neefektivní. Pouze zřídka se podpora nadaných či mimořádně nadaných dětí ve vzdělávání systematicky aplikuje a následně vyhodnocuje.



	<ul style="list-style-type: none">■ Počet odborníků z oblasti logopedie a logopedické prevence je dlouhodobě nedostačující. Desetina dětí komplikuje vadná výslovnost plynulý přechod do základního vzdělávání a bezproblémové osvojení znalostí základů čtení a psaní.■ Dlouhodobá přetíženost ŠPZ i nedostatek odborných pracovníků způsobuje přetrvávající nedostatky ve zprávách a doporučeních ŠPZ pro školy, které by měly být dobrým vodítkem pro práci s dítětem ve škole, počtu osobních návštěv pracovníků poraden ve školách v případě potřeby či poskytování dostatečné podpory a kvalitě nabídky skupinových aktivit (práce se třídami, výcvikové, reedukační skupiny apod.). Nedošlo ke zkrácení čekací lhůty pro vyšetření a konzultace v ŠPZ, což ztěžuje včasné poskytování konkrétní podpory.■ Meziročně byl zaznamenán mírný nárůst rizikového chování dětí. Přibližně desetina škol se potýkala s výskytem agrese a násilí a nevhodným verbálním chováním vůči učiteli. Vzhledem ke zvyšujícímu se počtu závislostí, psychických problémů, rizikového či nevhodného chování, agresivního chování a komunikace u dětí mladší věkové kategorie je nutné, aby školy systematicky provázely vzdělávací nabídku s prevencí rizikových jevů a byly proaktivní ve zvyšování erudice pedagogů v oblasti prevence a rizikového chování a širší osvěty zákonných zástupců.
--	--

Doporučení pro školy:

- Motivovat rodiče k pravidelné docházce dětí do MŠ již od tří let věku dítěte. Informovat veřejnost o své činnosti, vystupovat v oblasti předškolního vzdělávání profesionálně.
- Pro zapojení dětí ze znevýhodněného sociokulturního prostředí, které se povinného předškolního vzdělávání dlouhodobě neúčastní, využívat na místní úrovni case managementu a spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi.



- U dětí v povinném předškolním vzdělávání upřednostňovat formu denní docházky do MŠ před individuálním vzděláváním, zejména u dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí a dětí cizinců.
- Intenzivně zavádět a uplatňovat ve vzdělávání přístupy, které vedou k individualizaci vzdělávání. Na základě výsledků pedagogického diagnostikování plánovat vzdělávání ve třídě. Sledovat, zaznamenávat a vyhodnocovat individuální pokroky dětí v jejich rozvoji a učení pro přípravu individualizované vzdělávací nabídky podle potřeb, možností, schopností a zájmů dětí. Využívat formativního hodnocení. Podporovat sebehodnocení dětí a hodnocení jejich portfolií společně se zákonnými zástupci. Domlouvat se se zákonnými zástupci na společném postupu podpory dítěte při jeho výchově a vzdělávání.
- V rámci pedagogického řízení školy věnovat maximální pozornost systematickému sledování a vyhodnocování kvality průběhu a výsledků vzdělávání dětí. Monitorovat kvalitu práce jednotlivých učitelů a poskytovat jim pravidelnou metodickou podporu pro rozvoj jejich pedagogických kompetencí s provázaností na jejich další cílené vzdělávání. Sledovat a vyhodnocovat efektivitu dalšího vzdělávání učitelů a jeho dopad na kvalitu vzdělávacího procesu. V rámci profesního rozvoje podporovat spolupráci učitelů a vzájemné sdílení příkladů inspirativní praxe. Efektivně pracovat s reflexí a sebereflexí učitele, při kterých lze využít dostupný nástroj
- K dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků intenzivně využívat odborně připravené webináře zaměřené na rozvoj pedagogických kompetencí v oblasti metod a forem vzdělávání i v oblasti individualizace vzdělávání na základě pedagogického diagnostikování, které jsou školám volně k dispozici, například na stránkách NPI ČR (webináře o vzdělávání²¹) nebo na Metodickém portálu RVP22 (inkluzí v praxi²³, webináře na podporu profesního rozvoje učitelů a ředitelů²⁴, formativní hodnocení²⁵, odborné články²⁶).
- Důsledně vymezit kompetence v oblasti řízení školy u sloučených subjektů.
- Zaměřit se na dostatečnou podporu divergentního myšlení, kooperativního učení a podporu samostatnosti dětí při řešení problémů.
- Nastavit ve školách funkční systém podpůrných opatření, který bude schopen identifikovat děti s potřebou podpory a pomoci každému z nich, a to včetně dětí s vyšším osobnostním potenciálem.
- Vzhledem ke zvyšujícímu se počtu závislostí, psychických problémů, rizikového či nevhodného chování, agresivního chování a komunikace u dětí mladší věkové kategorie je nutné, aby školy systematicky



provázely vzdělávací nabídku s prevencí rizikových jevů a byly proaktivní ve zvyšování erudice pedagogů v oblasti prevence a rizikového chování a širší osvěty zákonných zástupců.

■ Zvýšit vzájemnou komunikaci a informovanost MŠ a ZŠ v zájmu zlepšení návaznosti obou druhů škol a usnadnění přechodu dětí do základního vzdělávání a na zjištění ve vzdělávání účinně reagovat. Využívat portál NPI ČR27

■ Pro inovace ve vzdělávání, vzdělávání pedagogických pracovníků a podporu úspěšnosti dětí při přechodu z MŠ do ZŠ využívat připravovaných šablon.

■ Nastavením efektivního systému autoevaluace v ŠVP a jeho důslednou realizací zajišťovat zvyšování kvality práce školy. Vlastní hodnocení školy propojovat s hodnocením ČŠI. Důsledně pracovat s výstupy z inspekční činnosti, včetně elektronických reportů v systému InspIS DATA28. Důsledně a systematicky přijímat adekvátní opatření k oblastem, které vyžadují zlepšení. Pro kontinuální sledování a vyhodnocování kvality poskytovaného vzdělávání je možné využívat autoevaluační potenciál modelu tzv. kvalitní školy29

Tabulka 5: ČŠI Základní vzdělávání

Základní vzdělávání	
Pozitivní zjištění	Negativní zjištění
<ul style="list-style-type: none"> ■ V naprosté většině škol je ustanovena funkce školního metodika prevence a výchovného poradce, zaznamenán byl nárůst počtu speciálních pedagogů. ■ Většina žáků hodnotí vztahy se spolužáky pozitivně. ■ Zvyšuje se podíl škol, které využívají ke sledování pokroku žákovská portfolia, zejména na 1. stupni. ■ Téměř všechny školy přijímají opatření ke snížení školní neúspěšnosti. ■ Zvyšuje se podíl škol zajišťujících účinnou podporu žákům s potřebou podpůrných opatření. ■ Téměř všichni ředitelé a učitelé oceňují pozitivní přínos vzájemné pedagogické spolupráce a zpětné vazby. ■ Materiální podmínky většiny škol podporují naplňování ŠVP, ředitelé aktivně pracují na jejich optimalizaci a účelném využívání. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ V systému základního vzdělávání přetrvává vysoký nepoměr v zastoupení malých a velkých škol. ■ Pokračuje nedostatečné vyhodnocování a aktualizace koncepce rozvoje školy a plnění ŠVP. Vhodné úpravy, nejen v souvislosti se změnami RVP ZV, neprovádí téměř polovina navštívených škol. ■ V případě více než poloviny škol není rozvoj klíčových kompetencí a funkčních gramotností běžnou a nedílnou součástí standardní výuky. ■ Přetrvává mírné snižování podílu kvalifikovaných pedagogů ve školách, stejně jako mírné snižování je jejich odborné způsobilosti (aprobovanosti). Podobně jako v předcházejícím školním roce scházelo nejvíce aprobovaných pedagogů při výuce Informační a komunikační technologie. Dlouhodobě nadále chybí



<ul style="list-style-type: none">■ Převážná většina škol aktivně podporuje sounáležitost s místem, kde sídlí, a efektivně spolupracuje se zřizovateli a vnějšími partnery.■ Předměty či vzdělávací oblasti, v nichž byly zaznamenány pozitivní znaky výuky nejvíce, představuje Člověk a jeho svět na prvním stupni a naukové předměty na druhém stupni (zeměpis, dějepis, přírodopis a fyzika). Je pozitivním zjištěním, že pouhé předkládání poznatků, pasivní sledování výkladu a memorování učiva není v těchto předmětech převládajícím jevem.	<p>aprobovaní učitelé cizích jazyků. Nižší míra kvalifikovaných a aprobovaných pedagogů má pak negativní dopad na kvalitu poskytovaného vzdělávání, zejména v oblasti volby vhodných metod a forem práce, dostatečné individualizace výuky i práce s nadanými žáky.</p> <ul style="list-style-type: none">■ Stále nízký je podíl škol, které využívají plány osobního profesního rozvoje každého pedagoga. V rámci průběžného vzdělávání pedagogických pracovníků se přibližně pětina učitelů neúčastní žádné aktivity. Zároveň desetina učitelů hodnocených škol uvádí, že dosud nikdy nedostala zpětnou vazbu od svých kolegů. Nadále přetrvává i nízký podíl učitelů, kteří realizují společně vedenou (tandemovou) výuku (pouze necelých 6 % učitelů), přičemž společně ji také plánují a vyhodnocují.■ Žáci nižšího socioekonomického statusu nevolí akademicky orientovanou vzdělávací cestu, ačkoliv by je k tomu vzdělávací výsledky mohly předurčovat.■ Přetrvává dominantní frontální forma vzdělávání, podíl kooperativních forem ve výuce je nízký.■ Individualizace vzdělávání se realizuje v nedostatečné míře. Přetrvává trend předkládání obsahu vzdělávání bez zohlednění reálných potřeb žáků, který se dále prohlubuje ve středním vzdělávání.■ Ve vzdělávacím systému ČR se nadále nedaří uspokojivě identifikovat žáky nadané, resp. mimořádně nadané. Ve školách převažuje k této oblasti formální přístup – ačkoliv je systém péče o nadané a mimořádně nadané součástí ŠVP škol, nedochází k jeho systematické aplikaci a vyhodnocování a ve výuce je podpora rozvoje těchto žáků zřídka patrná.■ Organizace přezkušování v rámci individuálního vzdělávání se v jednotlivých školách poměrně výrazně liší.■ Školy zaznamenaly nárůst výskytu rizikového chování téměř u všech sledovaných forem, jedná se zejména o kouření, kyberšikanu, násilí a krádeže.
---	--



■ Školy se nadále potýkají se záškoláctvím a vysokou mírou průměrné absence žáků.

Zdroj: <https://www.csicr.cz>

Doporučení pro školy:

■ V rámci strategického řízení (koncepce rozvoje školy) formulovat dílčí kroky potřebné pro naplňování stanovených cílů a jejich realizaci průběžně vyhodnocovat.

■ Při vyhodnocování procesů řízení věnovat více pozornosti pedagogickému vedení.

■ Častěji sestavovat a využívat plány osobního rozvoje pedagogů a dávat je do souladu s potřebami

školy. Motivovat pedagogy k účasti na dalším vzdělávání i s jiným zaměřením než na konkrétní vyučovací předmět. K dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků intenzivně využívat odborně připravené webináře zaměřené na rozvoj pedagogických kompetencí v oblasti metod a forem vzdělávání i v oblasti individualizace vzdělávání na základě pedagogického diagnostikování, které jsou školám volně k dispozici, například na stránkách NPI ČR (webináře o vzdělávání⁷³) nebo na Metodickém portálu RVP⁷⁴ (inkluzie v praxi⁷⁵, webináře na podporu profesního rozvoje učitelů a ředitelů⁷⁶, formativní hodnocení⁷⁷, odborné články⁷⁸).

■ Zvyšovat kompetence učitelů v oblasti metodického vedení asistentů a efektivní spolupráce s nimi (zejm. koordinace a delegování činností).

■ Podporovat vzájemné hospitace pedagogů i jejich společné plánování a vedení výuky, a to zvláště ve školách, které mají vyšší podíl nekvalifikovaných učitelů.

■ Věnovat pozornost potřebám žáků při výuce českého jazyka. Propojovat učitele 1. a 2. stupně.

■ Koncipovat výuku tak, aby cílem bylo vědomé a aktivní vzdělávání každého žáka. Zařazovat promyšleně kooperativní formy učení.

■ Při plánování, přípravě a v průběhu výuky zohledňovat individuální potřeby žáků, další činnosti vztahovat k nejbližšímu možnému rozvoji každého z nich.

■ V oblasti wellbeingu se zaměřit na zlepšení komunikace mezi žáky a učiteli a na práci se vztahy v třídních kolektivech

Zdroj: ČŠI, 2024



Podrobnější data doplňující stav gramotností a inkluзивity lze vyčíst v Příloze č. 3 Charakteristika školství PAQ Report ORP Pacov.

Revize rámcových vzdělávacích programů – RVP

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) společně s Národním pedagogickým institutem (NPI) představilo v lednu 2025 finální podobu revidovaných Rámcových vzdělávacích programů pro předškolní a základní vzdělávání (RVP PV a RVP ZV) včetně nezbytné podpory při jejich zavádění do praxe. Tyto dokumenty definují hlavní cíle, obsah vzdělávání, očekávané výsledky učení a dovednosti, které by měli žáci a děti v jednotlivých stupních vzdělávání získat. Jedná se o největší změnu v rámci regionálního školství v České republice od zavedení rámcových vzdělávacích programů před 20 lety.

Tabulka 6: Nové RVP 1

NOVÉ RVP OD ROKU 2025			
Oblast:	Cíl:	Průřezové téma:	
Předškolní vzdělávání:	Plynulý přechod do základního vzdělávání	D o i v g e i d t n á o l s t í i	- Práce s informacemi - Digitální gramotnost - Bezpečnost v online prostředí
	Vytvářet podnětné a respektující prostředí		
Pro Základní školy	Rozvoj a propojení klíčových kompetencí		
	- kritické myšlení		
	- spolupráce		
	- řešení problémů		
	- schopnost učit se		
	- kreativita		
	Rozvoj základních gramotností:		
	- čtenářská		
	- pisatelská		
	- logicko - matematická		
	Klima školy		
	Osobnostní a sociální výchova		

Zdroj: vlastní zpracování

Jasnější formulace očekávaných výsledků učení pomůže při zavádění školních vzdělávacích programů (ŠVP). Ty si budou školy samy vytvářet nebo upravovat tak, aby odpovídaly požadavkům revidovaného RVP ZV. K tomu poslouží tzv. "modelové ŠVP", které nejsou závazné.

Klíčové změny v RVP ZV:

- Zavedení digitální kompetence jako klíčové: Digitální kompetence byla zařazena mezi klíčové



kompetence, což zdůrazňuje význam digitální gramotnosti ve vzdělávání.

- Nový vzdělávací obor Informatika: Do RVP ZV byl začleněn nový vzdělávací obor Informatika, který se zaměřuje na rozvoj algoritmického myšlení, práce s daty a porozumění digitálním technologiím.
- Posun výuky cizích jazyků: Výuka anglického jazyka byla posunuta z třetího do prvního ročníku základní školy, což umožňuje dřívější rozvoj jazykových dovedností.
- Rozšíření obsahu matematiky: Do výuky matematiky byly integrovány nové tematické okruhy, jako je statistika, pravděpodobnost a kombinatorika, což podporuje rozvoj analytického myšlení žáků.

Nový RVP ZV klade větší důraz na rozvoj klíčových kompetencí žáků, jako je kritické myšlení, spolupráce a schopnost řešit problémy, před pouhým osvojováním faktických znalostí.

Zdroj: edu.gov.cz

Harmonogram zavádění změn:

Pro mateřské školy

- **Od září 2025** bude probíhat **dobrovolné** zapojení mateřských škol do práce s novým RVP PV.
- **Od září 2026** bude zavedení nového RVP PV ve všech mateřských školách **povinné**.

Pro základní školy

- Pro zajištění hladkého přechodu škol na nové kurikulum, mohou školy **dobrovolně** zahájit výuku podle nově upravených ŠVP – **od září 2025** v 1. a 6. ročníku. Během dobrovolného období bude probíhat intenzivní spolupráce s těmito školami, aby bylo možné získat zpětnou vazbu a dokument RVP ZV i modelové ŠVP případně upravit.
- Od školního roku **2027/28** bude výuka podle revidovaného RVP ZV **povinná, minimálně v 1. a 6. ročníku**.
- Od školního roku **2031/32** bude **povinnost** vzdělávání podle nových RVP **pro všechny ročníky**.

Zroj: msmt.gov.cz

2.1.4 Vyhodnocení evaluace a dotazníkového šetření

1. Dotazníkové šetření realizované MŠMT



Ve školním roce 2020/2021 proběhl výzkum potřeb mateřských a základních škol, který realizovalo MŠMT. Výstupem jsou agregovaná data na území příslušného ORP, které MŠMT poskytlo pro účely MAP. Výstupy jsou využitelné v rámci projektu MAP a současně jsou důležitým podkladem pro předkládání projektů zjednodušeného vykazování, tzv. šablon. Níže je uveden souhrn šetření a jeho podrobné výsledky jsou k dispozici v příloze.¹ Součástí přílohy č. 1 jsou data ŠD, ŠK, ZUŠ a SVČ, kde je uvedeno průměrné hodnocení hlavních oblastí podporovaných z OP v rámci kraje a ČR.

Výsledky dotazníkového šetření potřeb mateřských škol ORP Pacov realizovaného MŠMT

Ze sedmi ředitelství uvedených v době šetření v Rejstříku škol a školských zařízení vyplnilo dotazník šest mateřských škol. Jedná se tedy o 85,7 % návratnost. Z hlediska srovnání s krajským a republikovým průměrem se jedná o větší % návratnosti. RT MAP myslí že, v území je dostatečná informovanost všech aktérů o projektu MAP II a zájem škol o finanční prostředky formou dotací je také velký.

Hlavní oblasti podporované z operačních programů (dále jen OP) jsou dle největší potřeby pro rozvoj v letech 2018–2022 tyto:

1. Podpora inkluzivního/společného vzdělávání
2. Podpora rozvoje čtenářské pregramotnosti
3. Podpora rozvoje matematické pregramotnosti
4. Podpora kompetencí k iniciativě a kreativě dětí
5. Podpora polytechnického vzdělávání

V porovnání s průměrným hodnocením aktuálního stavu v ČR má OPR Pacov nižší hodnoty, než je průměr v ČR, a tedy nižší potřebu podpory ve všech nabízených oblastech.

Jako další oblasti podpory z OP školy definovaly na první místě digitální kompetence pedagogických pracovníků a dále pak sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence. U této oblasti je z dat zřejmé, že průměrné hodnoty jsou vyšší než u celorepublikového a krajského průměru.

¹ Příloha č. 1 Dotazníkové šetření MŠMT MŠ, ZŠ



Tabulka 7: Srovnání úvodního šetření Šablony I a aktuálního šetření

TABULKA Č. 2: Hlavní oblasti podporované z OP	Průměrné hodnocení aktuálního stavu ¹⁾									Rozdíl v hodnocení		
	v rámci ORP			v rámci kraje			v rámci ČR			v rámci ORP	v rámci	v rámci
	ŠI	ŠI/II	ŠII/III	ŠI	ŠI/II	ŠII/III	ŠI	ŠI/II	ŠII/III			
A. Podpora inkluzivního / společného vzdělávání (tuto oblast vyplňují pouze běžné školy)	2,72	2,86	2,96	2,55	2,82	2,95	2,55	2,80	2,96	0,25	0,40	0,41
B. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	2,48	2,69	3,12	2,49	2,81	2,96	2,47	2,76	2,94	0,64	0,47	0,47
C. Podpora rozvoje matematické gramotnosti	2,55	2,70	3,18	2,32	2,63	2,80	2,33	2,61	2,81	0,64	0,48	0,48
D. Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků	2,37	2,50	2,93	2,31	2,56	2,70	2,33	2,55	2,73	0,57	0,39	0,40
E. Podpora polytechnického vzdělávání	2,43	2,50	2,97	2,16	2,39	2,54	2,19	2,39	2,56	0,53	0,38	0,38

1) Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci ORP/kraje/republiky vychází z toho, jak MŠ hodnotily aktuální stav v době šetření v příslušných oddílech dotazníku (V. a VI.) na následující škále:

3. 1. Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit)
4. 2. Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)
5. 3. Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)
6. 4. Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty)

Zdroj dat tabulek výše: Dotazníkové šetření MŠMT

Výsledky dotazníkového šetření potřeb základních škol ORP Pacov realizovaného MŠMT

Ze tří ředitelství uvedených v době šetření v Rejstříku škol a školských zařízení vyplnily dotazník všechny tři základní školy. Jedná se tedy o 100 % návratnost. Příčinou takto velké návratnosti je pravděpodobně provedení dotazníkového šetření formou řízených rozhovorů, dostatečná informovanost všech aktérů o projektu MAP II, zájem škol o finanční prostředky formou dotací. V porovnání s průměrným hodnocením



aktuálního stavu v ČR má OPR Pacov nižší hodnoty, než je průměr v ČR, a tedy nižší potřebu podpory v čtenářské gramotnosti, podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků a podpory sociální a občanské dovednosti a další klíčových kompetencí.

Hlavní oblasti podporované z operačních programů (dále jen OP), jsou dle největší potřeby pro rozvoj v letech 2016–2020 tyto:

1. Podpora inkluzivního/společného vzdělávání
2. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti
3. Podpora rozvoje matematické gramotnosti
4. Podpora kompetencí k iniciativě a kreativitě dětí
5. Podpora polytechnického vzdělávání

Tabulka 8: Hlavní oblasti podporované z OP

Hlavní oblasti podporované z OP	Průměrné hodnocení aktuálního stavu ¹⁾					
	Šablony I ORP	Aktuální šetření ORP	Šablony I kraj	Aktuální šetření kraj	Šablony I ČR	Aktuální šetření ČR
A. Podpora inkluzivního/společného vzdělávání	2,72	2,86	2,55	2,82	2,55	2,80
B. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	2,48	2,69	2,49	2,81	2,47	2,76
C. Podpora rozvoje matematické gramotnosti	2,55	2,70	2,32	2,63	2,33	2,61
D. Podpora kompetencí k iniciativě a kreativitě dětí	2,37	2,50	2,31	2,56	2,33	2,55
E. Podpora polytechnického vzdělávání	2,43	2,50	2,16	2,39	2,19	2,39

Pozn.:

¹⁾ Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci ORP/kraje/republiky vychází z hodnocení aktuálního stavu ZŠ v příslušných oddílech dotazníku (I.; II.; III. a IV.) na následující škále:

1. Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit)
2. Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)
3. Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)
4. Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty).

Podrobnější data naleznete v přílohách ²

Tabulka 9: Další oblasti podporované z OP

² Příloha č. 1 Dotazníkové šetření MŠMT MŠ, ZŠ



Další oblasti podporované z OP	Průměrné hodnocení aktuálního stavu ²⁾					
	Šablony I ORP	Aktuální šetření ORP	Šablony I kraj	Aktuální šetření kraj	Šablony I ČR	Aktuální šetření ČR
A. Jazykové vzdělávání	2,53	2,65	2,18	2,41	2,23	2,45
B. Digitální kompetence pedagogických pracovníků	2,71	2,86	2,43	2,62	2,45	2,61
C. Sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence	2,92	2,92	2,82	3,00	2,84	2,98
D. Kariérové poradenství pro žáky	N/A	2,43	N/A	2,15	N/A	2,30

Pozn.:

²⁾ Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci ORP/kraje/republiky vychází z hodnocení aktuálního stavu ZŠ v příslušných oddílech dotazníku (I.; II.; III. a IV.) na následující škále:

1. Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit)
2. Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)
3. Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)
4. Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty).

Zdroj dat tabulek výše: Dotazníkové šetření MŠMT



2. Výsledky dotazníkového šetření ORP Pacov realizované vlastním šetřením mezi pedagogickými pracovníky, řediteli, zřizovateli, výchovnými poradci a dalšími aktéry pracovních skupin a řídicího výboru

V rámci projektu MAP bylo realizováno širokospektré evaluační šetření. Projekt MAP III využívá evaluační nástroje a služby metodické a vzdělávací společnosti [HEURÉKA CZ](https://www.heureka.cz) pro podporu manažerského řízení a optimalizaci projektu. Ke sběru dat a evaluační práci slouží aplikace Portfolionet©. Podrobné výstupy jsou k dispozici v Příloha č. 2 Závěrečná evaluační zpráva.³

Výstupy z evaluace v předchozím projektu MAP, průběžný monitoring naplňování akčních plánů:

Podkladem pro aktualizaci analytické části byl použit výstup z evaluace v předchozím projektu MAP – Závěrečná evaluační zpráva MAP III ORP Pacov. Předložený dokument analyzuje proces místního akčního plánování ve vzdělávání a jeho realizaci, který v daném území probíhal v programovém období 2014-2022. Dalším podkladem byly jednotlivé akční plány (2023, 2024, 2025) a jejich průběžný monitoring naplňování na základě stanovených interních indikátorů v akčních plánech. Evaluace aktivity č.1 - Infrastruktura, která naplňuje cíle priority č.1 (Modernizace infrastruktury za účelem zvyšování kvality vzdělávání) byla provedena tak, že subjekty, jejichž záměr uvedený ve Strategickém rámci MAP byl nebo je realizován, byly identifikovány jako subjekty podpořené.

Proces evaluačního šetření

Aplikace je postavena na moderní metodice a nástrojích pro průběžnou formativní (auto)evaluaci, sdílení dobré praxe a implementačního pokroku. Využívána je responsivní evaluace, pracující s reflexí lidské zkušenosti v reálném činnostním prostředí, kdy získané informace slouží nejen ke zkvalitňování produktů a práce, ale zejména k dalšímu učení. Jde o generativní metodu získávání, zpracování a vyhodnocování informací, která stojí na přirozeném principu zlepšování života i rozvíjení metakognice. Její uživatelské prostředí podporuje profesní růst a subsidiaritu kolektivu nebo komunity, která ji užívá. (Portfolionet, 2023) Formativní hodnocení jako součást zpětné vazby nebo také formativní evaluace patří mezi nejefektivnější učební strategie. (OECD, 2005) Použité empatické evaluační metody jsou ohleduplné k lidskému potenciálu

³ Příloha č. 2 Závěrečná evaluační zpráva



i motivaci, a v důsledku šetří psychické síly lidí, čas i peníze. Akční plánování pak citlivě využívá tzv. "lidský faktor", aby případná zlepšení mohly přinést nejen přidanou hodnotu, ale i zlepšené vztahy. Použitá evaluační metodika je výjimečná v tom, že je metakognitivně citlivá k lidským růstovým potřebám, čímž podporuje jejich uplatnění a návazné rozhodovací procesy. Aby evaluace sloužila a byla formativní, musí čerpat ze zkušenosti a musí se dívat do budoucnosti, musí tedy mapovat i lidskou motivaci. Indikátory zpětné vazby tedy musí nést informace o činnosti, zkušenosti, hodnotě a možnosti řešení. Systém pracuje s komplementárními indikátory, jejichž technické řešení je patentováno. Používá kombinovaný model Demingova a Kolbova cyklu, pracující se zkušeností. Aplikace disponuje empatickými, formativně-evaluačními nástroji pro kompetenční model. (Portfolionet, 2023)

Cíle evaluace

Bylo provedeno šetření zaměřené na Retrospektivní evaluace MAP I+II, rozvojové potřeby území, SWOT analýzy a analýzu rizik. Cílem evaluace bude vyhodnocení celého procesu místního akčního plánování ve vzdělávání, který v daném území probíhal v programovém období 2014-2020, respektive do r.2023. Cílem dotazníku je zmapovat a změřit realizační zkušenosti a názory aktérů na účelnost, užitečnost a udržitelnost projektu.

Hlavním cílem hodnocení bude identifikovat přínosy akčního plánování pro děti, žáky, rodiče, ředitele a učitele, zřizovatele a další subjekty, které se v akčním plánování angažovaly nebo jimi byly dotčeny. Cílem je nejen vyhodnotit přínosy, co se podařilo díky akčnímu plánování změnit, ale také poučit se z výzev, kterým příjemci museli čelit během realizace. (Portfolionet, 2023)

Harmonogram evaluačních aktivit

Proces sběru dat a informací pro účely evaluace MAP probíhá dlouhodobě dle tohoto harmonogramu evaluačních aktivit a ve spolupráci s aktéry v území.

E_datum	E0_10.2021	E1_11.2022	E1_12.2022	E1_12.2022	E2_01.2023	E2_02.2023	E2_03.2023	E3_03.2023
evaluační aktivita (intervence)		příprava dotazníku EDx.099	Response dotazníku EDx.099	analýza výstupů EDx.099	příprava SWOT_ref resh	příprava + response SWOT_ref resh	analýza výstupů SWOT_ref resh	příprava dotazníku EDx.171



					zvážený pohled			
smysl evaluace	seznámení s principy	užitek projektů MAP.I + MAP.II	užitek projektů MAP.I + MAP.II	reflexe zkušenos ti aktérů	Ověřit váhy a priority SWOT faktorů pro další období	revize SWOT analýzy	revize SWOT analýzy	rozvojové potřeby škol
repondet ní skupina	hlavní aktéři	externí evaluátor	ŘV, PS, ředitelé škol	externí evaluátor	členové PS+ŘŠ	členové PS+ŘŠ	externí evaluátor	externí evaluátor
evaluačn í nástroj	www. map3pacov.pf net.eu	EDx.099	EDx.099 - Reflexe 2014- 2022	EDx.099	EDx.150 / SWOT_ref resh	EDx.150 / SWOT_ref resh	EDx.150 / SWOT_ref resh	EDx.171 - Podpora MF práce

Zdroj: Portfolionet, 2023

Retrospektivní evaluace MAP I+II

Evaluace proběhla v listopadu 2022. V rámci vzdělávacího systému v území bylo osloveno 26 respondentů. V rámci šetření Retrospektivní evaluace MAP I a II odpovědělo celkem 24 respondentů. Návratnost dotazníků byla 92 %. Podrobnější informace jsou obsaženy v dokumentu Závěrečná evaluační zpráva.

Role v projektu MAP (upřednostněná) – Retrospektivní evaluace MAP I/II		
jsem člen PS (3)	11.54%	
jsem člen ŘV (4)	15.38%	
jsem člen RT (4)	15.38%	
jsem ředitel školy (7)	26.92%	
jsem aktivní učitel (2)	7.69%	
jsem jiný účastník (4)	15.38%	
bez odpovědi (2)	7.69%	

Výstupy retrospektivní evaluace MAP I+II

Speciální evaluační dotazník pro aktéry projektu = učitele a ředitele škol, členy RT, ŘV a PS. Indikátory jsou zaměřeny na procesní a věcnou stránku projektu, na srovnání smyslu, podmínek a užitku aktivit projektu. Cílem dotazníku je zmapovat a změřit realizační zkušenosti a názory aktérů na účelnost, užitečnost a udržitelnost projektu.



- Školy a jiná vzdělávací zařízení byly významně podpořeny ve výbavě infrastruktury, o čemž svědčí indikovaná míra dobré praxe a užitku.
- Oblast podpory a rozvoje polytechnického vzdělávání vykazuje vysokou míru důležitosti (+11) a možnosti ovlivnění (+11), celkový užitek pak na kompromisní hodnotě (+7), neboť míra dobré praxe je u této oblasti spojena nejen s užíváním, ale také s uplatněnými edukačními metodami a specifickou organizací výuky. Tato implementace, i když zatím nedokončená je mírně zdařilá.
- Velmi dobré proporční hodnoty vykazuje oblast podpory a rozvoje ČG, kde dobrá praxe je na úrovni (+15) a užitek z opatření na úrovni (+15), což značí zdařilou implementaci.
- U oblasti podpory a rozvoje MG, přesto že její realizační podmínky vykazují hodnotu (+12), nelze zatím mluvit o zdařilé implementaci, kde R.MDC= -1.
- Oblast podpory a rozvoje KK, přesto, že její realizační podmínky vykazují hodnotu (+11) a možnost ovlivnění (+13) nelze zatím mluvit o zdařilé implementaci, neboť tato oblast je záležitost dlouhodobého snažení, závislého na osvojování metod a forem práce a kolektivním postupu.
- Oblast podpory a rozvoje inkluzivního zatím vzdělávání vykazuje jen mírně příznivé hodnoty, přesto, že je na ni kladem velký důraz. Jde také oblast s výraznými potřebami rozvoje pedagogických a didaktických dovedností.
- Oblast podpory a rozvoje aktérské spolupráce vykazuje jen mírně příznivé hodnoty, zejména v důležitosti (+2) a možnosti ovlivnění (+5), její dopad je zatím spíše mírně záporný či neutrální. Spolupráce aktérů byla v uplynulém období náročná z důvodu hygienických opatření proti COVIDu.
- Oblast podpory managementu škol, strategie říze a administrativy vykazuje velmi silné záporné hodnoty ve všech implementačních faktorech, a proto tedy nebyla uplatněna.
- Protože největším problémem školství je kvaltování a čas, učitelé nevěnují větší pozornost a přicházejícím inovacím. Vzdělávání absolvují instatntně a využívají povrchně nebo dílčím způsobem. Neřešené vnější hrozby udrží školy převážně ve starých postojích a praktikách.

Doporučení pro zlepšení projektu MAP

- a) Osvětu a sdílení nalezených příčin a z nich vyplývajících (hlubších) opatření pro jejich řešení
- b) Identifikace individuálních potřeb škol a jejich učitelů (oni jsou "středním článkem" mezi resortem a žáky)
- c) Psychohygienu všech ped.pracovníků.
- d) Na metody a formy práce s žáky podporující jejich metakognitivní myšlení a větší samostatnost = formativní pedagogika.
- e) Na facilitační službu MAPů pro podporu sdílení a přenášení zkušenosti či dobré praxe v jakékoli oblasti.
- f) Na osvětu samotné formativní pedagogiky, jejich dílčích metod a užitků. (umožní individuální přístup + práce s heterogenitou třídy)
- g) MAP by měl roli "organizátora diseminace" pro územně nalezené a vybrané problematiky. V důsledku by šlo o systémovější práci s řešením vybraných problémů na místní úrovni, kam aktéři vidí a dosáhnou. Nebo podpora těch škol, které chtějí pracovat v cyklu PDCA, tedy zlepšovat svou vybranou praxi pomocí reflexe.

Podrobnější výsledky dotazníkového šetření včetně grafů jsou obsažené v Příloze č. 2 Závěrečná evaluační zpráva.



SWOT evaluace

Dotazník reviduje vliv okolností analyzovaných v uplynulém období podle hledisek SWOT. Obsahuje 4 strategické oblasti, hodnocené podle silných stránek a příležitostí, podle slabých stránek a rizik. Na dotazník odpovědělo v březnu 2023 celkem 17 respondentů a zanechalo v něm 5.253 odpovědí.

SWOT řeší tyto tematické oblasti:

- 1 Moderní didaktické formy vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí.
- 2 Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména se sociálním a jiným znevýhodněním.
- 3 Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídnických kolektivů.

Výstupy a doporučení

Z uvedených dat kontrolních čísel SWOT je patrné, že v území mají aktéři mírně prorůstové myšlení. Věří svým schopnostem a možnostem. Manažeři MAP využili Silných stránek a pomohli je proměnit v užitek a pokrok. Z uvedených hodnot plyne, že má větší smysl vytvářet podmínky pro uplatnění Příležitostí, než pro eliminaci Slabých stránek či Hrozeb. Pro některé vybrané Slabé stránky je vhodné navrhnout nová Opatření.

Podrobnější výsledky dotazníkového šetření včetně grafů jsou obsažené v Příloze č. 2 Závěrečná evaluační zpráva.

Analýza rizik

Na analýzu rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území odpovědělo 15 respondentů (návratnost 58%). Smyslem dotazníku bylo revidovat dříve vznesená rizika a protiopatření pro zdařilou implementaci projektu MAP.



Největší riziko představuje Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím. Dalším rizikem jsou personální rizika spojená s aprobovaností, fluktuací, vysoký průměrný věk, nezáměr o spolupráci a také s tím spojená kvalita výuky. Personální oblast trpí nedostatečným finančním ohodnocením včetně rizik spojených s financováním např. asistentů pedagoga, ale také s tím spojenou nízkou společenskou prestiží pedagogů ve společnosti (především předškolní oblast). Dále můžeme zmínit nepříznivý demografický vývoj, nedostatečná dopravní obslužnost, konkurence škol a absence školního psychologa.

Mezi nejméně rizikové oblasti patří již v současnosti dobře řešená vícezdrojová infrastruktura škol (investice, vybavení, bezbariérovost, provoz). Riziko v současnosti nepředstavuje spolupráce se zřizovateli/obcemi. Efektivně a aktivně jsou využívány finanční zdroje OP. Kvalifikovanost personálu a prevence sociálně patologických jevů nepatří v současnosti mezi rizika.

Podrobnější výsledky dotazníkového šetření včetně grafů jsou obsažené v Příloze č. 2 Závěrečná evaluační zpráva.

Rozvojové potřeby škol

Dotazník byl respondován v květnu 2023 a odpovědělo na něj 16 respondentů. Jedná se o zjišťování rozvojových potřeb v souvislosti s připravovanou výzvou OP JAK pro pokračování MAP IV.

Shrnutí a doporučení

Relativně největší míra dobré praxe je indikována pro oblast a opatření Podpora, rozvoj a využití matematické gramotnosti a Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání. Nejmenší míra dobré praxe je indikována u Rozvoje kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka. Ve významu analytické informace lze uvažovat tak, že učitelé vidí takovou podporu především ve svém profesním rozvoji. Pak si mohou být více jisti, že ji poskytují svým žákům. Tento předpoklad je dobře vidět na opatření Podpora pedagogických a didaktických kompetencí. Potřeba podpory dětí a žáků v jejich individuálním potenciálu je nejsilnějším důvodem rozvoje pedagogických dovedností, což je vidět právě prostřednictvím indikátoru Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním. Druhým nejsilnějším opatřením je Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání včetně EVVO a vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Mezi slabšími hodnotami lze vidět opatření



Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků, a je třeba poznamenat, že tvořivost dětí a žáků je jedním z nejsilnějších motivátorů pro učení.

Největší podpora je žádána pro Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání. Druhá největší, ale s určitým hladinovým schodkem, je patrná pro oblast Podpora, rozvoj a využití matematické gramotnosti a Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání včetně EVVO a udržitelného rozvoje, a Podpora, rozvoj a využití čtenářské gramotnosti. Slabší pozici zaujímá Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků. Tímto hodnocením učitelé poukazují na menší důležitost tohoto opatření, které však v sobě nese řadu prvků aktivizačních metod a forem práce s dětmi a žáky.

Na prvním místě potřeby reflexe je oblast Podpora ped.a dida. kompetencí pracovníků, což je významně vysoký požadavek na podporu práce učitelů, právě prostřednictvím reflexe. Práce s reflexí a sdílením zkušeností je podstatou formativní pedagogiky, neboť reflexe otevírá cestu k metakognitivnímu myšlení a tedy většímu potenciál zlepšení ped. práce.

Největší potřeba sdílení zkušeností je indikována pro opatření Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání. Podle této hodnoty už učitelé přišli na užitek vzájemného sdílení zkušeností. Následuje Podpora, rozvoj a využití matematické gramotnosti (toto hodnota ukazuje na vážný zájem využít matematiku mezipředmětově) a Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním. Po menším hladinovém skoku je pak vidět zájem o reflexi pro další významnou oblast Podpora, rozvoj a využití čtenářské gramotnosti. Celkový zájem o sdílení zkušeností je v tomto ORP poměrně značný. Sdílení zkušeností je významné průřezové a průběžné opatření, které může výrazně pozvednout kvalitu vzdělávání. Pro jeho efektivitu by bylo třeba dobře zorganizovat platformy pro sdílení, opatřit je zdařilou facilitací a poskytnou učitelům osvětu a informovanost o výběru. Sdílení zkušeností a reflexe přirozeně pracuje s metakognicí, což je kořenová dovednost pro práci se zlepšováním vlastní praxe.

Podrobnější výsledky dotazníkového šetření včetně grafů jsou obsažené v Příloze č. 2 Závěrečná evaluační zpráva.



2.1.5 IPs Střední článek podpory

Střední článek podpory je určen především ředitelům škol a zřizovatelům. Jeho hlavním posláním je zvyšovat kvalitu vzdělávání prostřednictvím komplexní podpory škol v oblasti manažerské a nepedagogické práce. Tento systém je součástí Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ a jeho realizaci zajišťuje MŠMT.

Hlavní cíle projektu:

- Nastavení systému komunikace a metodické podpory pro vedení škol v oblasti řízení organizace a vedení lidí a pro zřizovatele při plnění zřizovatelské role vůči školám
- Poskytování informací a neadresné metodické podpory v oblasti řízení organizace a vedení lidí pro vedení všech škol a školských zařízení a jejich zřizovatele
- Poskytování individualizované metodické podpory v oblasti řízení organizace a vedení lidí všem mateřským a základním školám a jejich zřizovatelům

Zdroj: edu.cz

2.1.6 Charakteristika školství v řešeném území

Přiblížení problematiky školství ve správním obvodu ORP Pacov

Nejvíce škol a školských zařízení je situováno ve městě Pacov, které je přirozeným centrem celého regionu. V ORP Pacov se k 1. 1. 2025 nachází 3 základní školy, 7 mateřských škol, 2 střední školy (z toho jedno šestileté gymnázium) a 1 základní umělecká škola. V Pacově sídlí největší základní škola regionu, další dvě základní školy (obě sloučené s mateřskými školami) se nacházejí v městysu Lukavec a obci Obrataň. Základní škola v Obratani je neúplná (I. stupeň s pěti postupovými ročníky). Základní umělecká škola se nachází v Pacově a pokrývá svými službami celý region. Celkově můžeme říct, že síť škol je stabilizovaná a dostatečně pokrývá území. V severní části území v současnosti začíná vznikat konkurenční situace mezi třemi školami v našem a sousedním ORP.

Děti jsou do všech škol v území ORP Pacov přijímány bez rozdílů, je kladen důraz na inkluzivitu školy – při výuce jsou využíváni asistenti pedagoga a chůvy, ve školách se nacházejí pracovníci zabývající se vzděláváním žáků se SVP. Na výuce se podílejí také formou tandemu sdílený rodilý mluvčí a sdílený logoped, kteří podporují kvalitu čtenářské gramotnosti a pregramotnosti v území. Většina škol je



bezbariérových. Realizační tým projektu pravidelně mapuje úroveň vzdělávání ve školách a zjišťuje naplňování rovných příležitostí ve vzdělávání a zkoumá oblasti, které je možné podpořit.

Investice

Popis potřeb investic v návaznosti na analytické zjištění v území vychází z platné verze Strategického rámce MAP, kde jsou potřeby investic za jednotlivé subjekty uvedeny a dle potřeb aktualizovány. V případě relevantnosti je uveden stupeň připravenosti investice. Podrobnější data jsou obsažena v příloze. Viz příloha č. 4 Popis potřeb investic



Tabulka 10: Přehled vzdělávacích zařízení v ORP Pacov

Vzdělávací zařízení							
Název	Počet subjektů	Adresa	Ředitelé	RED-IZO:	IZO	IČO	Zřizovatel
Církevní mateřská škola Jonáš	1	Jatecká 571, 395 01 Pacov	Mgr. Petra Koblicová	600000494	102109044	47224576	Biskupství Českobudějovické
Mateřská škola Kámen, okres Pelhřimov	1	Kámen 64, 394 13, Kámen	Dagmar Mikešová	600061019	107533367	70984336	Obec Kámen
Mateřská škola Pacov, Jatecká 571	1	Jatecká 571, 395 01 Pacov	Mgr. Lucie Brodská	600060888	107533219	75000687	Město Pacov
Mateřská škola Za Branou	1	Jana Vojny 1220, 935 01 Pacov	Bc. Dana Maděrová	600060896	107533227	75000571	Město Pacov
Mateřská škola Velká Chyška	1	Velká Chyška 94, 394 27 Velká Chyška	Jana Rakouská	600060985	107533324	75001381	Obec Velká Chyška
Základní škola a mateřská škola Lukavec	1	Na Podskalí 282, 394 26 Lukavec	Mgr. Vladěna Pixová	650014081		70983780	Městys Lukavec
Mateřská škola		Vilová 243, 394 26 Lukavec			150014121		
Základní škola		Na Podskalí 282, 394 26 Lukavec			150014091		
Školní družina		Na Podskalí 282, 394 26 Lukavec			150014104		
Základní škola a mateřská škola Obrataň	1	Obrataň 148, 394 12 Obrataň	Mgr. Petra Krupková	600061434		71001271	Obec Obrataň
Mateřská škola		Obrataň 170, 394 12 Obrataň			107533201		
Základní škola a mateřská škola Obrataň		Obrataň 148, 394 12 Obrataň			107721520		
Základní škola Pacov	1	Náměstí Svobody 321, 395 01 Pacov	Jaromír Havel	600061442	107721538	75000474	Město Pacov
Školní družina		Náměstí Svobody 321, 395 01 Pacov			114500207		
Školní klub		Náměstí Svobody 321, 395 01 Pacov			150019165		
Školní jídelna Pacov	1	Za Branou 1185, 395 01 Pacov	Věra Dvořáčková	600061591	114500339	75000679	Město Pacov
Gymnázium Pacov	1	Hronova 1079, 395 01 Pacov	Mgr. Josef Novák	691007551	584118	3620280	Město Pacov
Soukromá střední škola pedagogiky a sociálních služeb, s.r.o.	1	Obrataň 148, 394 12 Obrataň	Mgr. František Vostárek	691002584	181024829	24696196	Společnost s ručením omezeným
Základní umělecká škola Pacov, Španovského	1	Španovského 319, 395 01 Pacov	Pavla Hůšová dipl.um.	691002479		72088087	Město Pacov
Středisko volného času Síť	1	Jatecká 571, 395 01 Pacov	Mgr. Petra Koblicová	691006164	110037294	2451531	Biskupství Českobudějovické
celkem zařízení	12						

Zdroj dat: SOM Stražiště, Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT



Neformální a zájmové vzdělávání v regionu zajišťuje Středisko volného času Sít, které sídlí v Pacově. Dále v území působí rozmanitě zaměřené spolky, NNO, dobrovolní hasiči a další aktéři věnující se volnému času dětí a mládeže.

Oblast školství v ORP Pacov prochází v posledních letech významnými změnami, které jdou ruku v ruce s dlouhodobou snahou dosáhnout kvalitativní změny v systému vzdělávání, tedy kurikulární reformou. Nejen z tohoto důvodu došlo také k navázání spolupráce mezi Městem Pacov, Městyssem Lukavec a Svazkem obcí mikroregionu Stražiště, od 12.12.2024 Společenstvím obcí Pacovsko, aby bylo dosaženo strategického a systematického plánování a řízení školství v území. Prostřednictvím společenství obcí spolupracuje více obcí na zajištění kvalitní výuky a efektivním využití zdrojů (např. personálních, administrativních, materiálních). Budovy škol a školských zařízení byly a jsou průběžně rekonstruovány a modernizovány, v roce 2018 byla například otevřena zcela nově postavená budova MŠ Za Branou, která se rozrostla o jeden pavilon, tj. jedna třída a tím se školce navýšila kapacita o 20 dětí/žáků. Nová budova ZŠ byla také vystavěna v roce 2021 v Obratani z důvodu nevyhovujících prostor. Území efektivně využívá finančních prostředků z nejrozličnějších operačních programů a má vysokou úspěšnost v získávání dotačních zdrojů financování pro oblast vzdělávání a volného času. Školy, školská zařízení a jejich součásti se ve většině případů potýkají s nevyhovujícím technickým stavem včetně bezbariérovosti a nedostatečnou vybaveností a zastaralostí především vzhledem k měnícím se trendům ve vzdělávání. Velká část investic je zajišťována z dotačních programů, rozpočtů obcí, minimálně ze strany škol. Vzhledem k demografickému vývoji, který mírně kolísá nejrozličnějšími vlivy, se z dlouhodobé perspektivy nepředpokládá narůstání počtu dětí. Dalším rizikovým faktorem je navyšování počtu dětí ve třídách vlivem slučování škol a tříd. V Pacově došlo 1. 1. 2014 ke sloučení dvou základních škol. Minimálně dvě mateřské školy v regionu se některé roky potýkají s nízkými počty dětí ve třídách a nedostatečným financováním z veřejných zdrojů. Zřizovatelé a obce často školy finančně dotují z rozpočtů obcí nejen v provozní oblasti, ale také mnohdy přispívají na mzdové prostředky, které jsou jinak hrazeny ze státního rozpočtu prostřednictvím krajských normativů.

Charakteristiku školství doplňuje Příloha č. 3 Charakteristika školství

Předškolní vzdělávání

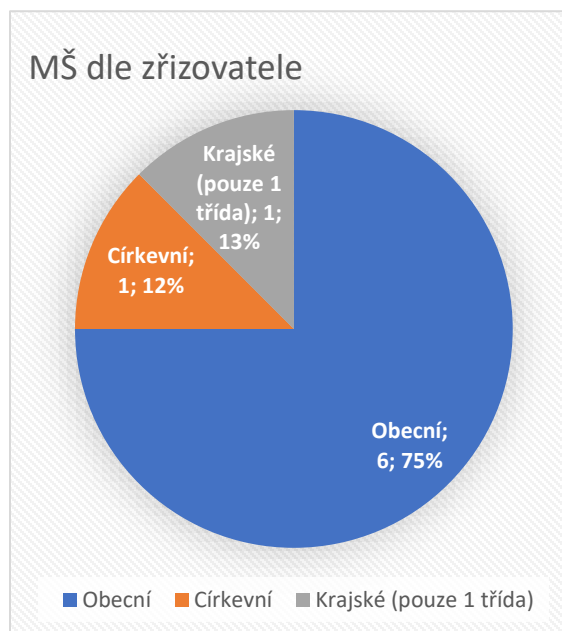
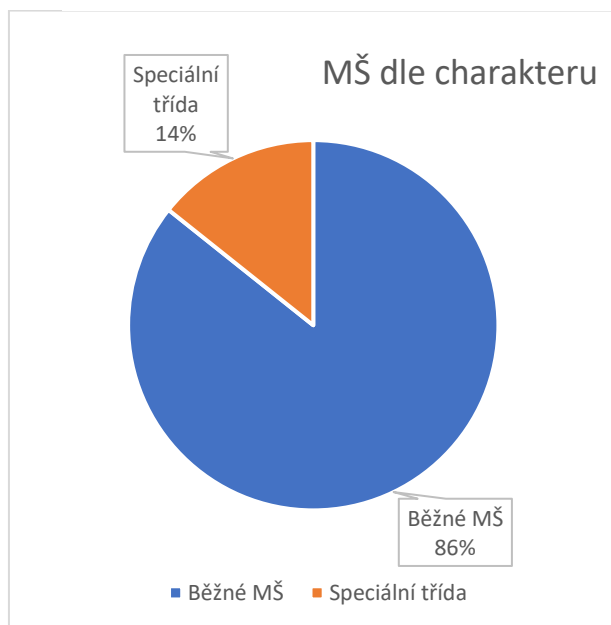
- **Vývoj počtu MŠ v řešeném území**

V území ORP Pacov dlouhodobě působí celkem 7 předškolních zařízení:



- Církevní mateřská škola Jonáš,
- Mateřská škola Pacov, Jatecká 571,
- Mateřská škola Za Branou,
- Mateřská škola Kámen, okres Pelhřimov,
- Základní škola a Mateřská škola Lukavec,
- Základní škola a mateřská škola Obrataň,
- Mateřská škola Velká Chyška

Tabulka 11: MŠ dle charakteru a zřizovatele



Zdroj: SOM Stražiště

Z výše uvedených mateřských škol je 6 zřizováno obcemi, 1 mateřská škola je církevní. Všechny mateřské školy v regionu fungují jako běžné, s běžnými třídami, pouze v rámci Mateřské školy Za Branou, je navíc jedna třída speciální, zřizovaná krajem Vysočina. Největším předškolním zařízením s celkem 5 třídami je Mateřská škola Za Branou, Jana Vojny 1220, 395 01 Pacov. Dlouhodobě jednotřídní mateřské školy jsou MŠ Kámen, MŠ Velká Chyška, Církevní mateřská škola Jonáš v Pacově. V MŠ Pacov, Jatecká 571 od školního roku 2016/2017 fungují pouze 2 třídy, počet tříd se od té nezměnil. MŠ Obrataň má od školního roku 2019/2020 kvůli poklesu dětí pouze 1 třídu. MŠ Lukavec mohla naopak od školního



roku 2017/2018 díky nárůstu dětí otevřít 2 třídy a od září 2023 dokonce 3 oddělení. Stejně tak MŠ Za Branou v Pacově od roku 2018/2019 o 1 běžné oddělení více.

Vývoj počtu dětí v MŠ

Počet dětí v mateřských školách v rámci území ORP Pacov je kolísavý. V každé z mateřských škol se od roku 2016 objevuje kolísání (jak týkající se nárůstu, tak i úbytku počtu dětí) v různých letech. U některých školek (např. MŠ Velká Chyška) je počet stabilizovaný a kolísání mírné.

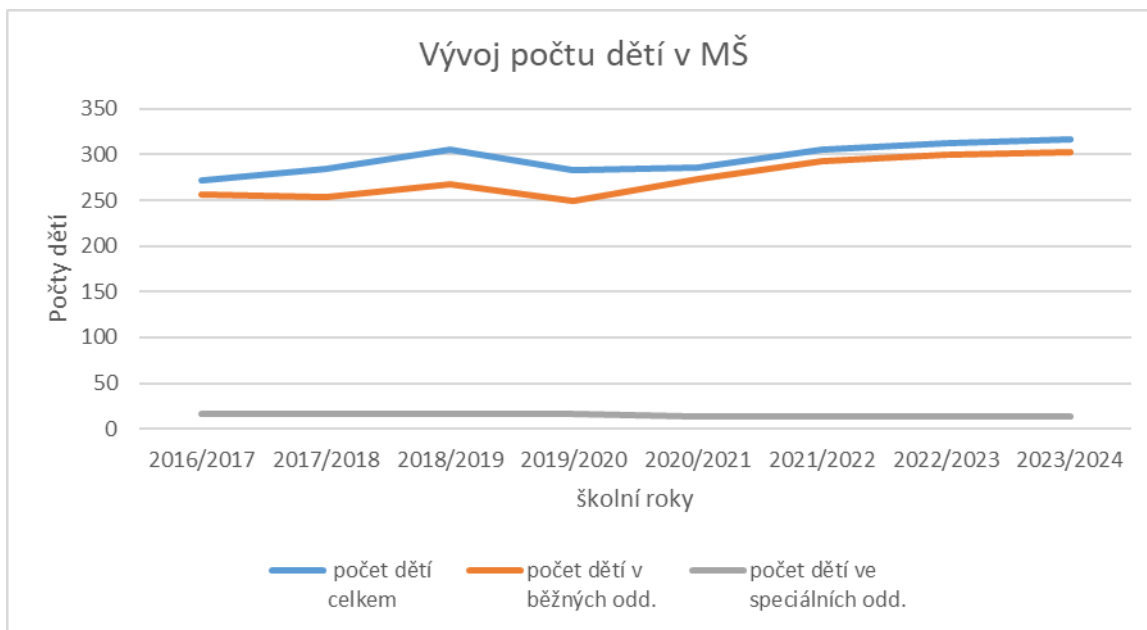
Dlouhodobě nejstabilnější počet dětí a plné využití kapacity vykazuje Mateřská škola Za Branou, Pacov. Tato mateřská škola je největším předškolním zařízením v rámci ORP Pacov (kapacita 120 dětí, dříve byla 100 dětí, ale díky modernizaci školní budovy se navýšila škola o jeden pavilon a kapacita je tedy o 20 dětí vyšší).

Počet dětí v MŠ výrazně ovlivnila pandemie Covid-19 a s ní spojené ročníky s vyšší porodností. Již při zápisu na školní rok 2021/2022 byl patrný převis v počtu přihlášek oproti maximální kapacitě ve všech MŠ na území Pacova. Jak se očekávalo, mateřské školy se v současné době potýkají s nedostatečnou kapacitou, což nutí některé rodiče hledat řešení i mimo svou spádovou oblast.

Jediným předškolním zařízením zaměřeným na děti se speciálními vzdělávacími potřebami je v ORP Pacov Mateřská škola Za Branou v Pacově. Zde funguje 1 speciální třída pro děti s vadami řeči zřizovaná Krajem Vysočina. Průměrný počet dětí v této třídě se stabilně pohybuje ve své plně naplněné kapacitě, současně v obsazení 16 dětí.



Tabulka 12: Vývoj počtu dětí v MŠ

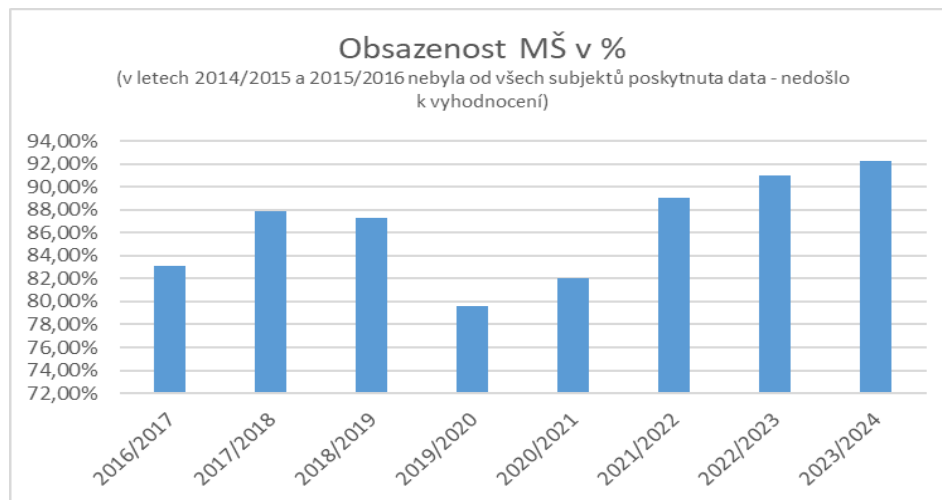


Zdroj: vlastní šetření

Obsazenost všech předškolních zařízení v území ORP Pacov souhrnně se v současné době i v uplynulých zhruba 5 letech průměrně pohybuje kolem 96 %. Nejnižší průměrné obsazenosti za posledních 5 let vykazují MŠ Lukavec (68%) a MŠ Kámen (73%), naopak nejvyšší MŠ Velká Chyška (100%) a MŠ Jonáš (98 %). Všechny MŠ v Pacově jsou za období posledních 5 let v průměru všechny vysoce obsazené (CMŠ Jonáš 98 %, MŠ Za Branou 96% s přihlédnutím na počet 2letých dětí je plně obsazena a MŠ Jatecká kolem 92 %).



Tabulka 13: Obsazenost MŠ (%)

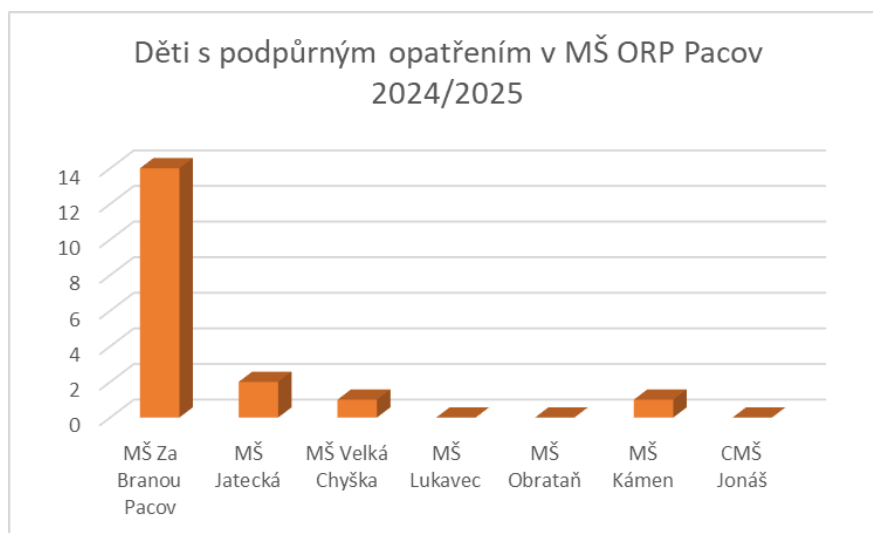


Zdroj dat: vlastní šetření v MŠ

Žáci s podpůrnými opatřeními

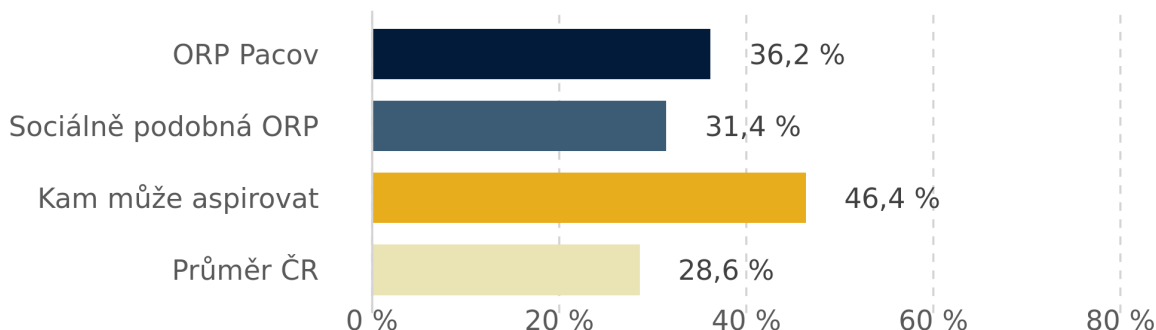
V mateřských školách byl zjišťován i počet dětí v MŠ, které vyžadují podpůrná opatření. Aktuální data na území ORP Pacov mateřské školy v posledním školním roce (nejaktuálnější data prosinec 2024) navštěvovalo 18 takových dětí. Nejvíce dětí s potřebou podpůrných opatření se nachází v MŠ Za Branou, kde jich je 14, MŠ Jateckou navštěvují 2 děti, MŠ Velká Chýška 1 a MŠ Kámen 1. Ostatní školy neevidují případy dětí s podpůrným opatřením.

Tabulka 14: Podpůrná opatření v MŠ





Podíl dvouletých dětí v předškolním vzdělávání



Poznámky: Podíl dětí ve věku 2 roky z populačního ročníku, které navštěvují předškolní vzdělávání ve školním roce 2022/2023. Zdroj: MŠMT a ČSÚ, PAQ Research

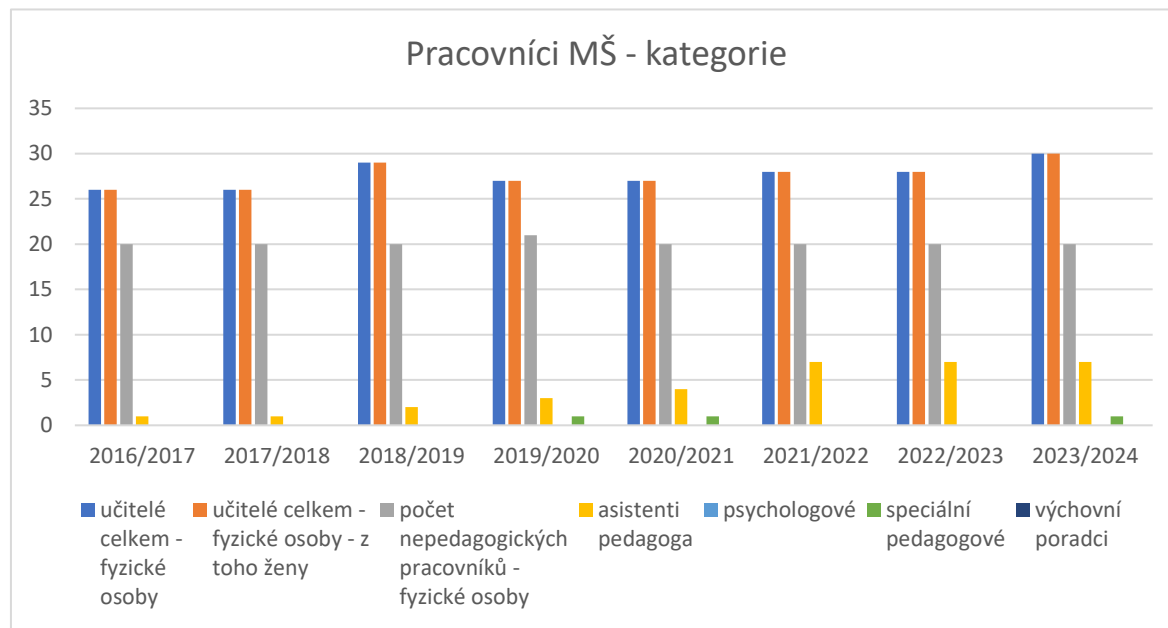
Vývoj počtu pracovníků v MŠ

Celkový počet pracovníků v předškolních zařízeních v území ORP Pacov byl souhrnně ve sledovaném období poměrně stabilní, průměrně kolem 55 osob, vše ženy. Z toho přes 50 % představují učitelé a zbytek nepedagogičtí pracovníci, asistenti pedagoga pro žáky se zdravotním postižením a speciální pedagogové (opět výhradně ženy). Nejvíce učitelů (8 až 10) pracuje v Mateřské škole Za Branou Pacov, MŠ Lukavec (4 až 6 osob), MŠ Jatecká 571 (4) a MŠ Jonáš (4 osoby). V ostatních zařízeních se počet učitelů pohybuje od 2 do 3 osob.

Ostatní pedagogičtí pracovníci působili ve sledovaném období ve třech mateřských školách: v MŠ Velká Chyška, kde působí 1 asistent pedagoga, v Mateřské škole Za Branou 1 asistent pedagoga a 1 speciální pedagog, který působil v této MŠ v roce 2023/2024 – nyní na MD, v MŠ Jatecká 2 - 3 asistenti pedagoga od roku 2020/2021.



Tabulka 15: Pracovníci MŠ – kategorie



Zdroj dat: vlastní šetření v MŠ

Průměrný pracovní úvazek na 1 učitele činil ve sledovaném období 0,9 úvazku, na 1 ostatního pedagoga také 0,75 úvazku, na 1 nepedagogického pracovníka 0,5 úvazku. Podrobnější data jsou obsažena v příloze⁴.

⁴ Příloha č. 3 Charakteristika školství PV-Předškolní vzdělávání (Pracovníci MŠ)



Přehled mateřských škol a dostupnosti jejich zařízení

Tabulka 16: Přehled mateřských škol a jejich kapacita

Vzdělávací zařízení Název	školy a školská zařízení							Kapacita					
	MŠ O	MŠ C	ZŠO	ŠJ	JMŠ	ŠJ - VV	ŠJ-V	MŠO	MŠC	ŠJ	JMŠ	ŠJ- VV	ŠJ-V
Církevní mateřská škola Jonáš		1							28				
Mateřská škola Kámen, okres Pelhřimov	1				1			30			60		
Mateřská škola Pacov, Jatecká 571	1				1			56			105		
Mateřská škola Za Branou, Pacov	1				1	1	1	120			130	120	120
Mateřská škola Velká Chyška	1				1			20			30		
Základní škola a mateřská škola Lukavec	1		1	1			1	60		300			60
Základní škola a mateřská škola Obrataň	1		1	1			1	30		40			30

Zdroj dat: MŠMT, vlastní šetření v MŠ

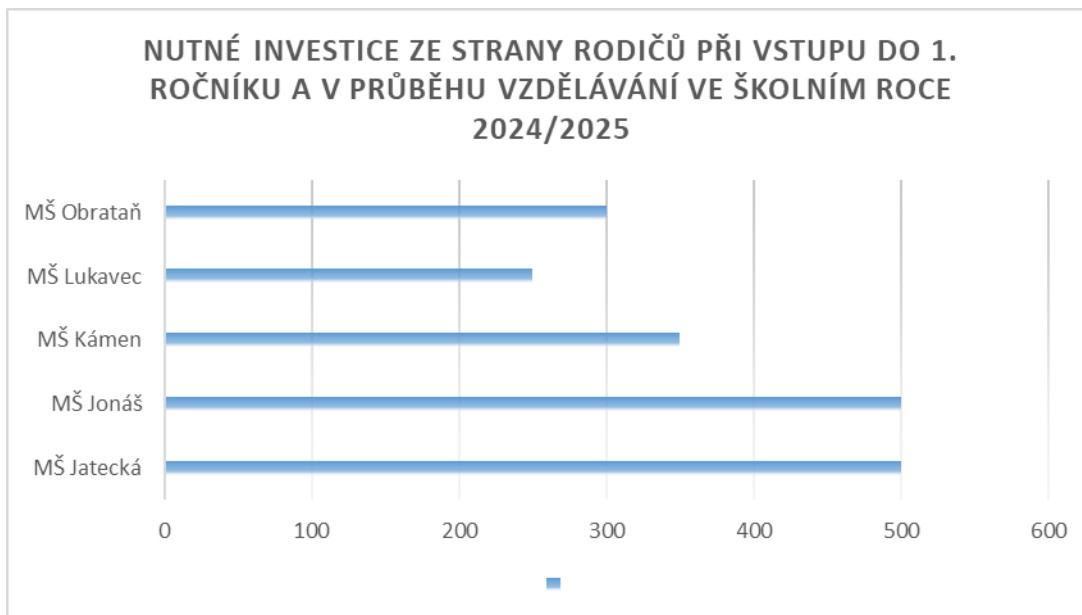
Mateřské školy v Lukavci a Obratani jsou součástí základních škol. Pět mateřských škol má školní jídelnu, z toho jednu včetně školní vývařovny a výdejny. Kapacita školních jídelen mateřských škol je dostačující a podle vývoje počtu dětí je výhledově dostatečná. V území ORP Pacov se nevyskytuje ve sledovaném období (aktuálně k 2024/2025) případ, kdy by na oběd nechodilo dítě z ekonomických důvodů. V případě potřeby mají školy možnost využít dostupné projekty, např. Nadace patron dětí.

Financování v MŠ

Při aktualizaci Analytického plánu byla zjišťována výše finančního příspěvku, který rodiče musí uhradit při nástupu dítěte do mateřské školy. Na základě vlastního šetření bylo stanoveno, že průměrné náklady na vstup do MŠ činí 379 Kč. Ve školním roce 2024/2025 je konkrétní výše příspěvku v jednotlivých mateřských školách následující: MŠ Za Branou v Pacově 500 Kč, MŠ Jatecká 500 Kč, CMŠ Jonáš 500 Kč, MŠ Lukavec 250 Kč, MŠ Velká Chyška 250 Kč, MŠ Obrataň 300 Kč a MŠ Kámen 350 Kč. Podrobnější informace naleznete v příloze dokumentu.



Tabulka 17: Nutné investice v MŠ 1



Zdroj dat: vlastní šetření v MŠ

Odklady povinné školní docházky – aktuální data od ČŠI (2024)

Česká školní inspekce vypracovala analytický materiál, který přináší vybraná aktuální data týkající se odkladů povinné školní docházky (OŠD) v České republice. Navzdory tomu, že byla v uplynulých letech implementována řada opatření za účelem redukce počtu odkladů školní docházky, jako je zavedení povinné předškolní docházky, změna termínu zápisů do základních škol, dovybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji pro posuzování školní zralosti či další vzdělávání pedagogických pracovníků, žádné z těchto kroků nepřineslo významné snížení podílu dětí s odloženou školní docházkou.

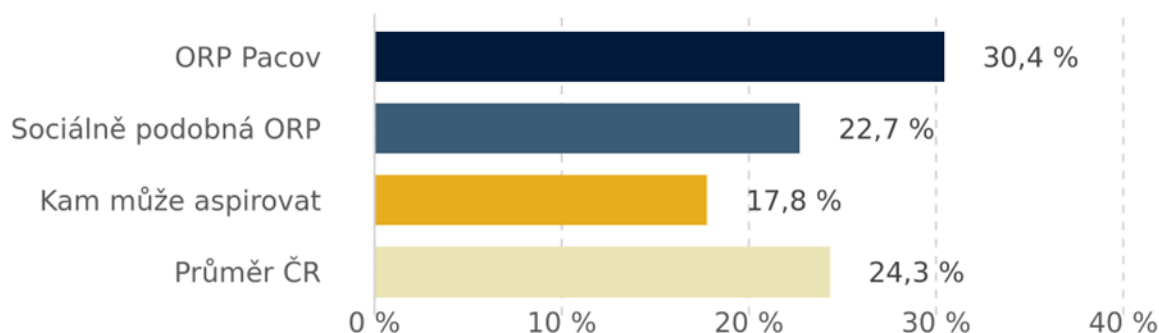
Česká republika se již řadu let potýká s vysokým podílem dětí, kterým je odložena povinná školní docházka. Tento podíl výrazně převyšuje průměr ostatních evropských zemí, dlouhodobě dosahuje hodnot přes 20 % a v posledních letech se dokonce blíží 25 %.

Je evidentní, že tento stav si žádá systematické a efektivní řešení, neboť představuje značnou zátěž nejen pro samotné děti, ale i pro celý vzdělávací systém. Ani zavedení povinného předškolního vzdělávání samo o sobě zatím nevedlo k potřebnému snížení podílu odkladů školní docházky.

Zdroj: Odklady povinné školní docházky, ČŠI 2024



Odklady povinné školní docházky



Poznámky: Odklady jsou vypočítány jako podíl sedmiletých a starších dětí v MŠ z dané věkové kohorty ve školním roce 2022/2023, Zdroj: MŠMT, PAQ Research

V poslední době je patrný obecný nárůst počtu dětí s logopedickými vadami, které jsou mnohdy závažné. Jedním z hlavních problémů je nedostatečná motivace v rodině k aktivnímu řešení situace, přičemž rodiče často spoléhají výhradně na logopeda a nejsou ochotni převzít zodpovědnost za význam domácího tréninku. Na logopedickou vadu dítěte nejčastěji upozorní pedagog v mateřské škole nebo depistážní vyšetření. Klíčovou dobou pro řešení logopedické prevence je věk čtyř let, kdy je řeč již dostatečně vyzrálá a zároveň je dostatek času na odstranění či zmírnění vad před zahájením školní docházky. Ideální interval konzultací je jednou za 14 dní, avšak v některých oblastech, například v Pacově, poskytuje klinický logoped konzultace pouze jednou za čtyři týdny, přičemž tyto konzultace trvají maximálně 15 minut.

Nedostatek klinických logopedů zůstává významným problémem, který je zhoršován i limity ze strany zdravotních pojišťoven. V území ORP působí pouze jeden klinický logoped, což je zdravotními pojišťovnami považováno za dostatečné pokrytí, přestože rodiče často nejsou spokojeni s dostupným přístupem a vyhledávají péči jinde.

Materiály pro domácí procvičování jsou volně dostupné na internetu nebo poskytované samotnými logopedy, přičemž na trhu existuje řada kvalitních publikací. Důraz je třeba klást na hravost domácích



aktivit, které by měly být vnímány jako zábavná hra, nikoli jako povinnost. Tento přístup zvyšuje ochotu dětí cvičit a zároveň podporuje efektivitu logopedické intervence.

V rámci projektu došlo k navázání spolupráce v oblasti logopedické péče se všemi sedmi zapojenými mateřskými školami. Pro spolupráci se podařilo získat sdílenou logopedku, Mgr. Violu Jónovou, která navštěvovala všech 7 mateřských škol, která se momentálně nachází na mateřské dovolené. V rámci projektu MAP IV zůstává členkou pracovní skupiny Logoobrazy, která navazuje na MAP III další tvorbou logopedických pomůcek do MŠ.

Další podpůrná opatření na podporu přechodů mezi MŠ a ZŠ

- Žáci z MŠ navštěvují třídu 1. ročníku na ZŠ a družinu
- ZŠ Pacov pořádá zábavné odpoledne pro předškoláky
- Základní škola ve spolupráci s družinou pořádají tematická odpoledne pro veřejnost
- ZŠ poskytuje informační schůzku v MŠ pro rodiče před zápisem do 1 tříd
- MŠ ve spolupráci s MAP vytváří logopedické pomůcky v ORP Pacov – logoobrazy
- Dlouhodobá spolupráce s logopedkou

Zdroj: vlastní šetření

Metody a styl práce v minulých letech

V rámci projektu byla navázána spolupráce v oblasti logopedické péče se sdíleným logopedem. Děti byly vnímány co nejkomplexněji a kromě výslovnosti byla řešena také schopnost vyjadřovat se (tvorba vět), úroveň slovní zásoby, sluchového a zrakového vnímání, porozumění, jemné a hrubé motoriky, grafomotoriky a vizuomotoriky. Hravou formou se trénovala paměť, pozornost, předmatematické a předčtenářské dovednosti. Logopedie probíhala jinak než jen jako klasické opakování slov a vět. Děti si při logopedii hrály a kreativně tvořily. Sdílený logoped se snažil péči poskytovat inovativními metodami a postupně byly do terapií zapojovány prvky aromaterapie, muzikoterapie, arteterapie a jógy. Na rozehtání byly dětem předkládány úkoly s tématem souvisejícím s aktuálním ročním obdobím či událostí v měsíci (pouštění draků, Mikuláš, Vánoce, tučňáci apod.). Z metod se osvědčila výroba jednoduchých pomůcek, které děti zaujmou a přitáhnou k logopedii. S dětmi byly vedeny sešity, kam se zadávaly domácí úkoly, na nichž se dítě mnohdy podílelo vlastní tvorbou. Přestože se pro školky jednalo o nadstandardní a ojedinělou službu, potažmo pro rodiče, ne všichni ji využívali. Velká část práce se nutně musela odehrávat v domácím prostředí. Úspěch bylo možné očekávat ve chvíli, kdy to děti bavilo i doma a kdy se rodiče aktivně zapojili



do spolupráce. Proto byly rodičům poskytovány náměty na hravé procvičování. Úkoly byly zadávány tak, aby mělo dítě dojem, že si u logopedického procvičování hraje. Z dotazníku spokojenosti však vyplývá, že si rodiče obecně možnosti logopedie v jejich MŠ cenili. Pozitivně hodnotili, že byli ušetřeni dojíždění a složitější logistiky. I ze zpětné vazby od dětí je patrné, že je logopedie bavila a na setkání se těšily. Na druhou stranu je však nutno zmínit i to, že sdílená logopedka se setkala také s dětmi, které logopedie nebavila, doma necvičily a pokrok byl tedy minimální. Jsou také rodiče, kteří nechtěli služeb sdíleného logopeda využívat – a to buď z důvodu docházení ke klinickému logopedovi, nebo proto, že jednoduše nevidí (resp. neslyší) důvod, proč jejich dítě logopedickou péči potřebuje.

Problematické oblasti

S ohledem na stavební dispozice MŠ bylo vyzorováno, že některé děti fyziologicky správně nezvládají chůzi ze schodů a do schodů. To vede k dalšímu pozorování a zkoumání úrovní jemné a hrubé motoriky. Právě úroveň hrubé motoriky, tedy činnosti velkých svalových skupin, ovlivňuje úroveň jemné motoriky (drobné úkony prstů). Ta samozřejmě úzce ovlivňuje schopnost držet psací náčiní, tzv. grafomotoriku. A na vrcholu pomyslné pyramidy stojí motorika mluvidel. Tedy obratnost nejmenších svalů v těle, které se významně podílí na správné výslovnosti. A pokud děti nezvládají ve svém věku dané činnosti, je zde předpoklad, že i výslovnost nebude fyziologicky správná. Doba pandemie se na pohybu dětí velmi výrazně podepsala. Proto je jim potřeba dávat příležitost se co nejvíc hýbat, jak je to možné, aby měly možnost se adekvátně rozvíjet.

Dostupnost a rozbor součástí souvisejících s pohybovou aktivitou

Všechny mateřské školy v ORP Pacov zřizované obcemi mají vlastní školní zahradu, Církevní mateřská škola Jonáš využívá školní zahradu Mateřské školy Pacov, Jatecká 571. Dvě mateřské školy (Kámen, Lukavec) jsou navíc vybaveny vlastní tělocvičnou. Mateřská škola Za Branou má k dispozici také nové dopravní hřiště. K výuce dopravní výchovy ho mohou využívat ostatní školky a školy v území. Mateřským školám v Pacově jsou dále k dispozici dvě hřiště s umělým povrchem, pumptrackové a workoutové hřiště, atletické hřiště, a po domluvě také tělocvičny Základní školy Pacov a Gymnázia Pacov, příp. sokolovna. MŠ v Lukavci a Obratani mohou využívat také sportoviště základních škol a další hřiště v obcích. V Obratani dále vzniklo nové multifunkční workoutové hřiště, které je situováno přímo u školy.

Základní vzdělávání

- ***Vývoj počtu ZŠ v řešeném území***



V území ORP Pacov působí v současné době celkem 3 základní školy – Základní škola Pacov, Základní škola a Mateřská škola Lukavec a Základní škola a mateřská škola Obrataň. Všechny školy jsou zřizovány obcemi.

Základní škola Pacov vznikla k 1. 1. 2014 sloučením původních subjektů Základní školy Pacov, nám. Svobody 321, okres Pelhřimov, a Základní školy Pacov, Za Branou, okres Pelhřimov, které do 31. 12. 2013 fungovaly jako dvě samostatné organizace. Základní škola Pacov je plně organizovanou školou s I. stupněm, II. stupněm, speciálními třídami pro výuku žáků se specifickým postižením, školní družinou a školním klubem, organizuje doplňkovou činnost v souladu se zřizovací listinou. Do 31. 12. 2008 fungovala v Pacově také Základní škola Pacov, Španovského 319 (dříve Zvláštní škola Pacov), s 2 až 3 třídami pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, jejímž zřizovatelem byl Kraj Vysočina. Od 1. 1. 2009 její činnost převzala Základní škola Pacov, náměstí Svobody 321, okres Pelhřimov se třídami pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ve školním roce 2024/2025 provozovala dvě speciální třídy pro celkem 21 žáků. Činnosti školy nyní probíhají celkem ve 4 samostatných budovách v Pacově – náměstí Svobody 321, Za Branou 1184, Za Branou 1185 a Španovského 319. V roce 2025 vyhlásilo vedení města Pacov konkurzní řízení na pozici ředitele místní základní školy. Do výběrového řízení se přihlásili dva uchazeči, což odpovídá průměrnému počtu kandidátů dle údajů České školní inspekce (2,3 uchazeče na konkurz). Ve funkci ředitele školy bude i nadále pokračovat stávající ředitel, který školu vede nepřetržitě od poloviny roku 2013.

Základní škola Lukavec je plně organizovanou devítiletou školou, od roku 2003 je její součástí mateřská škola působící jako odloučené pracoviště. Základní škola sdružuje základní školu, školní jídelnu a školní družinu. Reálná kapacita školy je 240 žáků. Od srpna 2001 ZŠ Lukavec sídlí v nových prostorách.

Základní škola a mateřská škola Obrataň byla v dřívějších letech školou plně organizovanou, od září 2005 fungovala jako malotřídní škola s prvním stupněm tvořeným dvěma třídami, od školního roku 2009/2010 je pouze jednotřídní s 5 postupnými ročníky, které jsou členěny do skupin. Od 1. 1. 2016 je škola registrována jako základní škola se speciální třídou, s kapacitou 2 žáci. Od školního roku 2022/2023 je základní škola organizována jako malotřídní škola se dvěma třídami, s pěti postupnými ročníky. Podrobná data jsou uvedena v příložených tabulkách.⁵ Co se týče technického zázemí – v jarních měsících roku 2021 se uskutečnila demolice staré budovy mateřské školky a na jejím místě byla

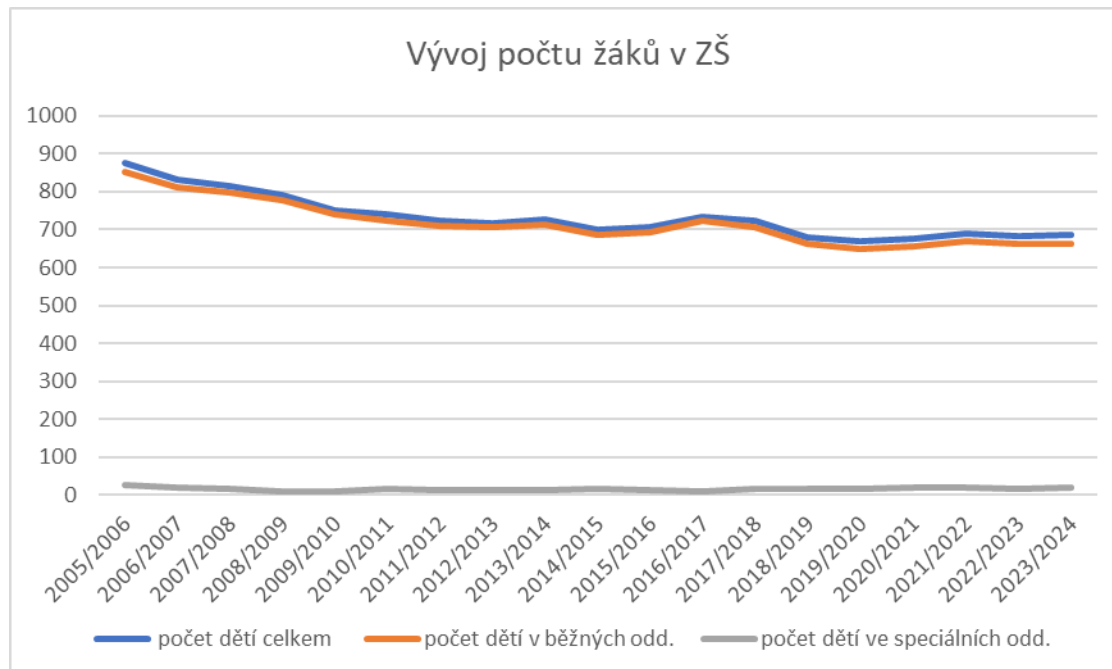
⁵ Příloha č. 3 Charakteristika školství ZV – Základní vzdělávání (Vývoj počtu žáků v ZŠ)



v květnu 2021 zahájena stavba nové školní budovy. Stavba byla finančně podpořena dotací od Ministerstva financí ve výši 11.219.967,-Kč. Kolaudace nové školní budovy se uskutečnila v únoru 2022. Výuka byla zahájena 21.2.2022

Vývoj počtu žáků v ZŠ

Tabulka 18: Vývoj počtu žáků v ZŠ



Zdroj dat: vlastní šetření v ZŠ

Počet žáků základních škol v ORP Pacov od začátku šetření, od školního roku 2005/2006 do současnosti postupně klesal z cca 877 na cca 685 žáků, tj. pokles o zhruba 21 % (úbytek 192 žáků) během cca 19 let. V posledním školním roce došlo k mírnému vzrůstu počtu na 685 žáků. Ve sledovaném období posledních 5 let navštěvovalo základní školy v území ORP průměrně cca 680 žáků, z toho přibližně 19 (2,8 %) z nich speciální třídy. Nejvyšší počet žáků tradičně navštěvuje ZŠ v Pacově (ve sledovaném období 2016 – 2024 průměrně cca 554 dětí), zhruba 99 žáků ZŠ Lukavec, na ZŠ Obrataň připadá průměrně cca 26 dětí.

Největší základní školou v ORP Pacov je Základní škola Pacov s kapacitou 894 žáků. Základní škola Lukavec

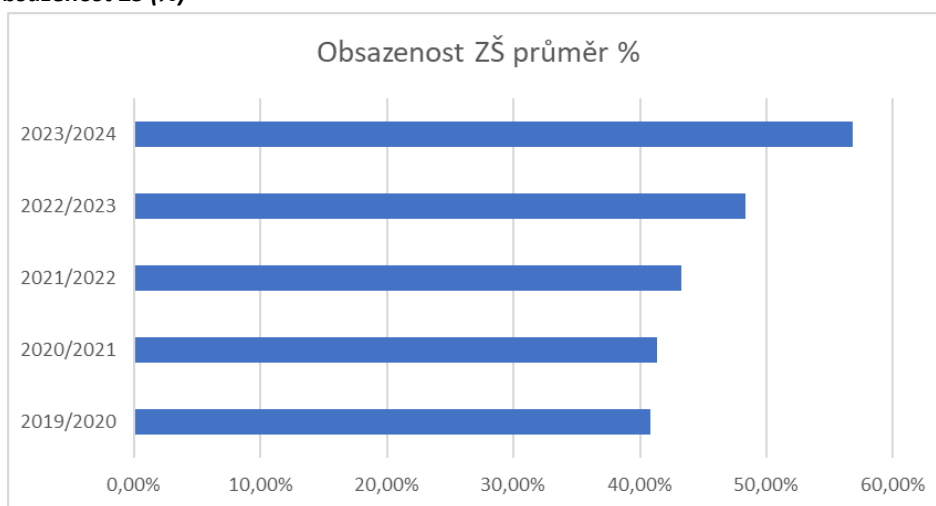


má kapacitu 240 žáků, nejmenší školou je ZŠ Obrataň od roku 2023 s kapacitou 40 žáků. Kapacita Základní školy Pacov je využívána z cca 62 %, ZŠ Lukavec je obsazena zhruba ze 43 %, ZŠ Obrataň z cca 65 %.

Při srovnání kapacity a obsazenosti základních škol v ORP Pacov ve školním roce 2020/2021 a před 5 lety dospějeme k podobným hodnotám. Jediná změna kapacity školy ve sledovaném období nastala u ZŠ Obrataň, kde se z původních 120 žáků postavila nová budova školy (roku 2023) s výslednou kapacitou 40 žáků. Celkový počet žáků navštěvujících základní školy byl v posledním vyhodnoceném školním roce 2023/2024 o 50 dětí nižší než na začátku šetření (2016/2017). Průměrně bylo ve školním roce 2023/2024 obsazeno 57 % celkové kapacity základních škol v ORP.

Podrobná data jsou uvedena v příložených tabulkách⁶

Tabulka 19: Obsazenost ZŠ (%)



Zdroj dat: vlastní šetření

Žáci s podpůrnými opatřeními

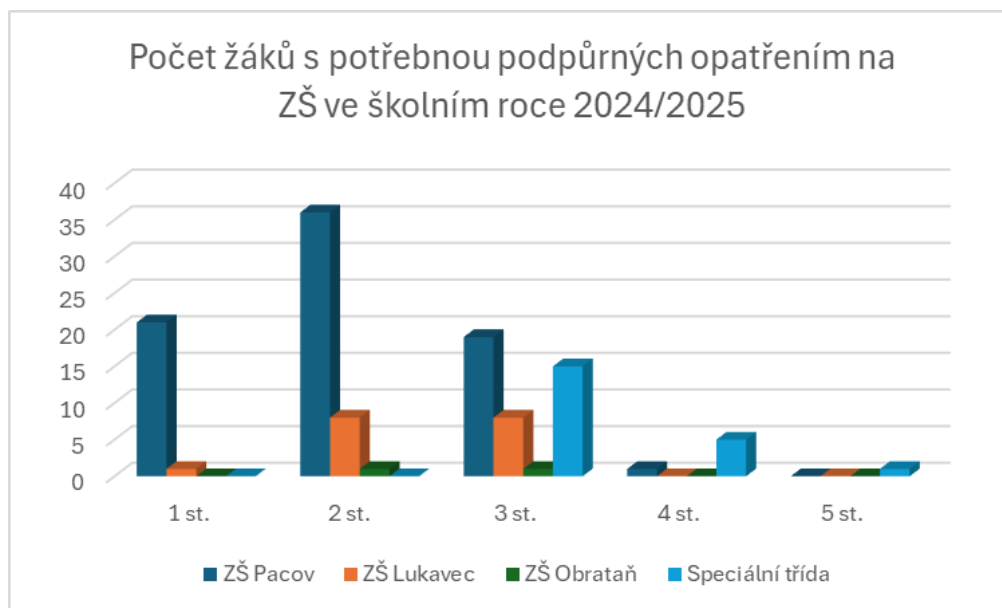
V základních školách v ORP Pacov se nacházelo v posledním aktuálně vyhodnoceném školním roce 2023/2024 celkem 117 žáků s podpůrnými opatřeními v 1. – 9. třídách (1.-3. stupeň opatření má 110 žáků,

⁶ Příloha č. 3 Charakteristika školství ZV – Základní vzdělávání (Vývoj počtu žáků v ZŠ)



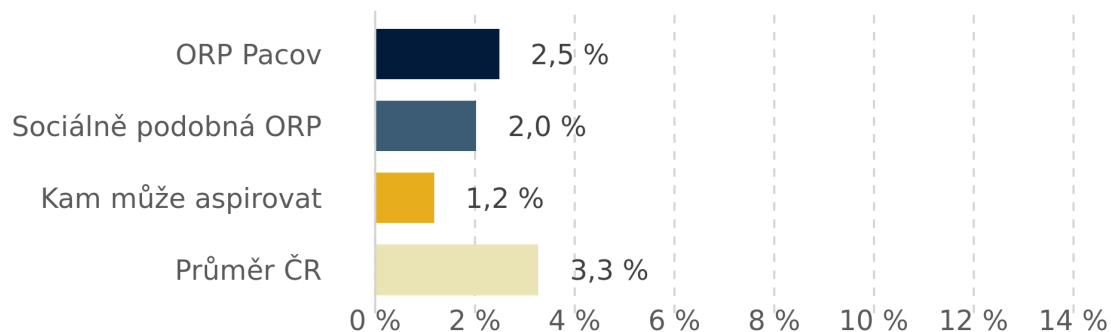
4. – 5. stupeň vyžaduje celkem 7 žáků). V ZŠ Obrataň se nachází 2 žáci, ZŠ Pacov navštěvuje 98 žáků z toho 21 žáků dochází do speciální třídy a ZŠ Lukavec 17 žáků.

Tabulka 20: Počet žáků s potřebou podpůrných opatření na ZŠ



Zdroj dat: vlastní šetření

Nedokončené základní vzdělávání





Poznámky: Procentuální podíl žáků z ORP, kteří ukončili povinnou školní docházku dříve než v 9. ročníku ze všech žáků, kteří v daném roce a ORP ukončili povinnou školní docházku. Průměr za školní roky 2018/2019 až 2022/2023. Zdroj: MŠMT, mapavzdelavani.cz, PAQ Research

- **Vývoj počtu pracovníků v ZŠ**

V území ORP Pacov pracovalo v uplynulých cca 5 letech ve všech základních školách celkem průměrně kolem 58 učitelů ročně. Nejvíce učitelů zaměstnává jako největší ZŠ logicky ZŠ Pacov (v průměru kolem 41), ZŠ Lukavec průměrně 11–12 učitelů, ZŠ Obrataň pouze 3 (z toho 1 ředitelka).

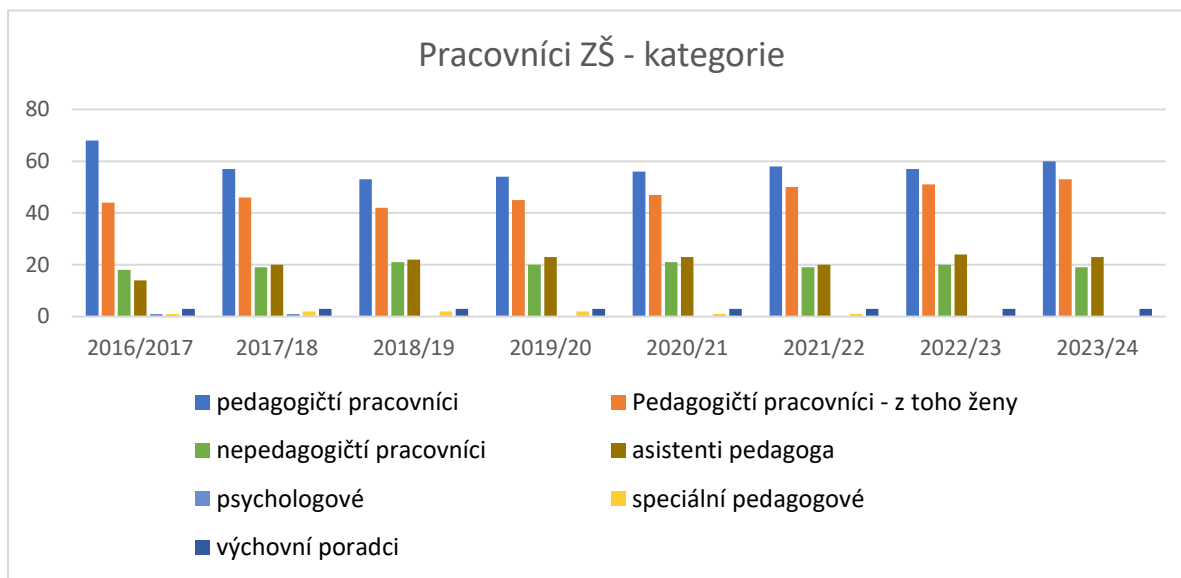
Počet učitelů a výchovných poradců je v uplynulých 4 letech poměrně stabilní, popř. neměnný (celkem 53 až 57 učitelů a 3 výchovní poradci). V ZŠ Lukavec ve sledovaném období pracuje 1 výchovný poradce a 2 v ZŠ Pacov. Výchovný poradce dlouhodobě působí v každé základní škole regionu s výjimkou ZŠ Obrataň. Jedná se vždy o pracovníky z řad učitelů, téměř výhradně ženy.

Ostatní pedagogičtí pracovníci, jejichž počet se ve sledovaném období nejvíce zvýšil, jsou asistenti pedagogů. Ve školním roce 2016/2017 působilo souhrnně na všech ZŠ pouze 14 asistentů pedagoga pro žáky se zdravotním postižením, zatímco v roce 2023/2024 jejich počet v území ORP Pacov stoupl na 23. Jako asistenti pedagogů pracují ve sledovaných školách skoro vždy ženy (výjimka je od roku 2020/21), a to pouze na částečný úvazek.

V základních školách regionu pracuje průměrně 19 nepedagogických pracovníků – cca 10 v ZŠ Pacov, 8 v ZŠ a MŠ Lukavec a 1 v ZŠ a MŠ Obrataň. Jedná se o provozní a technickohospodářské pracovníky, školníky, uklízečky, kuchařky, topiče apod. Data o pracovnících škol jsou čerpána z poskytnutých údajů vedoucích pracovníků.

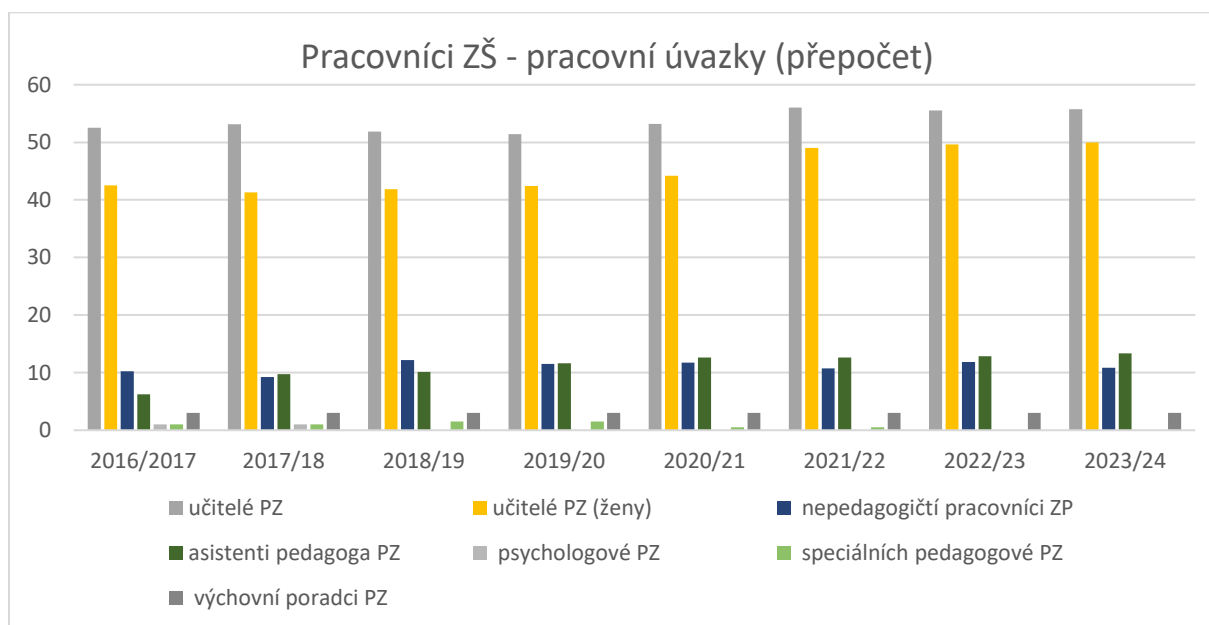


Tabulka 21 Pracovníci ZŠ – kategorie



Zdroj dat: vlastní šetření

Tabulka 22: Pracovníci ZŠ – pracovní úvazky (přepočet na plně zaměstnané)



Zdroj dat: vlastní šetření v ZŠ



Počet pedagogických pracovníků v území se ve sledovaném období pohyboval v rozmezí 51,41-56,04 v přepočtu na plně zaměstnané. Z toho bylo v období 2023/2024 zaměstnáno v přepočtu na plný úvazek 49,99 učitelek. Počet nepedagogických pracovníků je také celkem stabilní, v přepočtu na plné úvazky se pohybuje v rozmezí od 9,25 do 12,2 osob – fakticky je zaměstnáno v současné době 19 osob. Největší růst je personálně u kategorie asistentů pedagoga. Od začátku šetření vzrostl počet z 6,23 na 13,36 z ohledu na plně zaměstnané, tj. fyzicky ze 14 na 23 osob. Naopak psychologové v území žádní nejsou, v letech 2016-2018 zde působil jeden na plný úvazek. Stejně je na tom bohužel i počet speciálních pedagogů. Od školního roku 2017/2018 zde působil v přepočtu na plné zaměstnance 1,5 osoby, ale aktuálně tato pozice není obsazena. Po celou dobu šetření je v území také stabilní počet výchovných poradců v přepočtu na plné zaměstnance 3 výchovní poradci. Podrobnější informace o ne/pedagogických pracovnících a dalších kategoriích zaměstnanců jsou obsaženy v příloze ⁷.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zahájilo od 22. dubna do 12. května 2025 mimořádné šetření, jehož cílem je zmapovat aktuální stav učitelů ve výuce jednotlivých předmětů – včetně jejich kvalifikace a apropace. Výsledky poslouží jako důležitý podklad pro zajištění kvalitní výuky do budoucna a další strategické plánování .

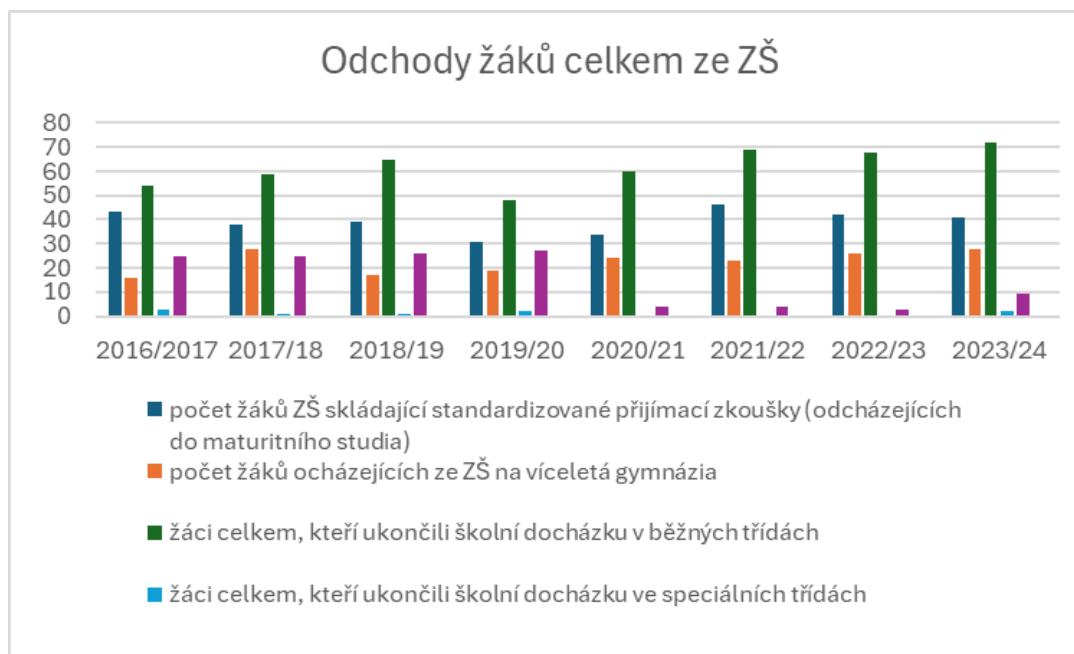
Zdroj: edu.cz

⁷ Příloha č. 3 Charakteristika školství ZV – Základní vzdělávání (pedagogičtí pracovníci)



Docházka do škol a informace týkající se dokončení základního vzdělání

Tabulka 23: Žáci, kteří ukončili vzdělání

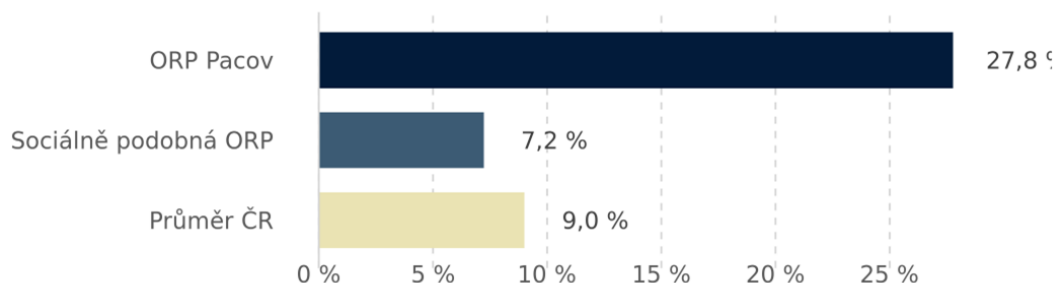


Zdroj dat: vlastní šetření v ZŠ

Každoročně ukončí školní docházku v běžných třídách v průměru 62 žáků. Do víceletých gymnázií odchází v průměru kolem 23 žáků. Za poslední roky přešlo na gymnázia nejvíce žáků v roce 2023/2024, tj. 28. Ve speciálních třídách každoročně ukončí docházku 1–3 žáci. Jelikož se v ZŠ Obrataň nachází pouze první stupeň, je v tabulce obsažen i počet dětí, které ukončily školní docházku v 1.- 5. ročníku.

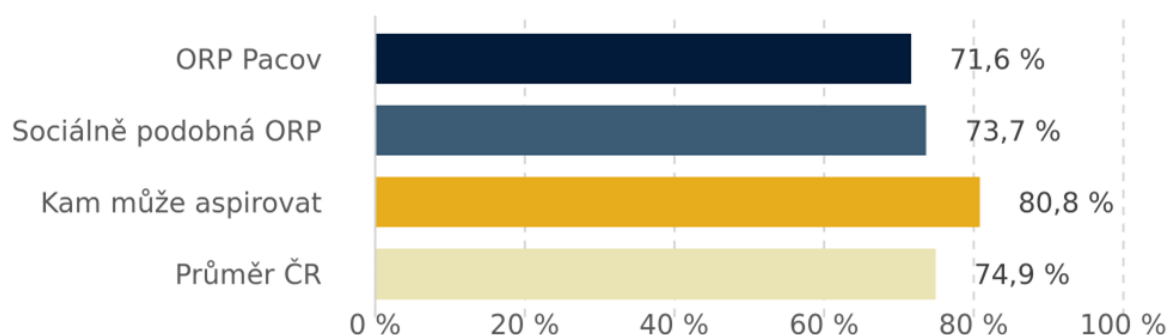


Odchody na víceletá gymnázia



Poznámky: Podíl žáků odcházející z 5. nebo 7. ročníku na střední školy z celkového počtu žáků v daných ročnících ve školním roce 2023/2024. Zdroj: MŠMT, podrobnější zobrazení na datapaq.cz

Podíl žáků s přihláškou na maturitní obor



Poznámky: Podíl žáků, kteří konali JPZ v letech 2017/2018–2020/2021. Do tohoto podílu započítáváme také všechny žáky studující na víceletém gymnáziu v roce 2020/2021. Zdroj: CZVV a MŠMT, podrobnější zobrazení na datapaq.cz

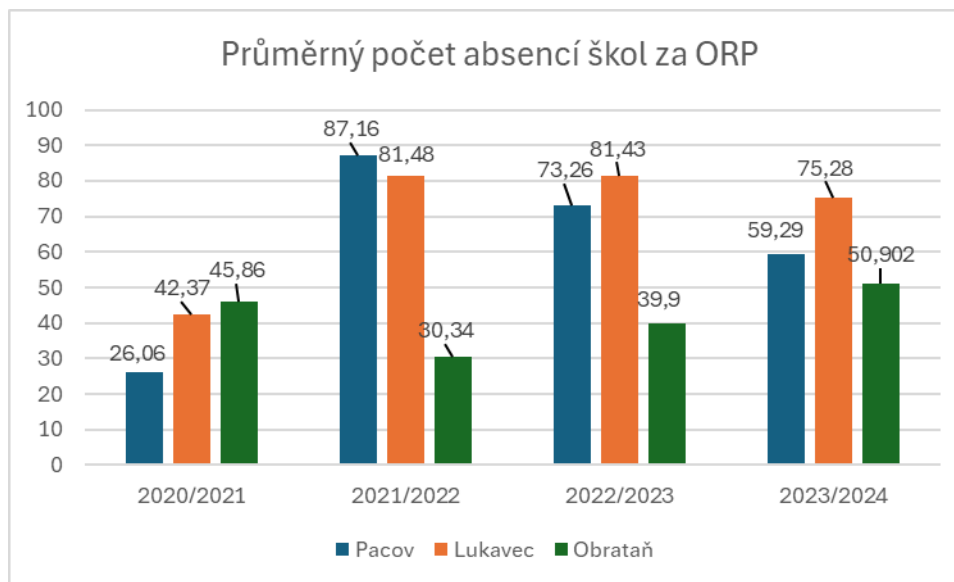
Absence žáků na základních školách

Za sledované období 4 let má nejvyšší průměr ZŠ Lukavec (79,4%), následuje ZŠ Pacov (73,2%) a nejmenší průměr omluvených absencí má ZŠ Obrataň (cca 40,2%). Průměrný počet omluvených absencí na základních školách v ORP Pacov je 57,8 hodin. Největší absence mívají zpravidla žáci posledních ročníků.



Počet neomluvených absencí v rámci šetření u všech škol z ORP bylo vykázáno pouze u ZŠ Lukavec, průměr je 0,7 hodiny.⁸

Tabulka 24: Průměrný počet absencí škol za ORP



Zdroj dat: vlastní šetření v ZŠ

Počty výchovných opatření ZŠ

Tabulka 25: Přehled výchovných opatření ZŠ

Počet výchovných opatření na základních školách v ORP Pacov			
	2021/2022	2022/2023	2023/2024
ZŠ Pacov	44	21	27
ZŠ Obrataň	1	0	0
ZŠ Lukavec	1	39	25

Zdroj dat: šetření ZŠ

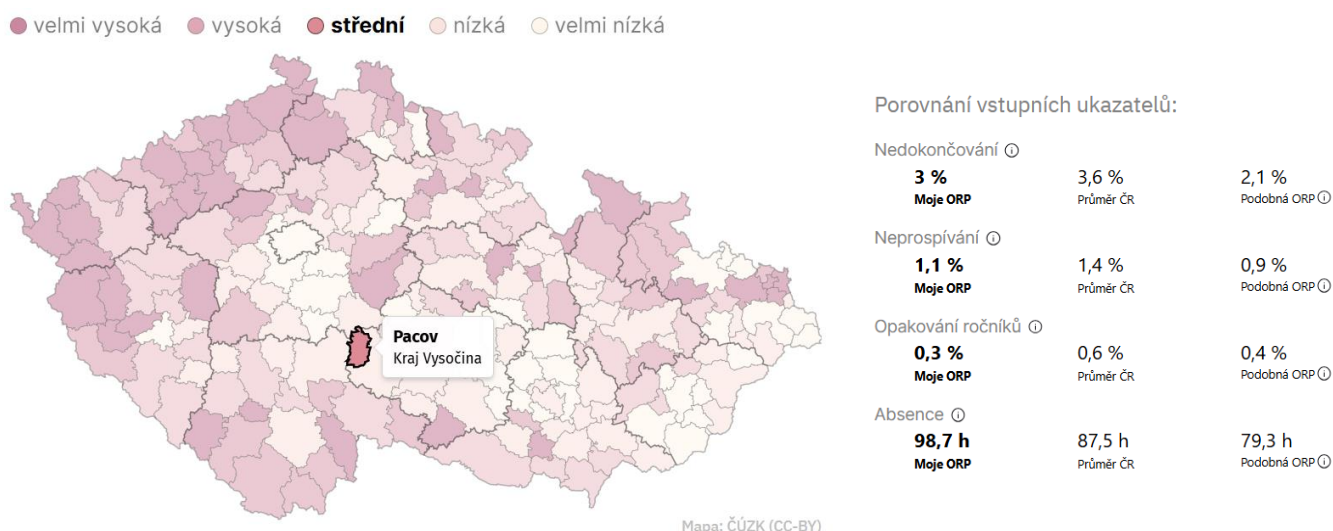
⁸ Příloha č. 3 Charakteristika školství ZV-Základní vzdělávání (Absence žáků)



Index vzdělávacích problémů⁹

Nedokončování základní školy, propadání a vysoké absence v hodinách. To všechno může negativně ovlivnit budoucnost dětí. Problémy ve škole se v dospělosti totiž mění v horší pozici na trhu práce, potažmo chudobu. V PAQ Research vytvořili z těchto tří ukazatelů Index vzdělávacích problémů. Ukázalo se, že vzdělávací neúspěšnost se netýká jen chudých krajů, ale i periferie těch bohatších. Také v prosperujících regionech se objevují ostrůvky vzdělávací neúspěšnosti.

Obrázek 1: Vzdělávací problémy na základních školách v ORP Pacov
Vzdělávací problémy na základních školách v ORP



Zdroj: mapavzdelavani.cz

Index zaostávání vzdělávání za sociální situací ORP¹⁰

U každé obce s rozšířenou působností (ORP) PAQ Research spočítali, jak vysoká by měla být míra vzdělávací neúspěšnosti na základě sociálních podmínek, a tato čísla porovnali s realitou. Ve většině regionů vzdělávací problémy odpovídají sociální situaci. V šestině ORP vzdělávání za sociální situací zaostává. Jde o okrajové části Plzeňského kraje, ale i další regiony, které si s neúspěchem nespojujeme. Zbývajících 9 % znevýhodněných dětí potenciál rozvíjí a vzdělávací neúspěšnost je tu nižší, než bychom očekávali. Řada

⁹ Příloha č. 3 Charakteristika školství PAQ Report ORP Pacov - index

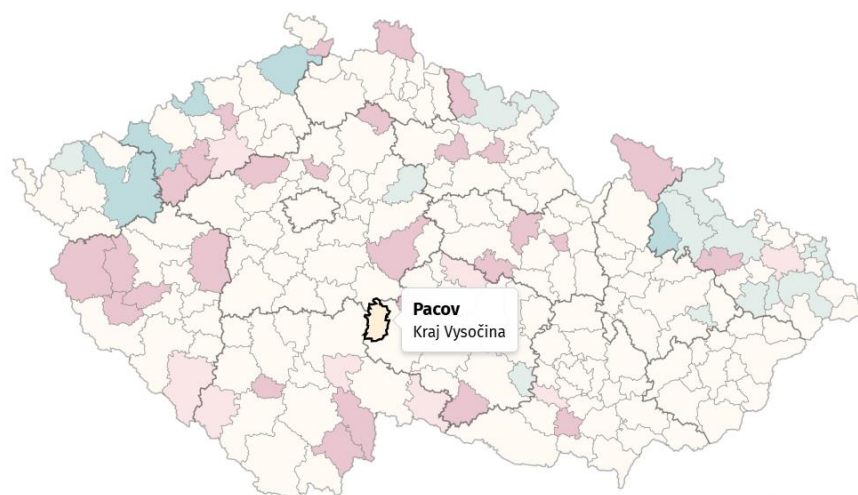
¹⁰ Příloha č. 3 Charakteristika školství PAQ Report ORP Pacov - index



těchto ORP je v Moravskoslezském kraji (Krnov aj.), ale jsou rozesety i v dalších částech republiky. Z těchto zjištění plynou i doporučení — některé obce musí zapracovat na výchozí sociální situaci rodin, jiné zejména na na vzdělávacích podmínkách. Sociální problémy vysvětlují přes 70 % rozdílů vzdělávací neúspěšnosti v českých ORP. Mají tedy velký vliv, obce ale k neúspěchu neodsuzují. Kvalitní práce škol může mnohé změnit.

Obrázek 2: Index zaostávání vzdělávání za sociální situací v ORP Pacov
Jaký je rozsah vzdělávacích problémů vzhledem k sociální situaci

- výrazně vyšší než očekávaná
- mírně vyšší než očekávaná
- odpovídající
- mírně nižší než očekávaná
- výrazně nižší než očekávaná



Mapa: ČÚZK (CC-BY)

- reálná míra ● očekávaná míra ○
- velmi nízká velmi vysoká

Porovnání vstupních ukazatelů:

Nedokončení ○	
3 %	2,1 %
Moje ORP	Podobná ORP ○
Neprospívání ○	
1,1 %	0,9 %
Moje ORP	Podobná ORP ○
Opakování ročníků ○	
0,3 %	0,4 %
Moje ORP	Podobná ORP ○
Absence ○	
98,7 h	79,3 h
Moje ORP	Podobná ORP ○

Sociální problémy v mikroregionu

- Destabilizující chudoba
- velmi nízký velmi vysoký
- Socioekonomické znevýhodnění
- velmi nízký velmi vysoký

Zdroj: mapavzdelavani.cz



Přehled zařízení ZŠ a jejich kapacita

Tabulka 26: Přehled zařízení ZŠ a jejich kapacita

Název	ZŠO	ŠK	ŠD	ŠJ	ŠJ - VV	ŠJ- V	MŠO	MŠC	ZŠO	ŠK	ŠD	ŠJ	ŠJ- VV	ŠJ- V	úplná/ neúplná
Základní škola a Mateřská škola Lukavec	1		1	1		1	64		240		75	300		60	úplná
Základní škola	1								240						
Mateřská škola							64								
Školní družina			1								75				
Základní škola a mateřská škola Obrataň	1		1	1		1	28		40		30	45		30	neúplná
Základní škola	1								40						
Mateřská škola							28								
Školní družina			1								30				
Základní škola Pacov	1	1	1			1			894	70	230			90	úplná
Školní družina											230				
školní klub										70					
Školní jídelna Pacov				1								850			

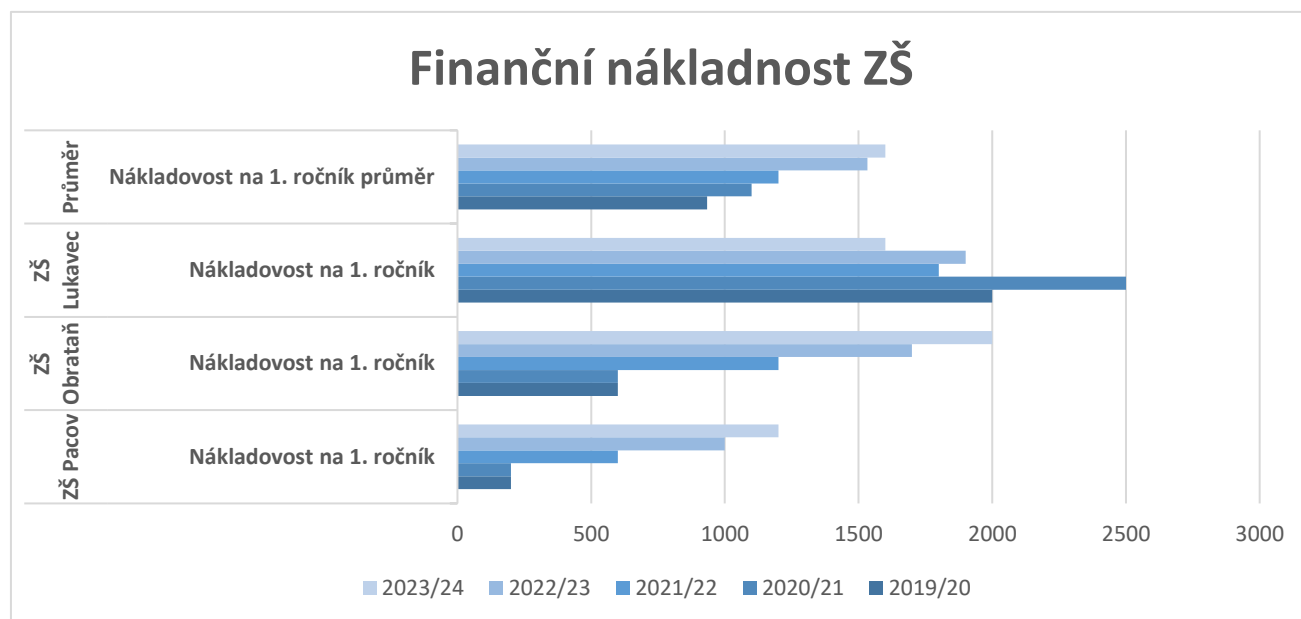
Zdroj dat: MŠMT, vlastní šetření

Financování ZŠ

Průměr finanční nákladnosti na 1. ročník ZŠ se ve sledovaném období pohyboval okolo 1600,- Kč. Konkrétní nákladnost při začátku 1. roku školní docházky pro rodiče studentů ve školním roce 2023/2024 činí v ZŠ Pacov 1200 Kč, v ZŠ Lukavec 1600 Kč a v ZŠ Obrataň 2000 Kč.



Tabulka 27: Finanční nákladnost ZŠ



Zdroj dat: Vlastní šetření



Dostupnost a rozbor součástí souvisejících s pohybovou aktivitou

ZŠ Pacov využívá pro sportovní aktivity 2 vlastní tělocvičny a dvě hřiště s umělým povrchem (a samostatnou šatnou). Dále má k dispozici atletické hřiště a po domluvě také tělocvičnu Gymnázia Pacov, příp. sokolovnu (od roku 2024 v rekonstrukci). ZŠ v Lukavci má vlastní tělocvičnu, travnaté hřiště a hřiště na odbíjenou – kde v minulých letech došlo také k rozsáhlé rekonstrukci. ZŠ v Obratani využívá vlastní tělocvičnu a přilehlé travnaté hřiště.

Školní stravování

Ministerstvo školství připravilo ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví návrh změn ve školním stravování, který zohledňuje nejnovější poznatky ve výživě a reaguje na potřeby dětí, žáků a studentů, přičemž dochází po 30-ti letech ke změnám v rámci takzvaného spotřebního koše. Cílem návrhu je zajistit kvalitní a nutričně vyváženou stravu a zároveň umožnit školním jídelnám větší flexibilitu při přípravě pokrmů. Změny reagují také na specifické stravovací potřeby žáků.

Hlavní novinky ve školním stravování

- Aktualizace spotřebního koše po 30 letech: Ministerstvo školství ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví připravilo novelu vyhlášky, která mění pravidla pro školní stravování. Cílem je zajistit kvalitní a nutričně vyváženou stravu a zároveň umožnit školním jídelnám větší flexibilitu při přípravě pokrmů. Změny reagují také na specifické stravovací potřeby žáků.
- Zdravější jídelníčky: Od září 2025 se ve školních jídelnách očekává snížení množství masa a mléka, zvýšení podílu ryb, zeleniny, luštěnin a celozrnných výrobků. Dále se plánuje omezení soli, cukru a vysoce průmyslově zpracovaných potravin.
- Možnost konzumace vlastní stravy: Nově bude umožněno, aby si žáci mohli přinést a konzumovat vlastní stravu ve školní jídelně, a to za podmínek stanovených vnitřním řádem zařízení. Tato změna má podpořit inkluzi dětí s dietními omezeními a zohlednit individuální potřeby.
- Podpora pro rodiny v nepříznivé finanční situaci: Ministerstvo školství vyhlásilo výzvu na podporu školního stravování žáků základních škol, jejichž rodiny se ocitly v nepříznivé finanční situaci. Cílem je umožnit zlepšení podmínek pro řádný průběh školní docházky těchto žáků.



- Příprava a podpora školních jídelen: Pro školní jídelny bude k dispozici detailní metodika s konkrétními tipy, recepty a návody, která jim pomůže přizpůsobit se novým pravidlům. Tato podpora bude zahrnovat i informační materiály pro strážníky, zákonné zástupce a školy.

Zdroj: msmt.gov.cz, mzd.gov.cz

Dostupnost a rozbor školních jídelen MŠ a ZŠ

Problematika stravování v mateřských a základních školách je řešena společně z důvodu úzkého propojení těchto zařízení díky existenci sloučených subjektů (ZŠ a MŠ Lukavec a ZŠ a MŠ Obrataň), které zajišťují stravování pro obě skupiny strávníků.

Ve správním území ORP Pacov zajišťuje stravování dětí z mateřských škol a žáků základních škol celkem 7 subjektů, z toho 4 samostatné mateřské školy (Kámen, Lukavec, 2 x Pacov), 2 sloučené základní a mateřské školy (Lukavec, Obrataň) a 1 samostatná školní jídelna (Pacov).

Mateřská škola Pacov, Jatecká 571, provozuje 1 jídelnu MŠ o kapacitě 105 strávníků a současně zajišťuje stravování pro Církevní mateřskou školu Jonáš, která sídlí ve stejném objektu.

Mateřská škola Za Branou Pacov má kapacitu jídelny při normálním provozu 130 strávníků. Mateřská škola Kámen a Mateřská škola Velká Chyška mají vlastní jídelnu MŠ, Kámen o kapacitě 60 strávníků, Velká Chyška 30 strávníků.

Dvě základní školy v území (ZŠ Lukavec a ZŠ Obrataň) jsou sloučené s mateřskými školami. Všechny tři školy v území disponují školní družinou, ZŠ Pacov navíc školním klubem pro II. stupeň. Kapacita ŠD a ŠK je vyhovující. V základní škole v Lukavci a Obratani je školní jídelna součástí ZŠ. Školní jídelna v Pacově zajišťuje stravování pro ZŠ Pacov a Gymnázium Pacov. Kapacity školních jídelen dostatečně pokrývají poptávku škol. Základní škola a Mateřská škola Lukavec a Základní škola a mateřská škola Obrataň provozují jednak vlastní školní jídelnu pro strávníky ze ZŠ, jednak školní jídelnu – výdejnu pro potřeby MŠ. Kapacita školní jídelny ZŠ a MŠ Lukavec činí 300 strávníků, školní jídelny – výdejny 60 strávníků. Školní jídelna ZŠ a MŠ Obrataň disponuje kapacitou 120 strávníků, školní jídelna – výdejna slouží pro 30 strávníků. Školní jídelna Pacov je samostatnou příspěvkovou organizací Města Pacov, která zajišťuje stravování pro žáky ZŠ Pacov a studenty Gymnázia Pacov. Aktuální celková kapacita jídelny činí 850 strávníků.

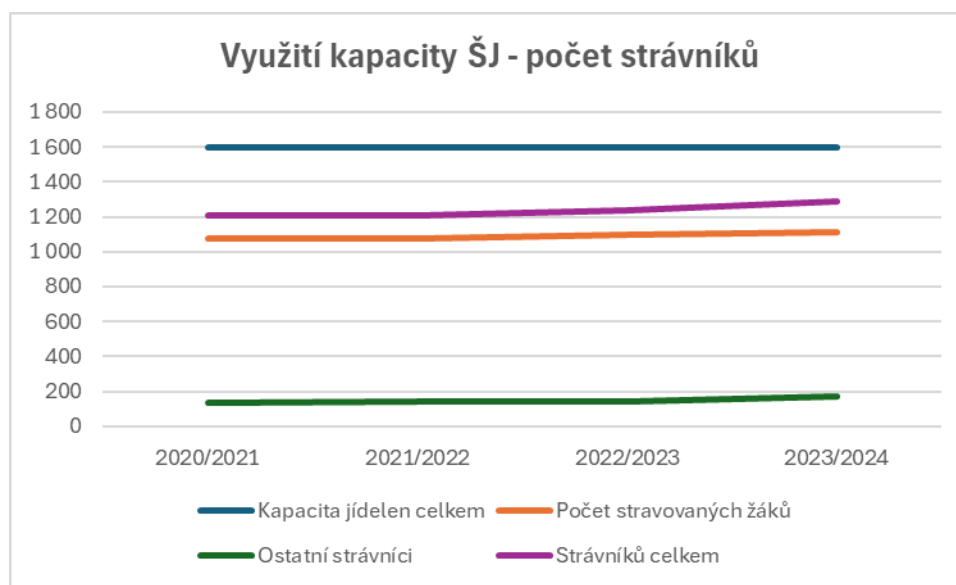
Ve všech výše uvedených zařízeních se stravují jak děti a žáci MŠ a ZŠ, tak pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci škol a zaměstnanci školních jídelen.



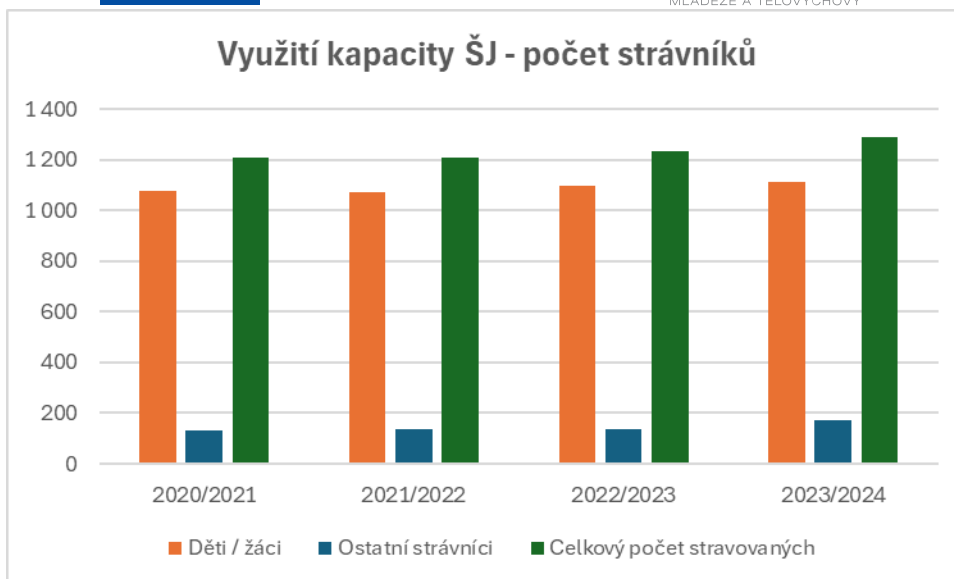
Celková kapacita všech zařízení školního stravování v území ORP Pacov souhrnně se pohybuje kolem 1600 strážníků, počet strážníků v posledním vyhodnoceném školním roce 2023/2024 činil zhruba 1115 osob. Počet strážníků, a tedy i využití kapacity školních jídelen, ve sledovaném období velmi mírně stoupá. V současné době je využito zhruba 80 % celkové kapacity stravovacích zařízení regionu. Dlouhodobě nejvyšší (plné) využití kapacity vykazuje jídelna MŠ Za Branou a školní jídelna – výdejna MŠ Jatecká Pacov.

V území ORP Pacov eviduje ŠJ Za Branou v Pacově případy špatné finanční situace rodin. Tyto děti jsou zařazeny do projektu nadace Patron dětí a Potravinová pomoc dětem v sociální nouzi v Kraji Vysočina 2024/25. ZŠ Lukavec ve své VZ 2023/2024 uvádí opětovné zapojení do projektu neziskové organizace Women for Women, o.p.s. - Obědy pro děti. V rámci projektu byl škole poskytnut dar účelově určený na úhradu obědových služeb. V květnu 2024 byla podána žádost o dotaci z projektu „Potravinová pomoc dětem v sociální nouzi v Kraji Vysočina“. Žádosti o celkovou částku 111 000 Kč bylo vyhověno, do projektu je zapojeno 7 dětí navštěvujících mateřskou školu a 5 žáků základní školy z rodin ohrožených chudobou a materiální nebo potravinovou deprivací. Čerpání dotace bude probíhat ve školním roce 2024/2025. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vyhlásilo Výzvu na podporu školního stravování žáků základních škol na rok 2025.

Tabulka 28: Využití kapacity ŠJ (počet strážníků)

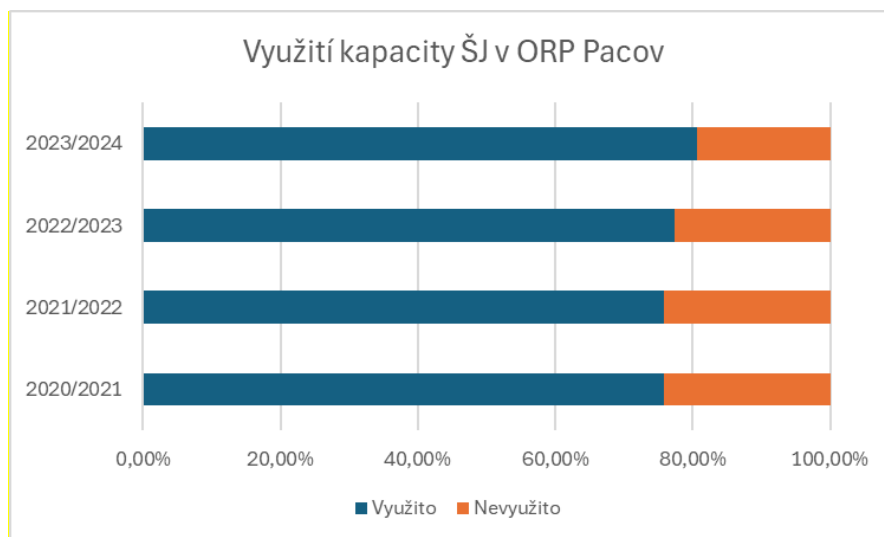


Zdroj dat: Vlastní šetření



Zdroj dat: Vlastní šetření

Tabulka 29: Využití kapacity ŠJ (%)



Zdroj dat: Vlastní šetření



Základní umělecké vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území

Základní umělecké vzdělání v území ORP Pacov poskytuje Základní umělecká škola Pacov, Španovského 319, jejímž zřizovatelem je Město Pacov. Škola většinu vzdělávacích aktivit provozuje ve svém sídle v Pacově, měla a má však zřízeny pobočky – v Černovicích, ale ta byla v roce 2005 zrušena a nově zřízeno odloučené pracoviště v Lukavci (v prostorách ZŠ). Původně byla v 50. letech založena jako hudební, v současné době nabízí jak hudební, tak výtvarný obor. Mimo to nabízí taneční průpravu pro děti a mládež. Celková kapacita školy činí 210 žáků, z toho 35 ve výtvarném oboru, 175 v hudebním oboru. Počet zájemců o přijetí do ZUŠ současnou kapacitu školy každoročně přesahuje. Vedení školy vyjednával s Krajem Vysočina dlouhodobě navýšení kapacity ZUŠ Pacov. Ve školním roce 2018/2019 se kapacita navýšila z původních 200 o 20 žáků (10 ve výtvarném a 10 v hudebním oboru). Ve škole stabilně působí celkem 10 kvalifikovaných učitelů, z toho 6 žen. Průměrný úvazek na 1 učitele činí cca 0,8. Podrobná data jsou uvedena v příložených tabulkách.¹¹

Neformální a zájmové vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území

- ***Střediska volného času, domy dětí a mládeže a jejich přehled***

Středisko volného času Síť sídlí a poskytuje vzdělávací činnost v Pacově, současně provozuje střediska mimo ORP Pacov (v Pelhřimově, Nové Cerekvi, ve Veselí nad Lužnicí). Data uvedená v příložené tabulce¹² se vztahují ke všem střediskům.

Středisko volného času Síť poskytuje v ORP Pacov ve školním roce 2024/2025 celkem 35 zájmových kroužků. Z toho 5 kroužků pro děti z MŠ probíhá pravidelně 1 x týdně a 2 kroužky pravidelně 1 x za 2 týdny, dále pro děti ze ZŠ 24 kroužků pravidelně 1 x týdně možnost je také individuální domluvy na kroužku Učíme se pohybem. Pro všechny věkové skupiny (MŠ a ZŠ) existuje kroužek Misijní klubko. Pro studenty gymnázia jsou určeny 6 kroužky, které probíhají pravidelně 1 x týdně. Kroužky probíhají v prostorách Církevní mateřské školy Jonáš, v prostorách Základní školy Pacov a Gymnázia Pacov, v sokolovně a v tělocvičně při budově ZŠ Pacov Za Branou, popř. na hřišti, v keramické dílně v budově ZŠ náměstí Svobody a také v prostorách SVČ Síť nám. Svobody 220 – Radovně.

¹¹ Příloha č. 3 Charakteristika školství ZUŠ – Základní umělecké školy



Neziskové organizace zabývající se vzděláváním působící v území

V území ORP Pacov působí mnoho zájmových organizací zabývajících se neformálním vzděláváním a volnočasovými aktivitami dětí a mládeže. Zaměření činnosti těchto organizací je velmi různorodé, od udržování místních tradic, přes sport, turistiku, ochranu přírody, rybaření, jezdeckví, tanec, hudbu a zpěv, protipožární ochranu, až po činnost sdružení rodičů a přátel škol.

Některé subjekty provozují aktivity pro děti a mládež denně (NZDM Spirála, Spolek Rodinné centrum Sovička), většina organizací nabízí volnočasové aktivity pravidelně několikrát (obvykle jednou až dvakrát) týdně. Mnoho volnočasových akcí pro děti je pořádáno příležitostně, např. v návaznosti na roční období a související tradice, svátky, prázdniny (velikonoční a vánoční dílny, oslavy Dne dětí, letní tábory apod.).

Až na výjimky se jedná o organizace čistě dobrovolné, bez zaměstnanců. Dle rejstříku ekonomických subjektů uvádí vlastní zaměstnance pouze tři organizace, a to Farní charita Pacov provozující nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Spirála (kategorie 10 až 19 zaměstnanců), dále Spolek Rodinné centrum Sovička Pacov a TJ Slavoj Pacov (obojí kategorie 1 až 5 zaměstnanců).

Většina organizací je dle právní formy registrována jako spolek nebo pobočný spolek, jedna organizace je evidovanou církevní právnickou osobou. Dle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) spadají tyto organizace do následujících kategorií: 84250 Činnosti v oblasti protipožární ochrany; 8899 Ostatní ambulantní nebo terénní sociální služby j. n.; 900 Tvůrčí, umělecké a zábavní činnosti; 931 Sportovní činnosti; 93110 Provozování sportovních zařízení; 9319 Ostatní sportovní činnosti; 9499 Činnosti ostatních organizací sdružujících osoby za účelem prosazování společných zájmů j. n.; 94991 Činnosti organizací dětí a mládeže; 94995 Činnosti environmentálních a ekologických hnutí; 94999 Činnosti ostatních organizací j. n. Některé volnočasové aktivity jsou provozovány soukromými podnikatelskými subjekty (např. Stáj Horticon).

- ***Veřejné knihovny***

Neformální vzdělávání dětí a mládeže zajišťují v území ORP Pacov mj. veřejné knihovny. Stěžejní roli zde hraje Městská knihovna Pacov, která je jedinou profesionální knihovnou zájmového regionu. Tato knihovna má specializované oddělení pro děti, které mohou zájemci využívat během školního roku 3 x týdně, o letních prázdninách 1 x týdně. V roce 2024 knihovna disponovala cca 47 700 knižními tituly a registrovala 944 čtenářů a cca 41 000 výpůjček literatury. Knihovna nabízí řadu exkurzí, besed a



tematických programů pro mateřské a základní školy a gymnázium. Čtenáři zde mohou dále využívat také počítače, tiskárnu s kopírkou a WIFI připojení k internetu. V roce 2023 došlo k významnému rozšíření aktivit knihovny v oblasti vzdělávacích akcí pro školy a školky, které nyní pokrývají celou oblast ORP. Místní školy a školky, včetně těch s možností autobusové dopravy, se aktivně zapojily do knihovnických lekcí a programů zaměřených na rozvoj předčtenářské a čtenářské gramotnosti. Školy a školky v Obratani a Velké Chyšce využívaly možnost účasti na těchto lekcích přímo ve svých prostorách. Rok 2023 byl po několika letech omezení konečně rokem bez restrikcí, což se odrazilo v masovém návratu dětských čtenářů a výrazném nárůstu počtu dospělých čtenářů, zejména z řad střední generace. Knihovna se svými statistikami přiblížila úrovni předcovidového období. Mezi běžně poskytované online služby knihovny patří e-rezervace, e-prolongace (prodloužení výpůjček) a e-objednávky knihovnických dokumentů. Knihovna rovněž nabízí bezplatné online půjčování e-knih a od prosince 2023 také e-audioknih. Čtenáři si mohou prostřednictvím online katalogu půjčit elektronické knihy a audioknihy společnosti Palmknihy, volně dostupná díla z Městské knihovny v Praze a Tritius e-knihy. Poplatky za výpůjčky z portálu Palmknihy hradí knihovna ze svého rozpočtu. knihovny.

V roce 2024 působila knihovna v oblasti vzdělávacích akcí pro školy a školky po celé oblasti ORP. Mateřské i základní školy využívaly nabídek besed a knihovnických lekcí. Základní školy propojovaly výuku přímo v knihovně s lekcemi čtenářské gramotnosti. Mimo ORP pokračovala spolupráce se ZŠ Košetice a ZŠ Hořepník. Městská knihovna Pacov dále spolupracovala s výtvarným oborem ZUŠ Pacov, Centrem Lada, Centrem pro seniory Pacov, a středními školami gymnázium Pacov, ŠSJS Tábor a SŠSI Tábor. Knihovna pravidelně přispívala do zpravodaje Z mého kraje. V roce 2024 se knihovna připojila k mezinárodnímu projektu Bookstart-S knížkou do života pro věkovou kategorii 3-6 let.

Neprofesionální knihovny mají v regionu dlouhou, mnohdy více než stoletou tradici. V území ORP Pacov najdeme celkem 16 neprofesionálních knihoven (obecní nebo místní knihovny), přičemž 2 z nich v současné době z personálních důvodů nebo kvůli nezájmu čtenářů nepracují aktivně. Knihovna Městysu Lukavec provozuje 1 x týdně žákovskou knihovnu, ostatní knihovny nemají samostatná oddělení pro děti, ale v rámci knižního fondu nabízejí širokou škálu dětské literatury. Malým čtenářům knihovny v rámci svých služeb často zapůjčují také různé deskové apod. společenské hry, mají zde k dispozici veřejný internet, knihovny provozují meziknihovní výpůjční službu apod. Celkem 12 knihoven regionu nabízí on-line knižní katalog. Některé knihovny pořádají různé besedy, výstavy, nabízejí drobné výtvarné aktivity pro děti apod. Výpůjční doba knihoven je zpravidla 1 x týdně v odpoledních či



podvečerních hodinách, popř. o víkendu, několik knihoven je otevřeno 2 x týdně, příp. je po domluvě možné knihy zapůjčit i mimo oficiální výpůjční dobu.

2.1.7 Zajištění dopravní dostupnosti škol v území

Dopravní dostupnost škol a školských zařízení v ORP je nutno členit z pohledu města Pacov a dalších obcí regionu.

Dopravní obslužnost Základní školy v Pacově je pro dojíždějící žáky zajištěna především prostřednictvím autobusových spojů (ICOM transport a.s., COMETT PLUS, spol. s r.o.), které do Pacova, jakožto spádového sídla, směřují z celého regionu ORP, příp. železničním spojením (vlaků Českých drah, a.s.) ve směru Tábor – Pelhřimov. Značným kladem z pohledu bezpečnosti a docházkové vzdálenosti dojíždějících žáků je autobusová zastávka situovaná přímo u budovy Základní školy Pacov v ulici Za Branou. Do školní budovy na náměstí Svobody docházejí dojíždějící žáci z autobusového nádraží vzdáleného cca 600 m. K vlakovému nádraží vzdálenému cca 2 km zajíždějí několikrát denně autobusy, k některým spojům musí cestující pěšky. Část žáků dojíždí do školy a ze školy autem s rodiči či jinými příbuznými a známými, kteří pracují v Pacově nebo přes něj projíždějí, příp. když děti navštěvují zájmové kroužky, díky nimž nestíhají odjezdy autobusů.

V případě pacovských mateřských škol je situace obdobná, přičemž v případě dětí dojíždějících samostatně autobusem mateřské školy zajišťují jejich doprovod od autobusové zastávky do školky a zpět k autobusu. Nedochází tedy k tomu, že by děti navštěvující mateřskou školu byly bez dozoru.

Dostupnost Základní školy a Mateřské školy Lukavec není z hlediska veřejné dopravy pro dojíždějící děti a žáky optimální. Městys Lukavec proto zajistil jejich svoz a rozvoz obecním dopravním prostředkem. Obecní autobus a jeho časové dojezdy jsou řešeny s rodiči dojíždějících dětí a žáků.

Dopravní dostupnost Základní školy a mateřské školy Obrataň je z hlediska spojů veřejné dopravy dostačující. Obcí prochází páteřní komunikace ve směru Pelhřimov – Tábor, do obce jsou tak směřovány spoje lokálních i dálkových autobusových linek. Zároveň je zde vlakové spojení ve směru Tábor – Pelhřimov (vlaků Českých drah, a.s.) a dvě zastávky úzkorozchodné železnice Jindřichohradeckých místních drah, a.s., na trati Obrataň – Jindřichův Hradec. Problémem z hlediska bezpečnosti dojíždějících žáků je umístění autobusových zastávek v bezprostřední blízkosti vysoce frekventované silnice I. třídy a nutnost tuto silnici přecházet při cestě do školy (to se týká i místních žáků docházejících ze vzdálenějších částí obce). Nebezpečnost situace částečně zmírňují zpomalovací semaforey u přechodu pro chodce.



Obec Kámen a obec Velká Chyška nereflektují značné problémy v oblasti dopravy dětí do mateřské školy. Dovoz dětí je v případě potřeby zajišťován především soukromými dopravními prostředky rodičů.

2.1.8 Aktuální situace v oblasti inkluzivního vzdělávání

Aktuální situace v oblasti inkluzivního vzdělávání ze zkušenosti sdílené logopedky

Na základě přidělených podpůrných opatření z příslušného Speciálně pedagogického centra se odvíjí péče v MŠ a terapie na logopedii. Nejvíce dětí s podpůrnými opatřeními je v logopedické třídě. Podpůrná opatření a vyjádření SPC dávají terapiím směr a lze, alespoň částečně, zhodnotit pokrok nebo stagnaci.

V některých MŠ fungují asistenti pedagoga (dále jen AP), kteří se aktivně podílí i na komplexní logopedické péči. Mnohdy je AP přítomen na terapii a ukazuje, co s dítětem dělají a zároveň má možnost se inspirovat k dalším činnostem, třeba více s ohledem na řeč a její stimulaci. V některých případech přímo pracuje podle pokynů sdíleného logopeda. Jelikož sdílený logoped navštěvuje danou školkou, vše se odehrává v přirozeném prostředí dítěte i AP a tím je usnadněna jak komunikace, tak spolupráce.

Ve Výroční zprávě České školní inspekce za školní rok 2023/2024 jsou uváděny příčiny odkladu školní docházky následovně:

- Logopedické vady a poruchy řeči 22,3 %
- ADHD 1,8 %
- Grafomotorika 4 %
- Zdravotní postižení/znevýhodnění 6,8%

Z těchto čísel jasně vyplývá, že je nutnost se oblasti logopedie v mateřských školách, respektive v předškolním věku, věnovat. Jazykové cesty se u dětí uzavírají přibližně kolem 7–8 roku věku. Přesto je však nespornou výhodou, má-li dítě před nástupem do 1. třídy zvládnuté všechny hlásky a jeho výslovnost je správná. Tento fakt mu poté usnadňuje sluchové rozlišování nejen při diktátech, např. že nezaměňuje L za R atp.

Docházení na logopedii dětem napomáhá k rozvoji školního úspěchu. Pracuje se díky němu na oslabených stránkách, které už nemusí dítě limitovat při základním vzdělání. A za druhé se dítě učí plnit povinnosti, má možnost se naučit koncentrovat na úkol. Je také rozvíjen potenciál budoucích žáků ZŠ. Naučí se pracovat se



svými silnými stránkami, posilují si sebevědomí a sebeuvědomění vlastního těla a jeho schopností. To jim pak usnadňuje nástup do nového kolektivu i životního období.

Aktuální situace v území ORP Pacov vykazuje nedostatečné pokrytí logopedů, které se odráží v dlouhých čekacích lhůtách. Rodiče jsou tak nuceni volit i variantu dojíždět do vzdálenějších měst jako Pelhřimov a Tábor. MŠ Za Branou s touto situací pracuje nejen ve speciální logopedické třídě, kde spolupracuje s externím logopedem, ale také vytvořili tým odborných poradců, kteří ve spolupráci s místní ZUŠ vytvořili pro MAP II 4 interaktivní logopedické obrazy, které jsou významným pomocníkem při práci s dětmi.

Podrobnější data doplňující inkluzivní vzdělávání lze vyčíst v Příloze č. 3 Charakteristika školství PAQ Report ORP Pacov.

2.1.9 Sociální situace

Sociálně patologické jevy

Sociálně patologické jevy jsou jevy společensky nežádoucí, doslova se jedná o jakési „nemoci, patologie“ společnosti. Protože porušují sociální, právní a morální normy společnosti. V dnešní době je pojem nahrazován termínem rizikové chování, což je chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu sociálních, zdravotních, výchovných a dalších rizik jak pro jednotlivce, tak pro společnost.

Obecně se dle setkání metodiků ŠPP na školách u dětí školního věku a mládeže řeší agresivita (fyzické a slovní napadání až šikana spolužáků, vyučujících a kyberšikana), problémy s kázní (nevhodné vyjadřování vůči pedagogům, nerespektování pokynů, vulgarismy, stupňující se arogance, neplnění povinností), záškoláctví (včetně nepovolených odchodů ze školy), zneužívání návykových látek (cigarety, alkohol, drogy), vandalismus, krádeže, rasismus a xenofobie, rizikové sexuální chování, inklinace k sektám, sebepoškozování (včetně poruch příjmu potravy), lhaní a podvádění, závislosti na virtuálních drogách (internet - netolismus, počítačové hry), poruchy spojené se syndromem CAN aj.

Zdroj: <http://www.nuv.cz>

Školská zařízení a školy jsou podle zákona č. 561/2004 Sb. povinny při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb přihlížet k základním fyziologickým potřebám žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a předcházení vzniku rizikového chování.

- **Prevence rizikového chování na základních školách v ORP Pacov**

Cílem prevence rizikového chování u dětí a mládeže je výchova ke zdravému životnímu stylu, k osvojení



pozitivního sociálního chování, zachování integrity osobnosti, odolnosti vůči negativním společenským jevům apod. Úkolem škol je v tomto směru bránit výskytu rizikového chování nebo maximálně omezovat škody působené jeho výskytem mezi žáky.

Základní školy v ORP Pacov mají zpracované Minimální preventivní programy (dále MPP), které se pravidelně každý rok aktualizují. Na jejich tvorbě se obvykle podílí většina pedagogických pracovníků a všichni s nimi musí být také seznámeni.

Ve výroční zprávě 2023/2024 ZŠ Pacov je jako součást MPP opět zahrnut Program proti šikanování. Ve zmíněném školním roce byla pozornost věnována především vytváření pozitivního sociálního klimatu v jednotlivých třídách, vzdělávání a výchova v oblasti zdravého životního stylu, občansko-právní i etické výchově. Základní škola Pacov byla i v tomto roce zapojena do internetového projektu Nenech to být, který bojuje proti šikaně a vylučování z kolektivu na školách. Velký důraz byl kladen i na práci s třídním kolektivem – třídnické hodiny, pravidelná činnosti Školního parlamentu, spolupráce s rodiči – konzultační hodiny, třídnické schůzky atd. Problematika sociálně patologických jevů byla projednávána na pedagogických radách a při pravidelných schůzkách Školního poradenského pracoviště. Základní škola spolupracovala s PPP Pelhřimov, OSPOD a Policií ČR.

Mezi standardní činnosti školního metodika prevence patřily metodické, koordinační, informační a poradenské činnosti. V případě výskytu nebo náznaku sociálně patologických jevů byla přijímána opatření, která měla zamezit jejich šíření ve škole i mimo ni.

Vzhledem k tomu, že je v ZŠ Lukavec velmi dobré sociální klima, až na výjimky nedocházelo k situacím, které by napovídaly, že ve škole dochází k rizikovému chování žáků. Během prezenční výuky se nikdo ve zvýšené míře nechoval hrubě či urážlivě ke svým spolužákům. Ve výroční zprávě ZŠ Lukavec (2023/2024) je dále uvedeno, že v případě zjištěného nevhodného či jinak nepřijatelného chování došlo k bezodkladnému řešení této situace a to vyučujícími, výchovnou poradkyní a metodičkou prevence. V případě nutnosti i s rodiči žáků. Nebyly zjištěny žádné náznaky šikany nebo užívání návykových látek. Také nebyly zjištěny žádné indicie k poruchám příjmu potravy či sebepoškozování. V rámci prevence rizikového chování základní škola Lukavec úzce spolupracuje s PPP a SPC, OSPODem, PČR, ZS, HZS a dalšími institucemi nabízejícími programy a aktivity k osvětě a pomoci v oblasti všech rizikových faktorů, které na děti mohou působit.

V ZŠ v Obratani je jedna třída s pěti postupnými ročníky rozdělenými do skupin. Jedná se o žáky prvního stupně základní školy. Stejně jako ostatní školy má za cíl seznámit děti a jejich rodiče s informacemi v oblasti prevence rizikového chování žáků. Dle webových stránek vedou pedagogové žáky ke zdravému



životnímu stylu, rozvoji osobnosti, vhodnému využití volného času (např. prostřednictvím kroužků) a k odmítání sebezníčujícího chování.

Všechny základní školy v ORP Pacov se snaží vytvářet takové podmínky, aby k negativním projevům v chování žáků docházelo co nejméně, a to prostřednictvím těchto nástrojů: třídnické hodiny, dozory o přestávkách, školní parlament, spolupráce s rodiči – třídní schůzky, projednávání jednotlivých případů na pedagogických radách, pobytové výjezdy, Restart programy ve spolupráci s NZDM Spirála a další činnosti vedoucí ke stmelení kolektivu a pozitivnímu klimatu v jednotlivých třídách. Pedagogové vedou žáky ke zdravému životnímu stylu průřezově vyučovacími předměty, a také prostřednictvím besed zaměřených na prevenci rizikového chování. V některých třídách byly realizovány dlouhodobé projekty, které byly spojeny se zážitkovými pobyty. Školy považují za důležitou zejména pravidelnost, systematičnost a návaznost preventivních aktivit.

Je nutné dodat, že zásadní vliv na dítě mají už od narození jeho rodiče. Ti jsou zodpovědní za to, jak se jejich dítě projevuje a chová v sociálních interakcích. Rodiče by v případě problémů neměli delegovat zodpovědnost na školu, ale aktivně spolupracovat na vytváření zdravé osobnosti svých dětí. Podle zjištění z pacovské základní školy však spolupráce s rodiči mnohdy nefunguje tak, jak by bylo zapotřebí.

- ***Jednotlivé typy rizikového chování, které se vyskytuje v základních školách ORP Pacov***

Lhaní, podvádění

Lhaní a podvádění při písemných a jiných pracích je běžnou součástí chování žáků ve všech školách, nejen v ORP Pacov. V prvním případě se jedná zejména o únik z nepříjemných situací, které by mohly žákům přinést problémy a neumí je řešit jinak. Ve školách se lhaní obvykle řeší poznámkami, které však ve výsledku nemají výrazně nápravný charakter. Podvádění má s příchodem moderních technologií trochu jiný charakter než dříve. Přestože školy v ORP Pacov mají ve svých směrnících zákaz používání mobilních telefonů v době vyučování, výjimečně se stane, že tyto přístroje nahradí běžné „taháky“. Internet může být pro některé žáky také velkým pomocníkem při podvodech. Díky němu se snadno dostanou např. k předem připraveným referátům. Pro pedagogy je časově náročné zjišťovat, zda je práce připravena opravdu žákem, nebo je stažena z internetu. Dnešní pedagogové čelí výzvám spojeným s integrací umělé inteligence, která se stále častěji objevuje jako běžný nástroj využívaný žáky na základních školách.

Záškoláctví

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) vydalo nové Metodické doporučení MŠMT k



prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování. Materiál byl zásadně přepracován a nahrazuje původní doporučení z roku 2002. V novém doporučení jsou reflektovány změny ve školském zákoně, v zákoně o sociálně právní ochraně dětí a také změny v občanském zákoníku.

Záškoláctví je nejklasičtější porucha chování, která je spojena jak se základním, tak středním školstvím. Žáci a studenti úmyslně, často bez vědomí rodičů, nechodí do školy a zameškávají tak vyučování. Záškoláctví může být spojeno se zneužíváním návykových látek, gamblingem, kriminalitou apod. Jeho příčiny jsou různé – špatné vztahy mezi žáky, nechuť k učení, strach z pedagogů, vliv party či rodiny apod. Může být jak impulzivní, tak účelové – předem plánované.

Ve výroční zprávě ZŠ Pacov za školní rok 2023/2024 nejsou zaznamenány žádné případy záškoláctví. Nicméně během jednání výchovné komise byl řešen případ neomluvené absence žáka 8. ročníku za účasti jeho zákonných zástupců. Přestože se to děje jistě častěji, rodiče se v některých případech za své děti postaví a zameškané hodiny jim omluví. Je-li to nutné, škola využívá pomoc pracovníků místního odboru sociálních věcí a zdravotnictví. Ostatní školy tuto organizaci v posledních 3 letech nevyužily. V ZŠ v Lukavci se záškoláctví (neomluvené hodiny) vyskytovalo ve školním roce 2022/2023, konkrétně 259 neomluvených hodin.

Krádeže

Krádeže se objevují standardně ve všech školách. Je však nutné rozlišovat zcizení věci neuvědomělé (nepromyšlené, zkratkovité), které se často děje v předškolním a mladším školním věku, a zcizení vědomé. Pro vědomé krádeže může být řada motivací. Děti mohou krást pro sebe (touží po věci, kterou jim rodiče nemohou pořídit), pro rodinu, a to s její podporou, pro partu, agresora (původce šikany), ukotvení své pozice v partě, prestiž apod. Na takové chování má obvykle zásadní vliv prostředí, kde dítě vyrůstá, a postavení v partě či kolektivu.

V současné době však nové zabezpečovací technologie umožňují tuto situaci zmírňovat. Např. v ZŠ Pacov jsou zavedeny osobní skříňky pro dva žáky a škola je během vyučování zvenku uzamčena. Podle metodiky prevence byly před tímto zabezpečením krádeže, zejména v šatnách, častější. Dnes se s nimi spíše nesetkávají.

Zneužívání návykových látek (cigarety, alkohol, drogy)

Podle výzkumu katedry psychologie Univerzity Palackého v Olomouci, který vyšel v roce 2014 a byl uskutečněn na 54 školách, zhruba 3 % dětí od 11 do 15 let kouří více než 5 cigaret denně. Při přepočtech na celkovou populaci se měsíčně opije zhruba 14 tisíc dětí v tomto věku. Experimenty s marihuanou jich



potvrdilo 11 %. Autor projektu je přesvědčen, že se jedná o dolní hranici skutečného stavu.

Na výsledcích výzkumu můžeme vidět, že první setkání s návykovými látkami nezřídka přichází již na základní škole. Na místních základních školách sice v posledních dvou letech problémy s drogami nebyly zjištěny, ale to neznamená, že s nimi žáci nemají zkušenosti. To, jakým způsobem riskují své zdraví ve svém volném čase, nejsou pedagogové povinni sledovat. To je plně v kompetenci rodičů, kteří v některých případech nemají přehled o tom, co jejich potomci dělají.

Odbor soc. věcí a zdravotnictví pracovníce potvrzují, že problematika zneužívání drog a jiných návykových látek má v regionu spíše rostoucí tendenci. Patří se především elektronické cigarety, nikotinové sáčky, energy drinky a mnoho dalšího.

Agresivní chování

S agresivním chováním žáků se setkávají učitelé na všech základních školách v ORP Pacov. Není však výjimkou, že se takové chování vyskytuje už v předškolních zařízeních. Agresivita žáků je směřována jak k jejich vrstevníkům (příp. mladším dětem), tak k pedagogům. Podle vyjádření některých pedagogů se v posledních letech agresivní chování stupňuje.

Agresivita se projevuje ve formě fyzických potyček, hádek, vulgarismů, slovních pomluv apod. Poslední tři uvedené jsou typické zejména pro dívky.

Podle zjištění ze ZŠ Pacov je agresivní chování častější u dětí ze sociálně slabých rodin, které vyrůstají v prostředí, kde trestání může být normou. V této škole jsou pro žáky v rámci prevence agresivního chování uskutečňovány jednorázové programy. Podle metodiky prevence je účinnější realizovat tyto programy spíše dlouhodobě, ale problémem jsou jak vysoké ceny, tak jejich začlenění do rozvrhu žáků, který je už tak nabitý. Škola se aktivně snaží v této oblasti vzdělávat i pedagogy. Podle výroční zprávy ZŠ Pacov za školní rok 2023/2024 musela Výchovná komise řešit se zákonnými zástupci žáků 2. stupně i s žáky samotnými problematiku chování ke spolužákům i pedagogům, narušování výuky. Výchovná poradkyně a školní speciální pedagožka se snažily ve spolupráci s rodiči žáků najít vhodná řešení.

V ZŠ v Lukavci, která je menšího „rodinného“ charakteru, jsou podle výchovné poradkyně žáci spíše bezproblémoví a prosociální. Pokud vznikne nějaký problém, je řešen dle MPP. Žáci mají prostor pro výběr adekvátního „trestu“, který schválí pedagog. Agresivnímu chování a vulgárnímu vyjadřování se snaží předcházet důsledným sledováním a napravováním nežádoucích projevů. Dále pak např. realizováním dozorovaných sportovních aktivit o přestávkách. Podle výroční zprávy ZŠ Lukavec za školní rok 2023/2024 nedocházelo k agresivnímu chování ze stran žáků. V roce 2024 využila ZŠ Lukavec Policii ČR jako preventivní a informační složku pro obeznámení dětí s dopady svého chování.



V ZŠ v Obratani se podle závěrečné výroční zprávy z roku 2023/2024 žádná riziková chování nevyskytují.

Sebepoškozování

Sebepoškozování, k čemuž vede snížená schopnost vypořádat se s emocemi, je fenoménem posledních let, a to zejména u adolescentů. Sebepoškozování může mít řadu příčin. Na děti je dnes v mnoha případech kladen velký tlak, resp. musí toho zvládat více, než dokážou. Někteří rodiče mají vysoká očekávání na školní prospěch svých dětí, často je přehlcují různými mimoškolními aktivitami a nemají na ně čas. Jiným extrémem může být psychické a fyzické týrání či zanedbávání dětí. Média a sociální sítě hrají v této problematice také velmi významnou roli. Důvodů, které v dětech způsobují tlaky a nezvladatelné emoce, jež ventilují formou sebepoškozování, může být mnoho, stejně jako způsobů, kterými to provádějí. Na ubližování si vzniká závislost podobně jako na alkoholu, protože přináší úlevu, vyplavení endorfinů a negativních emocí. Úleva je však krátkodobá, proto se sebepoškozující se jedinci točí v bludném kruhu. Důležité je, aby škola uměla v takových případech citlivě zasáhnout a pomoci žákům vyhledat odbornou pomoc. Z jednání pracovních skupin MAP IV vyplývá, že téma sebepoškozování na školách stále přetrvává a vyžaduje zvýšenou pozornost v oblasti prevence tohoto závažného problému. Podle slov metodičky prevence někteří rodiče problémy tohoto typu u svých dětí spíše bagatelizují, místo aby je řešili s odborníky a zjistili pravý důvod jejich chování.

Zdroj: VZ ZŠ Pacov 2020/2021, VZ ZŠ Lukavec 2020/2021 a vlastní šetření

Šikana

Určit, co je šikana, a co není, je pro mnohé pedagogy i rodiče nesnadné. Důležité je rozlišovat mezi tzv. škádlením (teasing) a šikanou. Při škádlení jde o nevinnou hru mezi spolužáky, často chlapci a dívkami, která nemá za cíl nikomu ublížit. Při šikaně už ovšem tento záměr je. Jde často o úmyslné ubližování, k němuž je používána manipulace a agrese. Šikana je častěji záležitostí dlouhodobou a platí u ní pravidlo, že útočník má buďto psychickou, nebo fyzickou převahu nad obětí. Ta vnímá útok vždy jako nepříjemný. Šikana se často vyvíjí skrytě bez vědomí pedagogů či rodičů. Obvykle o ní ví celá třída, ale jednotlivci se bojí promluvit či pomoci, aby se nestali také její obětí. Proto je důležité, aby učitelé vnímali přímé i nepřímé varovné signály a včas reagovali. V pacovské ZŠ je v případě potřeby možné realizovat vrstevnický program, který provádí kvalifikovaná metodička prevence. Všechny školy v ORP Pacov byli v roce 2024 zapojeny do preventivního programu pořádaným Místním akčním plánováním v ORP Pacov na téma kolektiv třídy s preventivním dopadem proti šikaně.



Kyberšikana

Kyberšikanou se rozumí zneužití moderních komunikačních prostředků (mobilů, počítačů, internetu, sociálních sítí aj.) s cílem někoho poškodit, znemožnit nebo mu ublížit. To v době, kdy téměř každý žák na druhém stupni ZŠ vlastní mobilní telefon (mnohdy připojený k internetu), není složitou záležitostí. Na ZŠ Pacov v posledních 3 letech kyberšikanu řešili, proto v této oblasti spolupracují nejen s Nízkoprahovým zařízením pro děti a mládež Spirála v Pacově, které pro žáky 6. až 9. tříd realizuje program zabývající se prevencí tohoto rizikového jevu. Též proběhli preventivní programy pro 7 ročníky pod záštitou MAP IV.

Vandalismus

V případě vandalismu jde o svévolné poškozování či ničení veřejného majetku bez zjevné příčiny. Ve škole se jedná zejména o ničení školních lavic a pomůcek, vyškrabování nápisů do omítek a ničení majetku spolužáků. Mimo školu jde o ničení veřejného prostranství, graffiti apod. Motivací pro žáky může být mnoho – uvolnění napětí, potvrzení vlastní moci, zahánění nudy, vyjádření vlastního názoru na společnost, spolužáky, pedagogy apod. Základní školy z ORP Pacov se touto problematikou nijak masivně nesetkávají.

Poruchy příjmu potravy

Mentální anorexie, bulimie nebo přejídání jsou záležitostí zejména dívek a žen, přesto se nevyhýbají ani mužům. V dospělé populaci je poměr mužů a žen 1:10, u dětí je poměr chlapců vyšší. Všechna tato onemocnění jsou velmi nebezpečná. Pokud se neléčí včas, mohou způsobit metabolický rozvrat, ale i smrt. V ZŠ Pacov se v posledních třech letech tento problém také objevil. V ostatních školách regionu se s ním nesetkali. Při zjištění, že žákyně nebo žák základní školy trpí poruchou příjmu potravy, je nutné zahájit včasnou spolupráci s rodinou, která u vzniku této nemoci často hraje velkou roli. Dle VZ 2023/2024 proběhl na ZŠ v Pacově preventivní program pro 8 ročníky na téma porucha příjmu potravy.

Rasismus a xenofobie

Rasismem a xenofobií se rozumí soubor projevů, které směřují k potlačení práv a zájmů menšin. Jde o zastávání rasové nerovnocennosti a podporu rasové nesnášenlivosti a netoleranci vůči menšinám a odlišnostem. Základní školy v ORP Pacov se rasovými problémy dosud nezabývaly, což ovšem, stejně jako u jiných uvedených typů rizikového chování, neznamená, že se s nimi příslušníci menšin nesetkávají.

Netolismus

Děti a teenageři jsou nejpočetnější skupinou lidí závislých na virtuálních drogách – televizi, počítačích,



mobilních telefonech, sociálních sítích, chatování, hraní počítačových her apod. Čas strávený dětmi a teenagery na elektronických přístrojích se pohybuje často v řádu několika hodin denně. Žáci, kteří tyto přístroje nadužívají, chodí do školy mnohdy nepřipravení a unavení, čehož si všímají i pedagogové místních základních škol. „Závislé“ děti často ztrácí přátele v realitě, nechodí příliš ven, nemají moc jiných zájmů, ztrácí sociální i komunikační dovednosti, rychlou výbavnost slov apod. K těmto záležitostem se přidružují i zdravotní problémy (zrak, nemoci páteře). Důležité je, aby rodiče hlídali čas trávený dětmi ve společnosti moderních komunikačních prostředků a nastavili jim jasné hranice. Při léčbě závislosti je pak zásadní, aby si dítě našlo jiný zájem, který je pro něj natolik zábavný, že nemusí utíkat na dlouhou dobu k mobilu nebo počítači.

Výskyt sociálně vyloučené lokality

Podle *Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR (tzv. Gabalovy analýzy)*, kterou zpracovávala společnost GAC spol. s r. o. v období od ledna 2014 do května 2015, je v Kraji Vysočina 13 sociálně vyloučených lokalit, všechny mimo území ORP Pacov.

Aktualizovaná *Strategie integrace sociálně vyloučených lokalit v Kraji Vysočina pro roky 2016 – 2022* však uvedla, že v ORP Pacov takováto lokalita existuje, a to v Hrádku u Pacova. Podle ní žilo v lokalitě 0 - 100 osob. Jejich počet není možné přesně specifikovat z důvodu časté migrace. V současné době bylo dle vlastního šetření zjištěno, že aktuálně je sociálně vyloučená lokalita stále aktivní s dětmi různého věku.

Krajská strategie nevycházela pouze z výše uvedené Gabalovy analýzy, ale také z analýz, které byly zpracovány v rámci projektu „*Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit v Kraji Vysočina*“. Oba zmíněné zdroje mají odlišný pohled na pojem „sociálně vyloučená lokalita“, proto se v nich také výsledné počty těchto oblastí liší. Krajská analýza, která jich zmínila 29, se více zaměřila na ty, v nichž žijí příslušníci romské komunity, a mapovala také menší lokality vč. ubytoven.

Další sociální službou, kterou mohou děti a mladí lidé v nepříznivé sociální situaci využívat, je nízkoprahové zařízení Spirála sídlící v Pacově.

Sociální a další služby zaměřené na děti, mládež a rodiče poskytované v regionu (nízkoprahové kluby, odpolední kluby, rodinná centra, dětské skupiny, mateřská centra atd.)

- **Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Spirála (Farní charita Pacov)**



V ORP Pacov sídlí jediná ambulantní sociální služba zaměřená na děti a mladé lidi, a tou je nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Spirála, které zřizuje Farní charita Pacov. Spirála v Pacově funguje již od roku 2001, i když zpočátku působila jako komunitní centrum.

Služba je k dispozici 5 dní v týdnu v odpoledních hodinách, a to zdarma a na základě dobrovolné docházky. Je určena pro děti a mladé lidi ve věku 11–23 let z Pacovska. Posláním této služby je vytvářet bezpečný prostor pro děti a mládež k smysluplnému trávení volného času, v němž pracovníci poskytují informace, podporu a pomoc vyplývající z individuálních potřeb dětí a mládeže z Pacova a okolí. Snahou je motivovat děti a mládež k zodpovědnosti za vlastní život a předcházet tak sociálním a jiným rizikům. Kromě výše uvedeného realizují pracovníci besedy a jiné aktivity zaměřené na prevenci rizikového chování, poskytují sociální poradenství, pomoc při vyplňování potřebných dokumentů, jednání s úřady, kontaktu se společností a v neposlední řadě nabízejí pestrrou škálu možností trávení volného času, v nichž se mohou jednotlivci seberealizovat.

NZDM má striktně daná pravidla, která zakazují šikanu, agresivní chování, přístup pod vlivem návykových látek apod.

- ***Rodinné centrum Sovička***

Posláním této organizace se sídlem v Pacově je posílení role rodiny a rodičovské výchovy ve společnosti. V rámci tohoto poslání má zejména podpůrnou, vzdělávací, terapeutickou a relaxační funkci. Rodinné centrum Sovička je místo, kde se rodiče (příp. prarodiče) s malými dětmi mohou neformálně scházet, vyměňovat si zkušenosti, zúčastňovat se různých programů či se aktivně podílet na jejich vytváření. Zejména matkám organizace umožňuje vyjít z izolace, posilovat sebevědomí, uplatnit své znalosti a dovednosti, udržovat profesní orientaci apod.

Pro děti jsou v rodinném centru připraveny pravidelné týdenní programy (herny, skotačení s básničkami, cvičení, anglický jazyk aj.), během nichž se zdokonalují ve svých dovednostech, budují nová přátelství, získávají nové zkušenosti a informace. Organizace také pořádá výlety, pravidelné zábavné akce pro veřejnost (Den dětí, pálení čarodějnic, dětské karnevaly apod.) nebo besedy s odborníky.

V létě RC Sovička realizuje pravidelné týdny letní družiny (obdoba příměstského tábora). Nabízí také hlídání dětí.

- ***Dětská skupina Domeček (péče o děti předškolního věku)***

Dětská skupina Domeček je alternativní službou péče o děti předškolního věku. Je zřízena dle zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, v platném znění. Služba je poskytována



dětem ve věku od 1,5 roku do 5 let. Program a denní režim je uzpůsoben dětem a je podobný režimu v mateřské škole, respektuje však vývojový stupeň mladších dětí (nošení plen přes den apod.). Kolektiv maximálně 8 dětí slibuje individuální přístup. Děti mohou docházet různé dny v týdnu na dopoledne, odpoledne nebo celý den. Péči vždy zabezpečují 2 vychovatelky. Prostory skupiny disponují i Montessori koutkem. Plán výchovy a péče je zaměřen na formování osobnosti a rovnoměrný fyzický a psychický vývoj dítěte. Děti jsou vedeny ke vzájemné spolupráci a pomoci, rozvoji uměleckých a tvořivých schopností.

- ***Terénní programy Sovy (Oblastní charita Jihlava)***

Terénní programy Sovy jsou sociální službou určenou pro lidi žijící ve vysoké míře sociálního vyloučení. Smyslem těchto terénních programů je zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, poskytování pomoci při uplatňování práv, oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí osobám, které žijí v sociálně vyloučeném prostředí, lokalitách, komunitách s cílem prevence prohloubení sociálního vyloučení a s následným začleněním do společnosti. Dospělým lidem služba nabízí základní sociální poradenství, doprovod při jednání na úřadech, pomoc s listinami, pomoc při vyřizování osobních dokladů, sociálních dávek, pomoc při získávání zaměstnání, při řešení dluhů, ztrátě bydlení, materiální pomoc atd. S dětmi pracovníci realizují aktivity zaměřené na individuální a skupinovou přípravu do školy a volnočasové aktivity.

- ***Klíč – centrum pro rodinu (Oblastní charita Pelhřimov)***

Klíč – centrum pro rodinu je terénní sociální služba, která je určena rodinám s nezletilými nebo nezaopatřenými dětmi ohroženými vnějšími i vnitřními vlivy (sociální vyloučení, nezaměstnanost, domácí násilí aj.), které nejsou schopny řešit vzniklou nepříznivou situaci vlastními silami; dále těhotným ženám v nesnázích a rodičům odloučeným od svých dětí. KLÍČ pomáhá rodinám ke zlepšení jejich fungování – pomáhá jim uvědomit si a naplnit potřeby jednotlivých členů. Posláním služby je, aby se rodičům i dětem společně žilo lépe. Služba je poskytována převážně v bydlišti uživatelů (vč. ORP Pacov), a to bezplatně na základě jejich potřeb a možností.

Pracovníci pomáhají s výchovou a vzděláváním dětí, hospodařením rodiny (rozpočet, dluhy, dávky), doprovody a telefonáty (úřad, lékař, škola), hledáním zaměstnání, vhodného bydlení aj. Cíle služby jsou zejména pomoc se zajištěním nejdůležitějších potřeb rodiny; podpora rodičovských kompetencí; ochrana práva dítěte, které žije v sociálně znevýhodněném prostředí, na příznivý vývoj a řádnou výchovu; udržení dítěte v podmínkách funkční rodiny – prevence odebrání dítěte z rodiny; prevence



sociálně patologických jevů – zejména týrání, zneužívání, zanedbávání a bezdomovectví; zvýšení sociálních kompetencí uživatelů – vedení uživatele k tomu, aby byl schopen předejít vzniku nepříznivé životní situace a samostatně řešit své běžné záležitosti; pomoc rodičům se zkontaktováním dítěte v náhradní výchově a jeho návratem; pomoc těhotným ženám v sociálně právní oblasti.

- ***Via rustica – Místní akční skupina Via rustica, z.s.***

Území místní akční skupiny (MAS) Via rustica z.s., realizuje v období březen 2023 - únor 2026 projekt „Rozvoj komunitní práce v území MAS Via rustica z.s.“, který je spolufinancován Evropskou unií z operačního programu Zaměstnanost plus. V ORP Pacov realizuje společně s partnery z území tři aktivity:

Od března 2023 je otevřena nová pobočka Charitní záchranné sítě – Komunitního centra pomoci v Pacově, v Pošenské ulici čp. 235. Lidé, kteří jsou v tíživé životní situaci, zde mohou dostat zdarma použité oblečení, trvanlivé potraviny, hračky, hygienické potřeby či nádobí. Pomoc je nastavena individuálně na základě rozhovoru s komunitní pracovníci a zmapování konkrétní situace. Oblečení si mohou vzít i lidé, kterým je blízká myšlenka „zero waste“, zejména při pravidelných probírkách. Do charitní záchranné sítě je možné věci darovat, a to v časech výdeje: středa 13:00 – 16:00, pátek 9:00 – 12:00.

Podpora rodin z území MAS a posilování jejich rodinných vazeb v komunitní zahradě na statku ve Velké Rovné je aktivita pro rodiny se sociálně a zdravotně znevýhodněnými dětmi. Je určena zejména rodinám, ve kterých je dítě s narušenou komunikační schopností. S rodinami se pracuje pomocí velkého množství metod tak, aby docházelo ke snižování jejich sociálního vyloučení a zmírňovaly se důsledky jejich zdravotních znevýhodnění.

Aktivizace a podpora komunitní spolupráce zaměřené na environmentální problematiku v území MAS je aktivita, ve které komunitní pracovníci spolupracují s občany a komunitami, které o spolupráci projevují zájem. Mapuje jejich potřeby a společně plánují a navrhují místo, které následně společně upraví tak, aby vzniklo komunitní místo v přírodě, které bude prospěšné komunitě, jednotlivcům i krajině.

Podrobnější data doplňující sociální situaci lze vyčíst v Příloze č. 3 Charakteristika školství PAQ Report ORP Pacov.



Spolupráce s projektem IDZ/krajem

Spolupráce mezi projektem Místního akčního plánování (MAP) a krajskými projekty Implementace dlouhodobého záměru vzdělávání (IDZ) je klíčovým prvkem pro koordinaci a efektivní rozvoj vzdělávací politiky na místní i krajské úrovni. Tato spolupráce je povinnou součástí projektů MAP IV. Akční plánování v území – IDZ jsou zaměřeny na intervenci směřující ke zkvalitnění řízení a vzdělávání na SŠ, VOŠ a konzervatořích.

Hlavní formy spolupráce mezi MAP a IDZ/krajem

- Výměna informací a koordinace aktivit - Spolupráce probíhá formou pravidelné výměny informací, sdílení zkušeností a společného plánování aktivit zaměřených na stejné cílové skupiny, zejména děti, žáky a pedagogy mateřských a základních škol. Cílem je zamezit duplicitám a zajistit efektivní využití zdrojů.
- Zapojení zástupců IDZ do struktur MAP - Zástupci krajských projektů IDZ jsou často členy řídicích výborů MAP, což umožňuje přímý přenos informací a koordinaci aktivit.
- Účast na společných platformách a setkáních - Realizátoři MAP se účastní pravidelných setkání a platform spolupráce organizovaných IDZ, kde dochází k výměně informací o plánovaných a realizovaných aktivitách, což přispívá k lepší koordinaci a synergii mezi projekty.
- Vzájemná spolupráce realizátorů projektů MAP a krajů/krajských projektů IDZ je velice důležitá pro vzájemnou informovanost o plánovaných aktivitách v kraji, jejich přípravu a provazbu, popř. doplňkovost. Tento proces je zvláště významný při přípravě a poté i realizaci implementačních aktivit.
- Pravidelné vyhodnocování a aktualizace spolupráce - Spolupráce je průběžně vyhodnocována a plány spolupráce jsou aktualizovány minimálně jednou ročně, aby reflektovaly aktuální potřeby a změny v území.

Tato strukturovaná spolupráce mezi MAP a IDZ/krajem přispívá k efektivnímu rozvoji vzdělávací soustavy a zajišťuje, že aktivity na místní a krajské úrovni jsou vzájemně provázané a podporují dosažení společných cílů v oblasti vzdělávání.



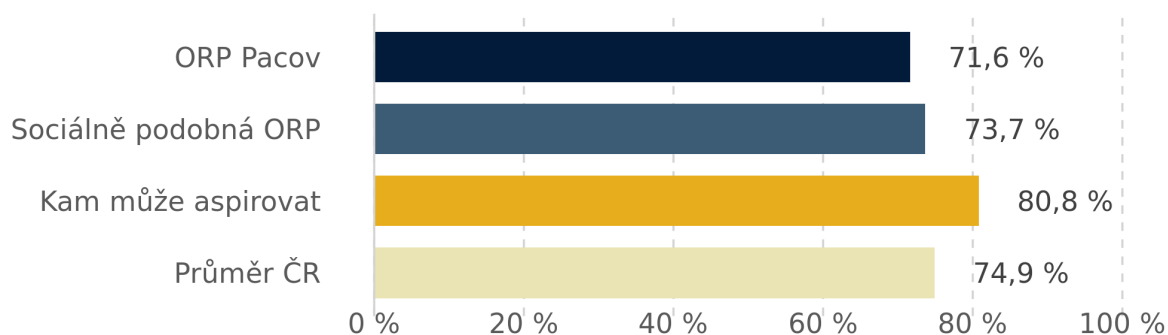
Tabulka 30: Seznam středních škol na území ORP Pacov

Vzdělávací zařízení	Základní údaje			Školy a školská zařízení			Kapacita		
Název	Počet subjektů	Sídlo	Zřizovatel	SŠ	SŠ soukromé	ZPDVPPS*	SŠ	SŠ soukromé	ZPDVPPS*
Gymnázium Pacov	1	Pacov	Město Pacov	1			200		
Soukromá střední škola pedagogiky a sociálních služeb, s.r.o.	1	Obrataň	Společnost s ručením omezeným		1	1		680	Neuvádí se

Zdroj dat: Vlastní šetření

* Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků – soukromé

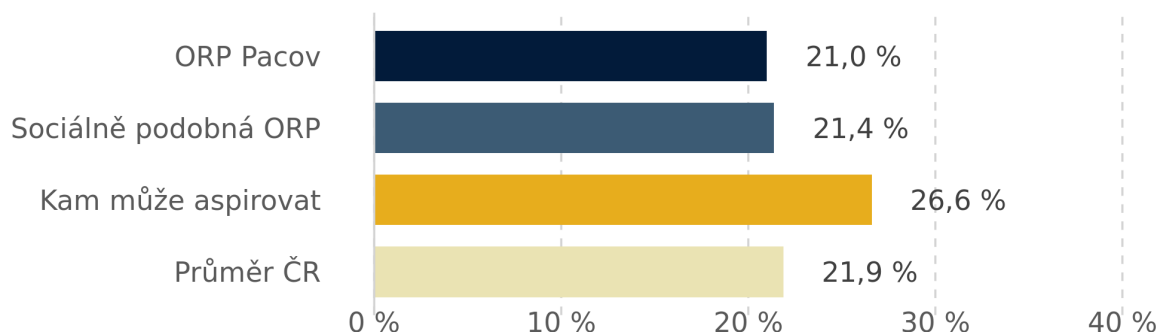
Počet žáků s podanou přihláškou na maturitní obor



Poznámky: Podíl žáků, kteří konali JPZ v letech 2016/2017–2022/2023. Do tohoto podílu započítáváme také všechny žáky studující na víceletém gymnáziu. Zdroj: CZVV a MŠMT, PAQ Research



Procento žáků umístěných mezi nejlepší pětinou v jednotné přijímací zkoušce v 9. třídě nebo se dostalo na víceleté gymnázium



Poznámky: Podíl žáků, kteří měli v průměru za českých jazyk a matematiku výsledky v horní pětině v letech 2016/2017–2022/2023. Do tohoto podílu započítáváme také všechny žáky studující na víceletém gymnáziu. Zdroj: CZVV a MŠMT, PAQ Research



2.2 Specifická část analýzy

6.2.1 Témata MAP v řešeném území

Klíčová témata (povinná, doporučená, volitelná) dle závazných postupů tvorby MAP jsou řešena s ohledem na území ORP Pacov.

Hlavní důraz je kladen na podporu dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem a dětí a žáků se SVP. Horizontálním principem průřezově se prolínajícím všemi tématy je inkluzivní přístup a princip vzdělávání. U témat (opatření) je brán ohled na rozvoj potenciálu a osobnosti dětí a žáků do 15 let.

Aktivity probíhají na celé vertikální úrovni vzdělávání – děti/žáci/studenti, pedagogičtí pracovníci, vedoucí pracovníci škol, rodiče, a to napříč horizontálními vzdělávacími oblastmi a obory – péče o děti do tří let věku, předškolní a základní vzdělávání, neformální a zájmové vzdělávání včetně knihoven, muzeí, NNO a veřejnosti.

Témata v partnerství ORP Pacov:

Povinná klíčová témata MAP IV

1. podpora moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí,
2. rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním,
3. podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpory managementu třídních kolektivů.

Realizace těchto témat bude probíhat prostřednictvím průřezových témat (resp. klíčová témata budou naplňována/realizována ve všech průřezových tématech), která vycházejí ze Strategie 2030+, resp. definovaných strategických linií, a kterými jsou:

- **proměna obsahu a způsobu vzdělávání** (podpora schopností hlubšího porozumění problémům v širších souvislostech oproti přetěžování žáků informacemi; důraz na využívání znalostí ke kreativním aktivitám a týmové spolupráci; propojování jednotlivých disciplín a jejich uplatňování pro praktické využití, rozvoj dovedností a získávání praktických zkušeností a poznatků v souvislostech; podpora badatelské a projektové výuky či metod kreativního učení),
- **podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání** (podpora vzájemného profesního sdílení, přenosu osvědčených a funkčních inovativních metod, včetně metod kolegiální spolupráce; podpora pedagogických pracovníků při společné přípravě výuky a jejím reflektování; důraz na to, aby pedagogické týmy škol dokázaly zaměřit vzdělávání svých žáků více na získávání kompetencí, potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život; podpora genderově nestereotypních přístupů k výuce),



- **digitální kompetence k celoživotnímu učení** (seznámení se se silnými i slabými stránkami využívání informačních technologií, riziky s nimi spojenými a získání kompetencí pro využívání těchto technologií k získávání relevantních informací – rozvoj schopností vyhledávat, třídit a kriticky hodnotit informace),
- **snížování nerovností v přístupu ke vzdělávání** (dostupnost, inkluze a kvalita předškolního vzdělávání; inkluzivní (společné) vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem, rozvoj kompetencí pedagogů v oblastech, které směřují ke schopnosti vzdělávat různorodé kolektivy dětí a rozvíjet potenciál žáků se sociálním a jiným znevýhodněním),
- **spolupráce MŠ – ZŠ / ZŠ – SŠ** (součinnost a spolupráce škol v územích).

Další témata jsou volitelná a jejich výběr se odvíjí od identifikovaných potřeb území:

- rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků,
- rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání,
- výchova k udržitelnému rozvoji – zahrnuje EVVO, rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků, rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí a žáků (*příjemce může zvolit jen některou z částí, které se bude věnovat*),
- mediální gramotnost,
- rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka,
- rozvoj českého jazyka u dětí a žáků s jeho nedostatečnou znalostí,
- rozvoj vztahu k místu, kde děti a žáci žijí, mezigenerační soužití,
- wellbeing (duševní zdraví dětí, žáků a pedagogů).

Priority a cíle MAP ORP Pacov:

Přehled priorit a cílů vzdělávání v území ORP Pacov pro základní, předškolní vzdělávání a zájmové/neformální vzdělávání.



1. PRIORITA Modernizace infrastruktury za účelem zvyšování kvality vzdělávání

- 1.1 Zajištění kvalitní infrastruktury a bezbariérovosti za účelem zvyšování kvality vzdělávání
- 1.2 Zajištění kvalitní a moderní vybavenosti a materiálního zabezpečení za účelem zvyšování kvality vzdělávání

2. PRIORITA Kvalitní inovativní vzdělávání, podpora gramotností a klíčových kompetencí

- 2.1 Rozvoj pre/gramotností a klíčových kompetencí
- 2.2 Zajištění vzdělávání pedagogů formou nových didaktických metod ve vzdělávání, podpora jejich profesního a osobnostního rozvoje
- 2.3 Podpora efektivní spolupráce, sdílení zkušeností, diseminace za účelem efektivní a otevřené komunikace
- 2.4 Rozvoj manažerských kompetencí pedagogického vedení školy, pedagogický leadership

3. PRIORITA Podpora a rozvoj kvalitního inkluzivního vzdělávání, bezpečné klima

- 3.1 Podpora kvalitního a příznivého školního klima, wellbeingu, prevence a řešení rizikového chování
- 3.2 Podpora a rozvoj inkluzivního vzdělávání, individuálního přístupu a potenciálu každého žáka

Cíle MAP ve vazbě na povinná, doporučená a volitelná opatření (témata) Postupů MAP se třemi úrovněmi vazby (1 - slabá, 2 – střední, 3 – silná)

Přehled uvádí vazbu cílů na povinná témata MAP III. Hodnocení je postaveno na základě tříúrovňové vazby (x – slabá, xx – střední, xxx – silná). Některá témata definovaná v Pravidlech jsou průřezová a mohou se nějakým způsobem vztahovat ke všem cílům, jiná jsou specifická a mohou mít vztah jen k jednomu cíli. Podle povahy aktivit a spolupráce je možné, že bude cíl navázán i na další témata a bude docházet k předem neodhadnutelným synergickým efektům (např. vzdělávání pedagogů v inkluzi může mít přínos pro rozvoj potenciálu žáků, ale také může mít dopad na rozvoj gramotností, KK a samozřejmě na rozvoj pedagogických kompetencí).



Tabulka 31: Cíle MAP ve vazbě na povinná témata

Témata MAP III		Priorita č. 1		Priorita č. 2				Priorita č. 3	
		1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2
Povinná témata MAP III	Podpora čtenářské gramotnosti	xxx	xxx	xxx	xxx	xx	xx	xx	xxx
	Podpora matematické gramotnosti	xxx	xxx	xxx	xxx	xx	xx	xx	xxx
	Rozvoj potenciálu každého žáka	xxx	xxx	xxx	xxx	xx	xx	xxx	xxx
	Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání	xx	xx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx

Zdroj dat: MŠMT, vlastní zpracování

6.2.2 Analýza dotčených skupin v oblasti vzdělávání v řešeném území – jejich zapojení, způsob spolupráce a komunikace apod.

Cílem této analýzy je systematicky poznat základní charakteristiky cílových skupin v několika sledovaných oblastech. Při analýzách byla důležitá spolupráce se školami a školskými zařízeními, představiteli obcí a dalšími partnery. V rámci této činnosti proběhly individuální rozhovory a konzultace s cílovými skupinami a organizacemi, setkání s představiteli obcí a konzultace s odborem školství v ORP Pacov. Důležitá byla jejich ochota při dotazování a specifikaci některých klíčových informací.

Celkově z analýzy vyplývají jako klíčové cílové skupiny rodiče, děti a žáci škol a školských zařízení, pedagogičtí pracovníci, vedoucí pracovníci škol a představitelé obcí. Současně mají pochopitelně největší očekávání a kladou vysoké nároky na školy a školská zařízení především ve finanční oblasti a kvalitě vzdělávání. Jejich očekávání bývají často v rozporu. Zmíníme například fenomén slučování škol, který škole



(potažmo zřizovateli) snižuje náklady, ale bohužel často také kvalitu. Pedagogičtí pracovníci preferují nižší počty dětí ve třídách, stejný zájem mají rodiče. Jedná se samozřejmě o přínos především pro děti a žáky, kterým tak jednotlivě může být věnována větší pozornost, podpořena seberealizace a je tak lépe uplatněn individuální přístup skloňovaný dnes ve všech pádech. V rozporu s tímto principem jsou školy, školská zařízení, obce a zřizovatelé, kteří vyšším počtem žáků/děti ve třídách snižují své náklady. Jako opatření a střední cestou této situace je při zvyšujícím se počtu žáků/děti alespoň udržet kvalitu, ale v lepším případě se ji snažit ještě pozvednout především v oblasti procesů a tzv. přidané hodnoty ve výuce.

Největší rizika nesou školy a školská zařízení a následně jejich zřizovatelé, v našem případě především obce. Týkají se jich hlavně rizika finanční, nepříznivého demografického vývoje nebo kvality vzdělávání. V tomto směru navázání rozmanitých forem spolupráce zvýší celkově kvalitu vzdělávání. Další rizika jsou spojována s pedagogickými pracovníky. Uvedme například významné ohrožení syndromem vyhoření a s ním spojený neprofesionální přístup, nízká motivace pedagogů ze strany vedení nebo vysoká fluktuace. Určitá rizika jsou spojena i s rodiči (neochota spolupracovat, nedůvěra). Další dotčené skupiny jsou zmíněny okrajově pro přehlednost a komplexnost analýzy.

Opatření jsou samozřejmě vázána na vlastníka rizika. Z tohoto pohledu řešení problematiky z velké části ulpívá na školách a školských zařízeních a stejnou měrou ne-li větší měrou na jejich zřizovatelích, tj. obcích. Jedná se především o **zajištění finančních prostředků**, následně ale i zajištění kvality vzdělávání v oblasti vstupů, výstupů, procesů a tzv. přidané hodnoty. Další potřebu opatření vidíme ve finanční a morální **motivaci pedagogů** ze strany vedení a v podpoře jejich vzdělávání, **rozvoji pre/gramotností a klíčových kompetencí**, dostatečném **materiálním a technickém vybavení**, **podpoře spolupráce na všech vertikálních a horizontálních úrovních**, **informovanosti a strategického řízení** a **podpoře neformálního a zájmového vzdělávání**. Součástí těchto opatření je i zajištění školního psychologa a rodilého mluvčího. Všechna opatření respektují inkluzivní přístup, podporu bezpečného klimatu ve školách a holisticky profesionální přístup a moderní principy ve vzdělávání.



Tabulka 32: Analýza základních cílových skupin (očekávání, rizika, komunikace, opatření)

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče, kteří mají děti, žáky v MŠ, ZŠ nebo mají zájem o MŠ, ZŠ	<ul style="list-style-type: none"> - kvalitní vzdělávání (inovativní a moderní metody a formy výuky, bezpečné prostředí škol z hlediska dostupnosti, infrastruktury, vybavení; bezpečné prostředí a klima školy z hlediska psychické hygieny, kvalifikovaní pedagogičtí pracovníci; respektující přístup mezi dětmi/žáky a učiteli; využívání výukových programů a nabídek pro školy, např. z muzeí, knihoven, od spolků; užší spolupráce škol, spolků, obcí a organizací vč. SŠ, gymnázií) - vyváženost rozvrhů a dodržování psychické hygieny (relaxační prostory, terénní výuka, venkovní učebny), přihlédnutí k dojíždějícím žákům – přizpůsobení výuky na navazující spoje (komunikace a spolupráce s dopravci) - kvalitní a vyvážené stravování (sledování moderních trendů, zdravé potraviny a zdravé pokrmy z nich, využívání regionálních produktů, alternativní stravování s přihlédnutím ke specifickým dietám a alergiím, vhodné rozvržení jídel v nabídce dne i celého týdne) - pestrá nabídka mimoškolních aktivit a činností - nabídka školních družin – prázdninový provoz, programy, příměstské tábory - přijatelné ceny za služby škol - dostatečná kapacita především v MŠ - zajištění zařízení pro děti, které nedovršily 3 let věku (zařízení jeslového typu, rodinné centrum apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatečná spolupráce rodiny se školou, neochota spolupracovat - neschopnost a neochota hradit náklady na školní aktivity zkvalitňující výuku, stravování a volný čas - neadekvátní požadavky ze strany rodičů - malá informovanost a nevyužívání aktivit škol a volnočasových aktivit - nedůvěra rodičů v malé regionální školy - nedůvěra rodičů v kvalifikovanost pedagogů - nedostatek míst MŠ pro děti - nedostupnost nebo nedostatek míst zařízení pro děti mladší 3 let 	<ul style="list-style-type: none"> - osobní (třídní schůzky, SRPDŠ, školní rada, akce pro rodiče s dětmi, brigády a spolupráce na projektech školy, konzultace s pedagogy, dny otevřených dveří, prezentace na akcích...) - média (články ve zpravodajích, webové stránky škol, elektronická komunikace, případně informování v rádiu či TV ...) - osobní schůzka před zahájením docházky do MŠ a povinné školní docházky; spolupráce MŠ a ZŠ (rodiče se mohou zapojit) 	<ul style="list-style-type: none"> - prověřit a zkvalitnit informační kanály (webové stránky, přehled školních, mimoškolních i volnočasových aktivit, katalogizace a elektronizace dat) - motivovat rodiče k využívání nabídky škol a volnočasových aktivit (zlomení nedůvěry) - zkvalitnit PR škol - prověřit nabídku aktivit škol - vzdělávací aktivity pro rodiče - motivační aktivity pro zvýšení spolupráce rodiny a školy - prověřit neuspokojenou potřebu rodičů na dostatek volných míst pro děti v MŠ - zjistit zájem o zařízení jeslového typu a zařízení pro péči o děti do 3 let věku



Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
školy a školská zařízení	<ul style="list-style-type: none"> - udržení nebo zvýšení stávající nabídky a standardu výuky na úrovni vstupů, procesů, přidané hodnoty a výstupů - naplněná kapacita - zájem žáků, rodičů o dění ve škole - zájem zřizovatele, sponzorů - dostatek finančních prostředků a jistota financování - zvýšení podpory ze strany státu, kraje, obce (finance, vhodně řešená legislativa) - zdravé prostředí a klima školy (vč. školního psychologa, výchovných poradců, kariérních poradců, kvalifikovanost a profesionalita pedagogických sborů) - "dobré jméno" školy a školského zařízení 	<ul style="list-style-type: none"> - pokles nebo stagnace kvality vzdělávání na úrovni vstupů, procesů, přidané hodnoty a výstupů - nepříznivá demografická křivka, konkurence škol - nedostatečná kapacita MŠ - neochota Kraje Vysočina navýšit kapacitu ZUŠ - neochota ke spolupráci se zřizovatelem - neochota ke spolupráci s rodiči, žáky, dětmi - nedostatek financí - nedostatečné PR škol - nedostatek odborníků (např. asistenti pedagoga, školní psycholog) 	<ul style="list-style-type: none"> - školní rada - školní parlament - SRPDŠ - pedagogické porady - další standardní komunikace - jednání zřizovatelů a vedení škol 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidelné setkávání a strategické plánování - zabezpečení kvality škol na úrovni vstupů, procesů, výstupů a přidané hodnoty* - zjistit potřebu školního psychologa a případné jeho zajištění - navýšení kapacity MŠ, ZUŠ - investice (snižování provozních výdajů, např. zateplení budov) - zvýšit důvěru veřejnosti ke kvalitám škol, zefektivnit PR škol



Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	<p>MŠ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hrát si a objevovat - pestré sportovní, relaxační a tvořivé aktivity <p>ZŠ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zábavná, pestrá a hravá forma výuky (názornost, atraktivnost, simulační hry, projektové vyučování ...) - dostatek motivace a podpory od pedagogů - rozsah a kvalita vybavení - nadstavbová výuka (terénní výuka, vyučování v praxi) - pestrá nabídka mimoškolních a volnočasových aktivit - minimální hodinové zatížení (minimální rozsah výuky) a vhodně nastavený rozvrh hodin 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatečný zájem o kvalitnější vzdělávání a mimoškolní aktivity - neochota spolupracovat s pedagogy, rodiči - šikana (tolerovaná, neadekvátně řešená, nedůvěra k výchovným poradcům ...) - nevhodně zvolené obory, SŠ, neuplatnitelnost na trhu práce - nezvládnutá inkluze, nepříznivé psychické dopady - záškoláctví a další kázeňské prohřešky - přetížení žáků, nevhodné nastavení rozvrhů hodin, osnov 	<ul style="list-style-type: none"> - osobní (komunikace s pedagogy, školní parlamenty, třídnické hodiny, školní časopis, SRPDŠ, žáci mezi sebou, akce školy ...) - média (internetové stránky, sociální síť, plakátování, regionální zpravodaje, interaktivní projekty na webových stránkách pro žáky školy ...) - schránka důvěry, výchovní poradci, školní psycholog - respektující přístup a komunikace 	<ul style="list-style-type: none"> - prověřit potřebu kariérního poradenství - prověřit potřebu školního psychologa, fungování schránky důvěry a výchovných poradců - nastavit dostatečnou prevenci sociálně – patologických jevů - respektující partnerský přístup - prověřit fungování školního parlamentu, školního časopisu - zařídit pro školy školního psychologa a kariérní poradenství - připravit přehledy s nabídkou školních i mimoškolních a volnočasových aktivit - aktivizační metody výuky, motivování dětí/žáků - bezpečné klima



Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Pedagogové a další zaměstnanci	<ul style="list-style-type: none"> - kvalitní pracovní podmínky (mzdové ohodnocení, motivace a podpora ze strany vedení, uznání společnosti) - kvalitní pracovní prostředí (atmosféra) - mzdové ohodnocení (osobní) za mimoškolní, nadstavbové aktivity k výuce - podpora pro celoživotní vzdělávání, DVPP - spolupráce s dětmi/žáky a rodiči - zájem o vzdělávání ze strany dětí/žáků, ale i rodičů - vhodně a efektivně nastavená pracovní doba (rozvrhy) - kvalitní a efektivní profesionální podpora (asistenti, školní psycholog, PPP, SPC ...) 	<ul style="list-style-type: none"> - neprofesionální přístup (tolerování a nevhodné řešení šikany, nedostatečný individuální přístup k dětem, žákům, nepříznivé psychické dopady, ...) - neochota k celoživotnímu vzdělávání, DVPP - nedostatečná schopnost navázat s rodiči spolupráci - neochota podílet se na nadstavbových a mimoškolních aktivitách - nedostatek prostoru pro zkvalitňování procesů a přidané hodnoty - ohrožení syndromem vyhoření - nedostatek mužů ve školství - vysoká fluktuace (stoupající věk pedagogů) - vysoká administrativa - nedostatek motivace a podpory zaměstnavatele 	<ul style="list-style-type: none"> - osobní (třídní schůzky, SRPDŠ, školní rada, akce pro rodiče s dětmi, brigády a spolupráce na projektech školy, pedagogické porady, dny otevřených dveří, školní ples, prezentace na akcích...) - média (standardní) - konzultace ŠPZ (PPP, SPC, školní psycholog, výchovní poradci, preventisti ...) 	<ul style="list-style-type: none"> - finanční a morální motivace pedagogů ze strany vedení, zřizovatelů - inspirace dobrými příklady praxe - podpora a financování celoživotního vzdělávání a DVPP - profesionální konzultace ze strany školního psychologa a jiných odborníků - navázání spolupráce s organizacemi a spolky - navázání efektivní spolupráce s dětmi/žáky, rodiči (respektující přístup) - odměny/výhody za nadstavbové a mimoškolní aktivity - osobnostní sociální a profesní rozvoj (psychohygienu)



Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ	<ul style="list-style-type: none"> - kvalitní řízení školy - efektivní hospodaření školy a využívání prostředků - optimalizovat výdaje na provoz a investice - poskytování kvalitního vzdělání, úspěšná inkluze – uspokojení občanů - dostatečně řešené PR škol a školských zařízení - zájem obyvatel ze spádových obcí o služby školy - spolupráce s okolními obcemi (odkud žáci/děti dojíždí) - efektivní komunikace školy a obce (výroční zprávy, zpětné vazby, konzultace, porady a pravidelné schůzky s odborem školství, strategické plánování ...) - dostatečné a vhodně řešené dopravní spojení z/do obce a škol odkud žáci a děti dojíždí (četnost a časy) - informovanost od obce a školy, která je spádová nebo kam žáci/děti dojíždí - zajištění MŠ a ZŠ pro své občany - minimální nebo žádné příspěvky od obcí (jež nemají školy) na provoz a mzdy ZŠ a MŠ 	<ul style="list-style-type: none"> - neefektivní řízení školy - nízká kvalita vzdělání, nedostatek nebo nevyužití kapacity MŠ a ZŠ, nedostatek financí, neochota ke spolupráci, nedostatek kvalitních pedagogických pracovníků, malá informovanost o škole ...) - nedostatek financí na běžný provoz a opravy - nedostatek financí na investice, vybavení, inkluzi - nedostatečný zájem o školu v daném území - rušení spojů, dopravní obslužnosti, nedostatečná infrastruktura - nepříznivý demografický vývoj a změny legislativy 	<ul style="list-style-type: none"> - školní rada, SRPDŠ, výkazy a výroční zprávy - společná jednání ředitelů i za účasti zřizovatelů - výroční zprávy, výkaznictví - strategické plánování a řízení - projektové záměry 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidelná společná jednání zřizovatelů s vedením škol - využívání financování v rámci fondů EU - zjištění zájmu škol o služby školám (vzdělávání pedagogů a žáků, výukové programy, exkurze, terénní programy apod.) - podpora PR škol - zjištění kvality a efektivnosti škol
Ostatní zřizovatelé (mimo obce)	<ul style="list-style-type: none"> - udržet zařízení (být alternativou) - nabízet specializace - získat podporu - spolupráce s ostatními školami, zařízeními 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek zdrojů - velká specializace – nedostatek zájemců o služby zařízení - nezájem obce 	<ul style="list-style-type: none"> - jednání s obcemi, školami a ostatními školskými zařízeními - PR a další propagační aktivity 	<ul style="list-style-type: none"> - motivovat zaměření ze strany obce - podpora rozvíjení služeb pro občany

Zdroj dat: vlastní zpracování



2.2.3 Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území

Tabulka 33: Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	2	5	10	Změna energetického managementu, využití fondů, vlastní podnikatelské aktivity, vytváření finančních rezerv	Zřizovatelé škol a školských zařízení
Nedostatek financí na investice a vybavení	3	4	12	Využití fondů EU, vytváření finančních rezerv, aktivity spolupráce, sponzoring	Zřizovatelé škol a školských zařízení
Nedostatek financí na platy	2	4	8	Legislativa, nastavení normativů, efektivní alokace finančních prostředků	Stát
Nedostatek financí na projekty spolupráce a nadstavbové aktivity	2	3	6	Využití fondů EU, projektových záměrů a aktivit spolupráce	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Rizika financování z fondů EU (administrativa, sankce, předfinancování)	3	3	9	Zvýšení informovanosti, nabídka možností, vzdělávání	Žadatel o dotace; svazek obcí; MAS; zřizovatelé škol a školských zařízení
Nedostatečné využívání finančních prostředků z fondů EU	3	3	9	Zvýšení informovanosti, nabídka možností, vzdělávání	Svazek obcí; zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení; MAS
Finanční náročnost inkluzivního a individuálního přístupu	3	4	12	Využití fondů EU, aktivity a projekty spolupráce (např. vysoké a střední školy)	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Organizační riziko					
Nedostatek dětí/příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	3	3	9	Výhledové studie, podpora trendů vyšší porodnosti, strategické plánování a spolupráce	Zřizovatelé škol a školských zařízení



Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Konkurence škol, přetahování žáků, nevhodné rozmístění v území	3	3	9	Spolupráce škol a obcí, strategické plánování	Zřizovatelé škol a školských zařízení
Nedostatek kvalifikovaného a profesionálního personálu a následná kvalita výuky	3	4	12	Vzdělávání, zvýšení profesní motivace, zlepšení pracovních podmínek, možnosti sebezrovoje a seberealizace	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení; kraj
Rušení dopravních spojů zajišťujících dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	2	4	8	Jednání o obnově spojů, spolupráce obcí, zajištění vlastních dopravních prostředků	Obce a zřizovatelé; kraj
Nezájem či neochota obcí ke spolupráci	2	4	8	Dojednání spolupráce, strategické plánování, snižování finančního podílu	Obce a zřizovatelé
Nedostatečná kapacita MŠ	3	2	6	Rozšíření kapacity výstavbou nové MŠ	Zřizovatelé škol; obce
Nedostatečná kapacita ZUŠ Pacov	3	2	6	Žádat Kraj Vysočina o navýšení kapacity	Zřizovatelé ZUŠ
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů, inkluzivní vzdělávání)	4	3	12	Upozornění na dopady změn legislativy	Obce a zřizovatelé
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku (slučování škol ...)	3	4	12	Upozornění na dopady změn legislativy	Obce a zřizovatelé
Technické riziko					
Nevyhovující technický stav budov ZŠ, MŠ	3	5	15	Využití fondů EU	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Zastaralé či nevyhovující vybavení	4	4	12	Využití fondů EU, upozornění státu na nenaplněvané ustanovení zákona ve věci přispívání na učební pomůcky a vybavení	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení



Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Bezbariérovost, bezpečnost, hygienické podmínky	3	5	15	Využití fondů EU (projekty spolupráce – snazší dosažení finančních prostředků)	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Věcné riziko					
Neefektivní řízení školy, nedostatečná komunikace mezi vedením školy a pedagogy	3	4	12	Vytvoření komunikační strategie, poradenský servis, efektivita výběrového řízení, vzdělávání, zvýšení profesní motivace	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Nízká kvalita výuky	3	4	12	Zvýšení profesní a osobní motivace zaměstnanců škol, vzdělávání, seberozvoj a seberealizace pedagogických pracovníků, sledování kvality výuky ze strany obce ve spolupráci s ČŠI, prověření nabídky škol a personálního obsazení, vzdělávání pedagogů, podpora a rozvoj procesů a tzv. přidané hodnoty ve výuce	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Nezájem rodičů o spolupráci	3	3	9	Vzdělávání rodičů, vysvětlování problematiky vzdělávání, zefektivnit PR škol, zefektivnit prostředky informování rodičů, zefektivnit přístup školy – spolupráce ZŠ a MŠ	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení; obce
Personální rizika (aprobovanost, fluktuace, věk, nezájem o vzdělávání a spolupráci ...)	4	4	16	Finanční a morální motivace, vzdělávání pedagogických pracovníků, informování, vyhledávání lídrů, podpora osobnostního, sociálního a profesního rozvoje	Školy a školská zařízení



Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Nezdravé klima škol	3	4	12	Prevence sociálně-patologických jevů, vzdělávání, respektující a partnerský přístup	Školy a školská zařízení
Nedostatečná informovanost o volnočasových aktivitách	2	3	6	Zefektivnit prostředky informování veřejnosti, katalogizace dat	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Absence školního psychologa a nedostatečná spolupráce ŠPZ	4	3	12	Zajištění školního psychologa, finanční účast zřizovatele, meziobecní spolupráce, zajištění dostupnosti ŠPZ	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Nezájem dětí/žáků o zapojení se do aktivit škol	3	5	15	Motivace a zapojení žáků např. nabídkou i ze strany pedagogů; pestrá, hravá a zajímavá výuka; motivování učitelé, vzdělávání, partnerský přístup	Školy a školská zařízení
Rizika sociálně-patologických jevů, šikana, záškoláctví ...	3	3	9	Preventivní programy, spolupráce s odborníky, nízkoprahovým zařízením Spirála, vzdělávání pedagogických pracovníků	Školy a školská zařízení

Zdroj dat: vlastní zpracování



2.3 Východiska pro strategickou část

Na základě výsledků analýz, na základě vlastního šetření a evaluace v území včetně výstupů z PS navrhl realizační tým problémové oblasti, které předložil na jednáních pracovních skupin. Předložené problémové oblasti byly upraveny, odstraněny či doplněny dle situace v území. Z problémových oblastí byly dále vybrány ty skutečně prioritní, případně vznikly sloučením několika problémových oblastí, opět podle reálných potřeb v území. Návrhy pracovních skupin a realizačního týmu následně upravil a schválil Řídící výbor. Na základě diskusí v pracovních skupinách a výsledků analýz byla realizačním týmem vypracována SWOT-3 analýza pro každou prioritní oblast. SWOT- 3 analýzy prošly schválením Řídícího výboru.

2.3.1 Vymezení prioritních oblastí rozvoje v řešeném území

Každá prioritní oblast má definované své specifické cíle (dále SC) odpovídající principům SMART. V rámci všech priorit a cílů se prolínají horizontální principy, jelikož žádné z navržených opatření (potažmo projektových žádostí) nesmí být s nimi v rozporu. Rovný přístup a nediskriminace je součástí partnerství a spolupráce. V rámci projektu je respektována rovnost mužů a žen, žádné aktivity MAP nediskriminují na základě pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, světového názoru, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace. Jsou dodržovány principy MAP (spolupráce, oslovení všech aktérů a veřejnosti do plánovacích procesů, principy dohody a otevřenosti, demokracie). Současně jsou zachovávány hodnoty a zásady komunitního a strategického plánování. Informování, plánovací a komunikační proces, akční a strategické plánování, finanční ohodnocení pracovníků a další aktivity MAP jsou genderově nediskriminující a vyvážené. Projekt dodržuje zásady pro dosahování rovnováhy mezi ekonomickou, sociální a environmentální oblastí. Žádné aktivity MAP nejsou v rozporu s udržitelným rozvojem. Žádná z priorit není v rozporu s horizontálními principy.

V rámci nastavení novely školského zákona (Zákon č. 561/2004 Sb.) inkluzivní vzdělávání/přístup chápeme jako průřezový princip, který je uplatněn horizontálně v návrhu priorit (rovné příležitosti). Každá priorita, cíl, opatření či projektový záměr je v souladu s tímto principem, který vychází i evropských principů rovných příležitostí.



Prioritní oblasti (včetně cílů jsou podrobně popsány v dokumentu Strategický rámec MAP):

1. PRIORITA Modernizace infrastruktury za účelem zvyšování kvality vzdělávání

- 1.1 Zajištění kvalitní infrastruktury a bezbariérovosti za účelem zvyšování kvality vzdělávání
- 1.2 Zajištění kvalitní a moderní vybavenosti a materiálního zabezpečení za účelem zvyšování kvality vzdělávání

2. PRIORITA Kvalitní inovativní vzdělávání, podpora gramotností a klíčových kompetencí

- 2.1 Rozvoj pre/gramotností a klíčových kompetencí
- 2.2 Zajištění vzdělávání pedagogů formou nových didaktických metod ve vzdělávání, podpora jejich profesního a osobnostního rozvoje
- 2.3 Podpora efektivní spolupráce, sdílení zkušeností, diseminace za účelem efektivní a otevřené komunikace
- 2.4 Rozvoj manažerských kompetencí pedagogického vedení školy, pedagogický leadership

3. PRIORITA Podpora a rozvoj kvalitního inkluzivního vzdělávání, bezpečné klima

- 3.1 Podpora kvalitního a příznivého školního klima, wellbeingu, prevence a řešení rizikového chování
- 3.2 Podpora a rozvoj inkluzivního vzdělávání, individuálního přístupu a potenciálu každého žáka

Veškeré výstupy výzkumu potřeb mateřských a základních škol, které zprostředkovalo MŠMT ČR, a výstupy vlastního šetření analytické části včetně evaluací a identifikace problémů, návrhu prioritních oblastí a cílů, byly projednávány na jednání pracovních skupin. Výstupy byly dále projednány na Řídícím výboru MAP.

2.3.2 SWOT-3 analýzy pracovních skupin projektu MAP v ORP Pacov IV

SWOT analýza je metoda, pomocí níž lze velmi přehledně identifikovat silné a slabé stránky ve vztahu k příležitostem a hrozbám, jejichž původcem je vnější prostředí. Název vychází z počátečních písmen anglických slov strengths (silné stránky), weaknesses (slabé stránky), opportunities (příležitosti) a threats (hrozby), které reprezentují 4 oblasti zájmu.



3 klíčová témata:

1. Moderní didaktické formy vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí
2. Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním
3. Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů

Téma podpory moderních didaktických forem, které směřují k rozvoji klíčových kompetencí, se zaměřuje na inovativní vyučovací metody a přístupy v rámci vzdělávacího procesu. Tyto formy zahrnují například projektové vyučování, problémové učení, využití digitálních technologií ve výuce či interaktivní metody práce ve třídě. Cílem je posílit u žáků schopnost aplikace získaných znalostí v praxi, rozvíjet jejich kritické myšlení, kreativitu, digitální gramotnost a další klíčové kompetence. Téma se tedy orientuje na modernizaci a zefektivnění výukových metod a na způsoby předávání vědomostí a dovedností žákům.

Téma podpory pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a managementu třídních kolektivů se zaměřuje na rozvoj profesních dovedností učitelů a efektivní vedení tříd. Zahrnuje školení zaměřená na nové výukové metody, zlepšování schopností učitelů komunikovat s žáky, řešit konflikty, vytvářet pozitivní a podpůrné prostředí a efektivně pracovat s různorodými skupinami žáků. Cílem je posílit kvalifikaci učitelů, aby mohli lépe odpovídat na individuální potřeby žáků a řídit vzdělávací proces s důrazem na inkluzi a diverzitu.

Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména těch se sociálním a jiným znevýhodněním, lze chápat jako proces zaměřený na zajištění, aby každý student, bez ohledu na své osobní, sociální či ekonomické podmínky, mohl plně rozvinout své schopnosti a dosáhnout svého maximálního potenciálu. Tato oblast se soustředí na vytváření inkluzivního a spravedlivého vzdělávacího prostředí, které umožňuje každému žákovi růst a rozvíjet se v souladu s jeho jedinečnými schopnostmi a potřebami.

Níže je uvedena SWOT - 3 analýza jednotlivých prioritních oblastí rozvoje vzdělávání na území SO ORP Pacov. Příčiny problémových oblastí jsou uvedeny v popisu jednotlivých SWOT analýz vždy u slabých stránek.



ROZVOJ POTENCIÁLU KAŽDÉHO ŽÁKA, ZEJMÉNA ŽÁKŮ SE SOCIÁLNÍM A JINÝM ZNEVÝHODNĚNÍM

SILNÉ STRÁNKY

- Školy dobře spolupracují s místními aktéry v rámci finanční podpory. Využívají dotační tituly k zajištění infrastruktury, vybavení, personálních kapacit aj. (dotační tituly, zřizovatel, SRPŠ).
- Učitelé cítí potřebu se vzdělávat, mají podněty pro zvýšení kvality inkluzivního vzdělávání a školy spolupracují
- ZŠ a MŠ v území mají odborníky a zkušenosti se speciálním vzděláváním (logopedická třída v MŠ a speciální třída na ZŠ)
- Vedení a zřizovatelé škol v území vytváří podmínky pro rozvoj potenciálu každého žáka
- Pokrok ve vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rovných příležitostí, inkluze, využívání nových metod práce s žáky se SVP a rozvoj potenciálu každého žáka
- Výrazná podpora logopedické péče v mateřských školách (např. logoobrazy, speciální pedagog, speciální třída)

SLABÉ STRÁNKY

- **Nedostatečná individualizace** (vysoký počet dětí/žáků ve třídách, trvání na stereotypch v metodách a formách výuky, neefektivní inkludování žáků se níženým intelektem a poruchami chování)
- **Neefektivní spolupráce či nevyjasněné kompetence mezi učiteli, asistenty a vychovatelkami a nízké využívání konzultací s odborníky (sociální pedagog, výchovný poradce, školní psycholog atp.)**
- **Neefektivně spolupracující OSPOD, ŠPZ, školy a rodiče, nevyjasněné kompetence aktérů**
- Negativní vnímání a odmítání inkluze ze strany pedagogů i rodičů, mylné informace a nedostatečná osvěta v této oblasti, často neznalost komplexnosti podpůrných opatření
- Učitelé se potýkají s nadměrnou administrativou (na úkor vzdělávání)
- Některé školy v území nebo jejich části nejsou bezbariérové či plně bezbariérové
- Školy neumí identifikovat nadané žáky, nedostatečné zaměření na děti nadané
- Vysoké počty dětí s odkladem školní docházky
- Neefektivní podpora přechodů ve vzdělávání (MŠ/ZŠ, ZŠ/SŠ, ZŠ a gymnázia)

PŘÍLEŽITOSTI

- Podpora individualizace ve výuce, rozvoje potenciálu každého žáka, rovných příležitostí a inkluzivních přístupů, zavádění formativního hodnocení a metod kritického myšlení
- Zajištění a zapojení odborníků do výuky,

HROZBY

- **Nedostatečná kapacita ŠPZ, OSPOD a nevyjasněné kompetence**
- **Nedostatečně odborné nebo chybějící profesní kapacity v území** (kvalitní asistenti pedagoga, školní psychologové, logopedi,...) **a neúnosně vysoké počty dětí na třídách**



zvýšení informovanosti a spolupráce pedagogů a rodičů v této oblasti, navázání komplexnější spolupráce např. s PPP, SPC, OSPOD

- Vytvářet prostor pro výměnu zkušeností, diseminaci a sdílení dobré praxe
- Nadále zajišťovat bezbariérovost objektů a dostatečná vybavenost kompenzačními a speciálními pomůckami
- Zajistit školního psychologa (personálně, finanční stránka je připravena)
- Diagnostika a podpora nadaných
- Podpora logopedické péče (včasná diagnostika, prevence, podpora nápravy, vyhledávání logopedů, podpořit zájem rodičů)
- Využití dotačních možností – Šablony, IROP, spolupráce se Společenstvím obcí Pacovsko, Kraj Vysočina

(není možné aplikovat inkluzivní/individuální přístup, věnovat se nadaným, rozvíjet formativní vzdělávání)

- **Nedostatečné a nevhodné nastavení systému ze strany státu k zavádění legislativních změn souvisejících s inkluzí (nepřipravenost prostředí a personálu, nekomplexní aplikace změn)**
- V některých školách jsou potřebné bezbariérové úpravy finančně velmi nákladné (a není možnost získat dotace)
- Podfinancování pracovníků škol ve vztahu k jiným profesím s vysokoškolským vzděláním a ztráta respektu k činnosti pedagoga ve společnosti
- Zvyšující se počet žáků s potřebou podpůrných opatření
- Nejistota pokračování projektů, které financují další pracovníky ve školství (šablony)
- Komplikované financování a zaměstnávání asistentů pedagogů (PH MAX, fluktuace, nejisté pracovní pozice, smlouvy na dobu určitou, neplacené prázdniny).
- Dlouhodobě podfinancována realizace inkluzivního vzdělávání

Zdroj: vlastní šetření PS

Hlavní problémové oblasti:

V rámci rozvoje potenciálu každého žáka, zejména těch, kteří čelí sociálnímu nebo jinému znevýhodnění, se členové pracovní skupiny pro rovné příležitosti shodli na několika zásadních problémových oblastech, které negativně ovlivňují vzdělávací proces a inkluzivitě v území. Jedním z klíčových problémů je nedostatečná individualizace výuky, která neumožňuje plně reflektovat rozdílné potřeby jednotlivých žáků a efektivně naplňovat inkluzivní vzdělávání. Další výraznou oblastí, která byla identifikována jako problémová, je nedostatečně efektivní spolupráce mezi jednotlivými pedagogickými pracovníky či



nevyjasněné kompetence a nedostatečnou komunikací mezi učiteli a asistenty pedagoga a vychovateli ve školní družině. Zároveň se ukazuje jako problematické nízké využívání odborných konzultací s relevantními specialisty, mezi které patří sociální pedagogové, výchovní poradci, školní psychologové a další odborníci. Jejich odborná podpora je přitom klíčová pro zajištění adekvátní pomoci žákům v ohrožených skupinách. Významný negativní dopad na vzdělávací systém v území má také neefektivní spolupráce mezi školami, rodiči a institucemi, které mají v oblasti vzdělávání a sociální podpory zásadní roli. Problematická je především spolupráce škol s orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ) a dalšími subjekty. Nevyjasněné kompetence jednotlivých aktérů vedou k prodávám v řešení problémů, k nedostatečné koordinaci podpory pro děti/žáky a k omezené možnosti včasného zásahu v případech, kdy je to nezbytné. Tyto faktory dohromady vytvářejí bariéry, které omezují efektivní rozvoj potenciálu všech žáků, inkluzivní přístup a individualizaci.

Popiš příčin hlavních problémů

Hlavní příčinou nedostatečné individualizace výuky je vysoký počet dětí/žáků ve třídách, což výrazně omezuje možnosti pedagogů zaměřit se na individuální potřeby jednotlivých žáků. Školy často pro individualizaci nevyužívají moderních metod a forem výuky vhodných pro rozvoj inkluzivního přístupu. Tento problém je umocněn neustálým nárůstem počtu žáků s individuálními vzdělávacími potřebami, přičemž jejich potřeby se mohou měnit i v průběhu školního roku. Zvláštní výzvu představuje rostoucí počet cizojazyčných žáků (CIZ) ve třídách, kteří vyžadují specifickou podporu v osvojování českého jazyka a přizpůsobení výukových metod jejich potřebám.

Nepříznivou situaci zhoršuje nevhodně nastavený systém zavádění legislativních změn v oblasti inkluzivního vzdělávání. Stát často přichází s úpravami, které nejsou dostatečně připravené na úrovni prostředí ani personálního zajištění. Výsledkem je nekomplexní aplikace změn, která místo podpory vzdělávacího procesu vytváří další administrativní a organizační překážky. Pedagogové tak často nemají dostatek podpůrného personálu, jako jsou asistenti pedagoga, speciální pedagogové, školní psychologové nebo logopedi. Situaci navíc komplikuje nízká dostupnost těchto odborníků a relativně nízké požadavky na kvalifikaci asistentů pedagoga stanovené MŠMT.

Mezi hlavní příčiny problémů dále patří nedostatečná kapacita školských poradenských zařízení (ŠPZ) a nejasně vymezené kompetence ve spolupráci škol s orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD). Tato omezená kapacita a nejednotné vymezení kompetencí jsou dále komplikovány rozdílným přístupem k jednotlivým případům podpůrných opatření pro děti se SVP a jejich nejednotným výkladem mezi různými



subjekty, což vede k neefektivnímu poskytování podpory dětem i jejich rodinám. ŠPZ jsou přetíženy a často nemají nebo nevyužívají možnosti dlouhodobě sledovat děti ve školním prostředí, což omezuje jejich schopnost efektivně reagovat na potřeby žáků. Zároveň vysoká administrativní zátěž a náročnost výuky spojená s inkluzí výrazně snižují časové možnosti učitelů věnovat se přímé pedagogické činnosti.

Mezi další významné bariéry spadá omezená metodická a didaktická podpora pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání. Další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) často postrádá dostatečný praktický rozměr. Současně lze vnímat negativní postoje veřejnosti a rodičů k inkluzivnímu vzdělávání, které v některých případech vedou až k jeho odmítání. Další zásadní překážku představuje nedostatek finančních prostředků, který brání školám v efektivním zajištění dostatečné personální kapacity a podpory individualizované výuky. Dlouhodobým systémovým problémem zůstává absence strategie pro udržitelné financování inovací zavedených prostřednictvím dotačních programů. Po ukončení projektového financování často dochází ke ztrátě zkušeného pedagogického a podpůrného personálu, což negativně ovlivňuje kontinuitu a kvalitu inkluzivního vzdělávání.

Možné návrhy řešení

Na základě identifikovaných problémových oblastí a jejich příčin navrhuje následující opatření, která mohou přispět ke zlepšení situace v území a podpořit rovné příležitosti, individualizaci výuky a efektivní spolupráci mezi jednotlivými aktéry vzdělávacího procesu.

Pro zajištění efektivního rozvoje potenciálu každého žáka je klíčové zaměřit se na posílení individualizace výuky, zavádění metod formativního hodnocení a podpory kritického myšlení. Doporučujeme implementaci moderních pedagogických metod, které umožní učitelům lépe reagovat na individuální potřeby žáků, včetně těch se speciálními vzdělávacími potřebami či nadaných. Zajistit či posílit spolupráci pedagogů s odborníky či odbornými institucemi, jako jsou psychologové, pedagogicko-psychologické poradny (PPP), speciálně pedagogická centra (SPC) nebo orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD). Zároveň je třeba podpořit aktivnější spolupráci škol a rodičů, a to například formou workshopů, konzultací nebo informačních kampaní zaměřených na podporu vzdělávání dětí s různými potřebami. Například zavedení case managementu do školství by mohlo významně přispět k efektivnější podpoře žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a k lepší koordinaci mezi pedagogy, rodiči a odborníky. Tento přístup, běžně používaný v sociálních a zdravotních službách, by umožnil systematickou správu a řízení podpory jednotlivých žáků s důrazem na jejich individuální potřeby.



Pro zlepšení kvality vzdělávání a posílení odborných kompetencí pedagogů je vhodné vytvořit platformy pro diseminaci a sdílení dobré praxe. Doporučujeme pravidelné setkávání pedagogických pracovníků, organizaci školení, diskusních fór mezi školami. Logopedická podpora by měla zahrnovat včasnou diagnostiku, preventivní opatření a aktivní zapojení rodičů do procesu nápravy řečových vad. Doporučujeme rozšíření spolupráce se specializovanými logopedy, vytvoření podpůrných programů pro pedagogy a lepší informovanost rodičů o možnostech logopedické péče. Navržená opatření jsou zaměřena na komplexní zlepšení podmínek pro vzdělávání v území s důrazem na individualizaci, inkluzi, odbornou podporu a spolupráci mezi klíčovými aktéry. K jejich úspěšné realizaci bude nutné zajistit odpovídající finanční i personální kapacity a aktivně zapojit všechny relevantní subjekty včetně škol, rodičů a odborných institucí



MODERNÍ DIDAKTICKÉ FORMY VEDOUcí K ROZVOJI KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ

SILNÉ STRÁNKY

- Pedagogičtí pracovníci mají praktické zkušenosti s využíváním moderních didaktických metod (MDF) a pomůcek ve výuce (metoda Sfumato, učebna Robotel, zábavná Geometrie, digitalizace atp.) pro rozvoj pre/gramotností a klíčových kompetencí
- Školy jsou informovány a dostatečně využívají dotační tituly. Mají moderní a odborné zázemí, jsou optimálně vybaveny výukovými pomůckami a technologiemi
- Školy ve spolupráci se Společenstvím obcí Pacovsko hojně a efektivně využívají dotačních možností (šablony, IROP, ČEPS atp.)
- Využívání technologií ve výuce (digitální nástroje, interaktivní tabule, aplikace, robotické pomůcky, multimediální prezentace, Robotel, Canva atp.)
- Realizace výuky venku v předškolním a základním vzdělávání (chov živočichů, venkovní učebny, učení venku aj.)
- V území je k dispozici široká nabídka seminářů a workshopů
- Dobrá spolupráce škol a neformálního vzdělávání (SVČ Síť, kroužky)

PŘÍLEŽITOSTI

- Podpora využívání moderních didaktických forem v některých oblastech vzdělávání a napříč gramotnostmi (např. pracovní a výtvarné činnosti, matematická a finanční gramotnost, mediální gramotnost, polytechnika, badatelská

SLABÉ STRÁNKY

- Nedostatečné využívání moderních didaktických forem v některých oblastech vzdělávání a napříč gramotnostmi (např. pracovní a výtvarné činnosti, matematická a finanční gramotnost, mediální gramotnost, polytechnika, badatelská výuka a učení venku)
- Nedaří se často realizovat individualizovanou výuku zaměřenou na rozvoj vzdělávacího potenciálu každého žáka
- Nízká úroveň diseminace MDF v rámci školy i v území
- Školy vnímají proces implementace některých MDF v některých oblastech jako náročný: obtížné plánování, složitá organizace, náročné přípravy (např. projektové a kooperativní vyučování, učení venku, mezipředmětové vazby)
- Moderní didaktické formy podléhají předsudkům a stereotypům ve výuce u některých učitelů
- Slabá spolupráce s knihovnou a muzeem – nízká úroveň výukových programů bez inovace
- Přehlacení učitelů vzděláváním DVPP, učitelé se účastní školení bez vnitřní motivace, výběr neefektivních forem DVPP (např. webináře)
- Nedostatečné využívání MDF ve školních družinách a nízká úroveň spolupráce družin a ZŠ
- Nesystematičnost v digitálním vzdělávání ZŠ, nenavazující osnovy, nedostatečná mezipředmětová spolupráce

HROZBY

- Systémová nekonceptnost školství, nepružnost, nedostatečná systémová příprava a nízká podpora legislativních změn s dopadem na praxi škol
- Přehlacení pedagogů i dětí/žáků požadavky a nároky ze strany MŠMT v oblasti MDF, zvýšená byrokracie, administrativní zátěž



<p>výuka a učení venku, chemie, fyzika)</p> <ul style="list-style-type: none">• Individualizovat výuku zaměřenou na rozvoj vzdělávacího potenciálu každého žáka• Podpora diseminace MDF v území (v rámci školy, mezi školami, knihoven, muzeí, neformálního vzdělávání, družin atp.)• Podpora aktivit a akcí realizovaných ve spolupráci s knihovnou a muzeem• Využívání dotačních titulů na zvýšení vybavenosti, výukové programy, projektové dny, DVPP atp.• Rozvoj spolupráce s organizacemi pro neformální vzdělávání a odborníky z praxe, realizace kroužků, soutěží, exkursí, projektů pro žáky a děti napříč gramotnostmi• Synchronizovat DVPP z šablon a MAP, zefektivnit výběr kvalitních a praktických školení a seminářů (tandemová výuka) pro MDF• Podpořit sdílení ve školních družinách v oblasti MDF a zvýšit úroveň spolupráce družin a ZŠ• Systematizovat digitální vzdělávání ZŠ a zefektivnit mezipředmětové	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatek finančních prostředků a podpory ze strany státu na zabezpečení stabilní podpory kvalitních personálních kapacit (asistenti pedagoga – prázdniny, smlouvy na dobu určitou, nedostatečné odborné vzdělání, financování z dotačních titulů – náročná administrativa)• Vysoké počty dětí na třídách (především předškolní vzdělávání)• Nedostatek nových pedagogů především mužů (1. stupeň, jazyky a odborné předměty)• Nízká úroveň prestiže pedagogické profese a nízké finanční ohodnocení, dofinancování škol ze strany zřizovatelů
--	---

Zdroj: vlastní šetření PS

Hlavní problémové oblasti

Nedostatečné využívání moderních didaktických forem ve vzdělávání je problémem, který ovlivňuje kvalitu výuky a schopnost dětí/žáků efektivně se učit. Tento jev se vyskytuje v různých oblastech vzdělávání a napříč jednotlivými gramotnostmi, jako jsou čtenářská, matematická, digitální a přírodovědná gramotnost. Mnoho škol stále pracuje se zastaralými metodami a nedokáže propojit teoretické znalosti s reálnou praxí. Klade důraz na tradiční metody výuky, jako pasivní a mechanické učení, memorování a frontální výuku. Nedostatečné využívání moderních metod ve vzdělávání je úměrné kompetentnosti pedagogů, chybí podpora vzdělávání učitelů v moderních metodách a technologiích, nejsou dostatečně motivováni je začlenit do výuky, chybí podpora vedení škol a inspirace ke změně zavedených přístupů. Rigidní osnovy,



slabá metodická podpora a důraz na plošné testování často nutí učitele soustředit se na výuku zaměřenou na výsledky místo na proces. To snižuje prostor pro inovace, inkluzivní/individualizovaný přístup a snižuje šanci na úspěšnost a rozvoj vzdělávacího potenciálu každého žáka.

Situaci negativně ovlivňuje také omezená podpora, neefektivní komunikace a spolupráce mezi učiteli, mezi vedením a učiteli, rodiči. Chybí platformy pro sdílení úspěšných výukových postupů, diseminace v území i mimo něj a vzájemná inspirace a podpora. Moderní přístupy často předpokládají aktivní zapojení dětí/žáků do vzdělávacího procesu, děti/žáci se mohou těmto postupům bránit. Rodiče pak mohou mít obavy, že moderní metody nejsou dostatečně efektivní oproti klasickým přístupům. V neposlední řadě zavádění MDF omezuje konzervativní a stereotypní přístup ke vzdělávání a pomalá implementace změn ze strany vzdělávací politiky brzdí širší zavádění moderních didaktických metod.

Individualizovaná výuka je považována za jeden z klíčových přístupů k efektivnímu vzdělávání, protože umožňuje přizpůsobit obsah, tempo a metody výuky potřebám jednotlivých dětí/žáků. Jejím cílem je maximalizovat vzdělávací potenciál každého žáka, ať už jde o nadané, děti/žáky se specifickými vzdělávacími potřebami nebo ty, kteří potřebují více podpory. Přesto však její implementace ve školách narazí na řadu překážek. Mezi problémové oblasti bránící individualizaci je časová a organizační náročnost, nedostatečné kompetence učitelů, mnohdy nedostatek materiálních a technických zdrojů, vysoký počet dětí na třídách, různorodost potřeb jednotlivců, administrativní zátěž učitelů, nedostatečná podpora ze strany vedení škol, postoj rodičů a veřejnosti, měření úspěšnosti v rámci individualizace a neefektivní systémové zavádění ze strany státu. Individualizovaná výuka může významně přispět k rozvoji vzdělávacího potenciálu každého žáka a pomoci vytvářet efektivnější a spravedlivější vzdělávací systém.

Popis příčin hlavních problémů

Nedostatečné využívání moderních didaktických forem ve vzdělávání je způsobeno několika faktory. Jedním z nich je nedostatečná připravenost pedagogů, kteří často nemají potřebné kompetence ani motivaci k implementaci nových metod, případně se drží tradičních výukových přístupů. Mnozí učitelé nejsou dostatečně proškoleni v moderních výukových metodách a technologiích a chybí motivace ke změně zavedených postupů, které nechtějí opustit, považují je za tradiční a osvědčené. Struktura vzdělávacího systému rovněž nepřeje inovacím, protože klade důraz na frontální výuku a pasivní přijímání informací, zatímco rigidní kurikulum a přetížení učitelů administrativními úkoly snižují jejich časovou kapacitu na zavádění nových přístupů. V důsledku velmi rychlého pokroku a zastarávání v oblasti



digitálních technologií nemusí mít školy vždy dostatek finančních prostředků na vybavení a moderní pomůcky.

Problémem je také omezená spolupráce mezi učiteli, nedostatečné sdílení dobré praxe a diseminace v území i mezi školami a v rámci územích. Příčinou může být i slabá podpora a motivace ze strany vedení škol, obavy z osobní a profesní nedostatečnosti, školy a učitelé nejsou zvyklé sdílet své zkušenosti a osvědčené dobré praxe. Kromě toho mohou moderní výukové metody narážet na nezkušenost dětí/žáků s moderními přístupy a neochotou a neinformovanost rodičů, kteří jsou zvyklí na tradiční přístupy a nemusí chápat přínos inovací. V neposlední řadě hraje roli i celková společenská setrvačnost, kdy konzervativní přístup ke vzdělávání a setrávání ve stereotypch brzdí zavádění inovací/moderní didaktické formy.

Jedním z největších příčin problémů individualizované výuky je její časová a organizační náročnost. Učitelé často pracují s velkým počtem dětí/žáků, a proto je obtížné věnovat dostatečnou individuální pozornost každému z nich. Přizpůsobení učebního plánu, příprava diferencovaných materiálů a neustálé sledování pokroku jednotlivých žáků vyžaduje výrazně více času a úsilí než tradiční výuka. Mnoho pedagogů není dostatečně vyškolen v metodách individualizované výuky. Chybí jim nejen znalosti o různých přístupech k diferenciaci výuky, ale i dovednosti v práci s moderními nástroji, které by mohly individualizaci usnadnit. To vede k tomu, že se učitelé drží tradičních metod výuky, které jsou pro velké třídy jednodušší na realizaci. Individualizovaná výuka je výrazně složitější ve velkých třídách, kde jeden učitel musí pracovat s desítkami dětí/žáků najednou. V takovém prostředí je velmi obtížné sledovat pokrok každého z nich, poskytovat individuální zpětnou vazbu a přizpůsobovat metody výuky podle potřeb jednotlivců. V praxi tak učitelé často volí kompromis mezi hromadnou výukou a snahou o základní diferenciaci. Každé dítě/žák má jiné tempo učení, různé předchozí znalosti, individuální preference a motivaci. Zatímco někteří potřebují více času na zvládnutí učiva, jiní se mohou v tradiční výuce nudit. Učitelé tak musí čelit výzvě, jak efektivně kombinovat různé výukové strategie, aby vyhověli jak nadaným, tak těm, kteří potřebují více podpory. Individualizovaný přístup často znamená zvýšenou administrativní zátěž pro učitele. Musí vést detailnější záznamy o pokroku, vytvářet individuální vzdělávací plány a poskytovat zpětnou vazbu nejen dětem/žákům, ale i rodičům. V kombinaci s dalšími povinnostmi, jako je vyplňování školní dokumentace a účast na poradách, se individuální přístup může stát pro učitele neudržitelným. Školy často nemají dostatek podpory pro implementaci individualizované výuky. Ačkoli vzdělávací strategie na úrovni ministerstva školství nebo vzdělávacích institucí individualizaci podporují, v praxi chybí jasné metodické pokyny, dostatečné financování a vhodná školení pro pedagogy. Učitelé tak zůstávají často odkázáni na vlastní iniciativu a hledání cest, jak individualizaci začlenit do své výuky. V tradičním školství je úspěšnost žáků



často hodnocena na základě testů a známek, které však nemusí vždy přesně odrážet přínosy individualizovaného přístupu. Problémem je i srovnávání žáků mezi sebou, které může být v individualizovaném systému složitější, protože každý žák může postupovat vlastním tempem a pracovat na jiných úkolech. Další příčinou je nepochopení a odpor rodičů vůči individualizované výuce. Někteří rodiče mohou preferovat tradiční přístupy k výuce a považovat moderní metody za méně efektivní. Rodiče nadaných dětí mohou mít pocit, že individualizace není dostatečně cílená na jejich potomky, zatímco rodiče dětí se specifickými vzdělávacími potřebami mohou postrádat větší podporu.

Často mezi příčiny můžeme řadit hrozby vnější, které nejsou školy ani zřizovatelé schopni ovlivnit. Problémové oblasti často umocňuje systémová nekoncepčnost školství, nepružnost a nepřipravenost inovací, nízká podpora legislativních změn s negativním dopadem na praxi škol. Učitelé jsou přehlceni požadavky a nároky ze strany MŠMT, zvyšuje se byrokracie a administrativní zátěž. Finanční a personální podpora ze strany státu školám je nestabilní, neefektivní a nekomplexní (získávání asistentů pedagoga a dalších personálních kapacit přes dotační tituly – organizační a administrativní zátěž pro ředitele škol, nelze je financovat přes prázdniny, mají smlouvy na dobu určitou, s odchodem dětí/žáků s podpůrnými opatřeními zanikají jejich smlouvy a následná vysoká fluktuace často již zkušených asistentů, neperspektivní zaměstnání, často mají nedostatečné odborné vzdělání a zkušenosti asistentů – nízké nároky na kompetentnost v důsledku rychlého zavádění inkluze do nepřipraveného prostředí/do praxe). Školství nedostatečné financuje/podfinancuje nepedagogické pracovníky, musí je dofinancovat zřizovatelé, nevytváří požadované/doporučované personální kapacity – chybějící školní psychologové, logopedi, speciální pedagogové, sociální pedagogové, ve školství je nedostatek mužů, učitelů odborných předmětů atp.). Situaci nepomáhá snižování úrovně prestiže pedagogické profese a nízké finanční ohodnocení, mzdy tak často dofinancovávají zřizovatelé.

Možné návrhy řešení

Řešením by mohlo být systematické vzdělávání pedagogů, větší flexibilita kurikula, investice do moderních technologií a aktivní zapojení všech zainteresovaných stran do reformy vzdělávacího procesu. Využívání moderních didaktických forem ve vzdělávání vyžaduje komplexní přístup zahrnující školy, učitele, děti/žáky, rodiče i tvůrce vzdělávací politiky. Jedním z klíčových kroků je systematické vzdělávání a podpora učitelů. Je nutné zajistit pravidelná školení zaměřená na inovativní výukové metody a technologie, stejně jako mentoring/supervize. Klíčové je také sdílení dobré praxe a diseminace osvědčených zkušeností. Dále je třeba nadále zlepšovat materiální a technické zázemí škol především v oblasti digitálních gramotností.



Měly by se podporovat aktivní formy učení, jako je projektová výuka, kritické myšlení, kooperativní práce atp. Učitelé by měli mít více prostoru pro inovace, individualizaci a přizpůsobení výuky individuálním potřebám dětí/žáků nejen se SVP. V rámci školního systému by měla být větší flexibilita kurikula, aby umožňovala učitelům lépe integrovat moderní metody do výuky. Je nutné, aby vláda a vzdělávací instituce vytvářely strategii pro modernizaci školství a stabilně podporovaly dlouhodobé reformy. Motivací pro učitele je také finanční ocenění, zvyšování společenské prestiže a profesní růst.

Nezbytná je také podpora spolupráce a komunikace mezi pedagogy, vedením škol a rodiči, ale také odborníky. Měly by se vytvářet platformy pro sdílení zkušeností a úspěšných výukových metod. Učitelé by měli být podporováni a motivováni pro sdílení a diseminaci svých zkušeností a dobré praxe (učitelské portfolio, finančně, osobnostní a profesní rozvoj atp.). Rodiče by měli být informováni o přínosech moderních přístupů, aby je vnímali jako užitečné pro rozvoj svých dětí.

Kombinací těchto opatření lze překonat bariéry bránící širšímu využívání moderních didaktických forem a zajistit, že vzdělávací systém bude pružně reagovat na potřeby současné doby. Pokud se podaří tyto změny realizovat, moderní didaktické formy se mohou stát běžnou součástí výuky, což přispěje k efektivnějšímu vzdělávání a lepší připravenosti na výzvy současného světa.

Mezi návrhy pro efektivní implementaci individualizované výuky je zajistit vzdělávání pedagogů v oblasti individualizovaných výukových metod a moderních technologií. Situaci by významně napomohlo snižování dětí/žáků ve třídách, což by umožnilo učitelům věnovat se inkluzivnímu přístupu, individuálním potřebám, podporovat rovný přístup a úspěšnost každého dítěte. Zajišťovat školám finanční podporu pro investice do moderních vzdělávacích pomůcek a technologií. Podporovat formativní vzdělávání a hodnocení, tak aby lépe reflektovalo pokrok a úspěch, rozvíjet kritické myšlení. Zlepšit spolupráci mezi učiteli, vedením, rodiči a odborníky, což povede k účinnější a přijatelnější výuce pro všechny zúčastněné strany.



PODPORA PEDAGOGICKÝCH A DIDAKTICKÝCH KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ A PODPORA MANAGEMENTU TŘÍDNÍCH KOLEKTIVŮ

SILNÉ STRÁNKY

- Učitelé cítí potřebu se vzdělávat a mají podněty pro zvýšení kvality vzdělávání
- Učitelé mají zajímavé zkušenosti a podněty pro diseminaci/sdílení
- Vedení a zřizovatelé podporují vzdělávání svých pracovníků
- Školy jsou informovány a dostatečně využívají dotační tituly (především Šablony) k zajištění personálních kapacit a ke vzdělávání
- ZŠ a MŠ v území mají odborníky a zkušenosti se speciálním vzděláváním (logopedická třída v MŠ a speciální třída na ZŠ)
- Zavedené třídnické hodiny

SLABÉ STRÁNKY

- Nedostatek času a přehlcení ředitelů a učitelů a následný syndrom vyhoření, učitelé nemají čas věnovat se osobnímu a profesnímu rozvoji, psychohygieně, někteří zůstávají ve stereotypch a zastaralých postojích
- Nedostatek kompetencí a prostoru pro vytváření optimálních podmínek pro realizaci wellbeingu žáků, vytváření zdravého klima třídy/školy
- Učitelé neumí sdílet a diseminovat své poznatky, zkušenosti, vedení nevytváří optimální motivační prostředí pro sdílení, nedostatečné příležitosti a ochota ke sdílení
- Nedostatečný praktický rozměr DVPP (často jen teoretické znalosti), chybějící přesah do praxe, chybějící koučink, mentoring a supervize
- Přehlcení pedagogů vzdělávacími akcemi, často jsou povinné
- Učitelé a školy neumí pracovat s evaluacemi, kritickým myšlením, zpětnou vazbou, nevyužívají sebeučící se mechanismy, formativní hodnocení
- Zahlcení ředitelů administrativou, slabý pedagogický leadership, nízká podpora wellbeingu učitelů

PŘÍLEŽITOSTI

- Rozvoj osobního a profesního růstu učitelů (mentoring, supervize, koučink, kritického myšlení, wellbeingu) a ředitelů (odběremenění, pedagogický leadership)

HROZBY

- Náročná/zvyšující se administrativa a legislativní zatížení, vysoké nároky na osnovy a celkově pedagogickou profesi
- Nedostatečně odborné nebo chybějící profesní kapacity v území (školní psycholog,



- **Rozvoj wellbeingu a zdravého klimatu tříd/škol, práce s kolektivem**
- **Podpořit diseminaci/sdílení získaných zkušeností a motivovat pedagogy**
- Zjednodušit administrativu, zredukovat obsah vzdělávání, naučit se Time managementu
- Rozvoj pedagogického leadershipu, manažerských dovedností, odbřemeňovat ředitele od administrativy
- Podpora wellbeingu učitelů, osobnostního růstu a tvorba motivačního prostředí
- Rozvíjet pedagogické, odborné, profesní a didaktické kompetence pracovníků
- Rozvíjet práci s evaluací, učit se kritickému myšlení, využívat zpětnou vazbu, s formativním hodnocením

kvalifikovaní asistenti, pedagogové odborných předmětů, stárnutí pedagogických sborů)

- **Podfinancování pracovníků škol, ztráta profesní prestiže, podfinancování nepedagogických pracovníků**
- Vysoké počty dětí na třídách, nevhodné systémové nastavení vzdělávání, časté a neefektivní změny, nepřiměřená aplikace do nevyhovujících podmínek
- Odchody mladých lidí z regionu, nevyhovující finanční ohodnocení pedagogické profese
- Nejistota pramenící z financování profesních kapacit, fluktuace a nízká perspektiva pracovních kapacit financovaných z dotací, stát nemá finance na udržení zkušených pracovníků
- Nastavení státní politiky je závislé na politickém obsazení ve vládě, kraji, obci – tyto změny oslabují stabilitu, koncepci, vizi a financování ve školství

Zdroj: vlastní šetření PS

Hlavní problémové oblasti

Hlavním problémem pro oblast podpory pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání bylo odsouhlaseno přehlcní ředitelů a učitelů, jejich nedostatek času, nezvládnutí Time managementu a psychohygieny. Ředitelé a učitelé čelí výraznému nedostatku času a přehlcní administrativními a pedagogickými povinnostmi. Tento stav vede k vysoké míře stresu a v mnoha případech až k syndromu vyhoření. Nedostatek času rovněž omezuje možnosti pedagogů věnovat se osobnímu a profesnímu rozvoji, včetně psychohygieny, což negativně ovlivňuje jejich schopnost reflektovat vlastní pedagogickou praxi. Mnozí učitelé pak setrvávají ve stereotypch a zastaralých metodách výuky, protože nemají kapacitu hledat nové přístupy či se vzdělávat v moderních pedagogických trendech. Zlepšení pracovních podmínek učitelů není jen otázkou jejich osobního wellbeingu, ale má přímý dopad na kvalitu vzdělávacího procesu a psychickou pohodu dětí/žáků.

Mnoho škol se potýká s nedostatečnými možnostmi, jak systematicky podporovat psychickou pohodu žáků a vytvářet pozitivní atmosféru ve třídách. Pedagogové často nemají dostatek času, prostoru ani odborné



přípravy k tomu, aby mohli efektivně pracovat s emocemi žáků, vztahy v kolektivu a prevencí stresu či konfliktů.

Wellbeing žáků bývá v praxi odsunut na vedlejší kolej, protože hlavní důraz je kladen na plnění vzdělávacích cílů a administrativních požadavků. Nedostatek školních psychologů a dalších odborníků dále snižuje možnosti poskytování individuální podpory. V některých školách chybí jednotný přístup k budování pozitivního klimatu, což vede k tomu, že kvalita psychosociálního prostředí se odvíjí primárně od osobní iniciativy jednotlivých pedagogů.

Mnoho pedagogů neumí efektivně sdílet své poznatky a zkušenosti s kolegy, ať už kvůli chybějícím platformám, času nebo nízké motivaci. Vedení škol často nevytváří dostatečně podnětné prostředí pro spolupráci a vzájemné učení mezi učiteli. Chybí systematická podpora sdílení dobré praxe, mentoringu a kolegiální spolupráce, což vede k izolovanosti pedagogů a pomalejšímu šíření inovativních přístupů.

Popis příčin hlavních problémů

Jednou z nejpalčivějších slabin školského systému je přetížení ředitelů a učitelů, které vede k syndromu vyhoření a dalším negativním jevům ovlivňující osobnost a profesní růst učitelů a potažmo tedy i dětí a žáků. Tento problém pramení především z neustále rostoucích nároků na pedagogickou profesi (odborně, sociálně, psychologicky) a administrativní zátěže, která výrazně omezuje prostor pro samotnou pedagogickou činnost. Systémové nastavení stále se zvyšující administrativní a legislativní zátěže, klade vysoké nároky nejen na vedení škol, ale i na samotné pedagogy. Rostoucí množství administrativy s celkovými požadavky na pedagogickou profesi významně omezují čas, který mohou učitelé věnovat přímé výuce a individuální podpoře žáků. Místo toho, aby učitelé a ředitelé mohli věnovat čas inovacím, profesnímu rozvoji a psychohygieně, jsou nuceni se soustředit na administrativní úkoly, což negativně ovlivňuje kvalitu vzdělávání a přizpůsobení výuky současným potřebám dětí a žáků.

Nedostatek podpory a možné spolupráce s odbornými pracovníky, jako jsou školní psychologové, speciální pedagogové, kvalifikovaní asistenti pedagogů nebo sociální pracovníci, zhoršuje situaci. Bez dostatečné podpory mají učitelé a ředitelé jen omezené možnosti pro delegování částí své pracovní zátěže, což vede k jejich přetížení. Tento nedostatek personální podpory má za následek i nemožnost efektivně řešit specifické potřeby žáků, což způsobuje stres a další tlak na pedagogy.



Tento problém je dále umocněn stárnutím pedagogických sborů, což přináší riziko nedostatku kvalifikovaných učitelů v budoucnosti. Situaci zhoršuje také podfinancování školských pracovníků ze strany státu, které vede ke ztrátě profesní prestiže učitelů a neatraktivitě povolání pro mladé absolventy. Podhodnocení nepedagogických pracovníků, jako jsou školní asistenti, administrativní a provozní zaměstnanci, dále snižuje celkovou kvalitu a efektivitu školního prostředí.

Učitelé jsou nuceni věnovat většinu svého času výuce a administrativě, a proto nemají prostor na sebereflexi, profesní vzdělávání nebo psychohygienu. Tento nedostatek času na odpočinek a profesní růst způsobuje postupné vyhoření, pokles motivace a stagnaci v jejich profesním vývoji. Dlouhodobý stres a přepracování pak nevyhnutelně ovlivňují kvalitu výuky, což se projeví i na celkovém školním klimatu, které se stává napjatým a demotivujícím pro všechny zúčastněné.

Nízká kultura sdílení a vzájemné inspirace ve školách také přispívá k mnoha problémům. Pokud ve školním prostředí není podporována otevřená komunikace a spolupráce, může to vést k izolovanosti učitelů, kteří si neuvědomují výhody, které přináší vzájemná podpora. Tento nedostatek spolupráce může také pramenit z obav z hodnocení a kritiky ze strany kolegů. Učitelé se mohou cítit nejistě, pokud jde o sdílení vlastních metod nebo přístupů, protože se obávají negativního hodnocení, což brání otevřenosti a spolupráci.

Možné návrhy řešení

Pro zlepšení pracovních podmínek učitelů a ředitelů škol a snížení rizik je nezbytné zaměřit se na několik klíčových oblastí. Jedním z prvních kroků by mělo být rozšíření možností dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) o praktický rozměr, který by zahrnoval mentoring, supervizi a koučink. Tyto formy podpory umožní učitelům nejen osvojit nové dovednosti, ale také je okamžitě aplikovat ve své praxi. Důležité je i rozvíjet wellbeing a zdravé klima ve třídách a školách, což přispěje k pozitivní atmosféře a podpoře duševní pohody jak žáků, tak pedagogů.

Další možnou oblastí je podpora diseminace a sdílení zkušeností mezi pedagogy, což pomůže vytvářet komunitu, která se navzájem inspiruje a předává si osvědčené postupy. Podpora sdílení a vzájemné motivace je zásadní pro zlepšení výuky a profesního rozvoje. Je také důležité zjednodušit administrativní procesy a učít pedagogy efektivnímu Time managementu, což by vedlo k lepší organizaci času a menší zátěži.



Pro ředitele škol je nezbytné zlepšit jejich manažerské dovednosti a pedagogický leadership, a zároveň je uvolnit od nadměrné administrativy, aby se mohli soustředit na zlepšení kvality vzdělávání a podporu pedagogů. Podpora wellbeingu učitelů a vytváření motivačního prostředí je klíčová pro prevenci rizik a udržení dlouhodobé motivace. Rozvoj pedagogických a odborných kompetencí učitelů, spolu s důrazem na evaluaci a kritické myšlení, pomůže pedagogům neustále zlepšovat své metody a přístupy, čímž se zvýší kvalita výuky a podpoří profesní růst.

Tato opatření společně přispějí k vytvoření efektivního a podporujícího pracovního prostředí, kterélepší nejen pohodu učitelů a ředitele, ale i celkovou atmosféru a kvalitu výuky ve školách.

2.3.3 Vymezení problémových oblastí a klíčových problémů

- nevyhovující technický stav některých škol a školských zařízení včetně přilehlých/souvisejících prostor včetně bezbariérovosti
- nevyhovující a zastaralé materiální a technické vybavení některých škol a školských zařízení včetně přilehlých/souvisejících prostor
- nedostatečný rozvoj polytechnického vzdělávání a EVVO (technické, řemeslné a přírodovědné obory)
- nedostatečný rozvoj čtenářské, jazykové, finanční a matematické gramotnosti a nízká prestiž jejich předmětů
- nedostatečný rozvoj inkluzivního vzdělávání včetně důrazu na rovný přístup ve vzdělávání a individuální potřeby každého žáka
- zvyšující se počty dětí s narušenou komunikační schopností a ohrožení školním neúspěchem
- nedostatečný rozvoj digitální a mediální gramotnosti (nerozvinuté kritické myšlení, nízká úroveň mediální gramotnosti, bezpečnost v IT prostředí, sociálně-patologické jevy v kyber-prostředí aj.)
- nedostatečný rozvoj klíčových kompetencí (občanských, kulturní identity, kreativity a podnikavosti, iniciativy)
- nedostatečná podpora profesního růstu pedagogických pracovníků a sdílení dobré praxe (syndrom vyhoření, nízký osobnostně sociální růst, nízká úroveň kritického myšlení, nízký zájem o sebevzdělávání a seberozvoj, nesystémové a nepraktické DVPP pro jednotlivé pracovníky a příprava na spolupráci ve výuce (asistent pedagoga, speciální pedagog, psycholog ...), nedostatek



času a finančních možností pedagogických pracovníků, nízký zájem o mentoring a koučink a supervize

- nedostatečně rozvinutý systém strategického a efektivního řízení pro zajištění bezpečného klimatu škol (vnější, vnitřní) a systém spolupráce – zvyšování administrativní zátěže škol a školských zařízení (stávající, ale i nově spojena s inkluzivním vzděláváním) a absence právního servisu školám (orientace v legislativě); nízká informovanost a mediální dezinformovanost (inkluze) a orientace škol v možnostech využití dotačních zdrojů (neznalost, vysoká administrativa, nezájem pedagogů, obava a zažitá autocenzura); nevyužité možnosti spolupráce na úrovních škol, rodičů, spolků a dalších subjektů
- nedostatečně rozvinutý a nevyvážený systém hodnocení kvality vzdělávání (vedoucí a pedagogičtí pracovníci, děti/žáci) a nedostatečně nastavené mechanismy pro kontrolu plnění kvality vzdělávání na úrovni vstupů, procesů, výstupů a tzv. přidané hodnoty
- nízká a často vnější motivace dětí/žáků, učitelů a rodičů k angažovanosti, aktivitě a zájmu o vzdělávání
- vysoké počty dětí/žáků ve třídách a současně zvyšující se nároky na individuální a inkluzivní přístup včetně přijímání dvouletých dětí do MŠ
- nedostatek finančních prostředků na investice a mzdy zejména v malých obcích (zátěž rozpočtů obcí, nízká schopnost konkurenceschopnosti, v dotační politice nezohledněna problematika malých venkovských škol)
- neefektivní pedagogický leadership, manažerské dovednosti včetně nastavení koncepce a rámce škol



7. Zdroje všech částí MAP

1. MĚSTO PACOV, 2016. *Strategie rozvoje města Pacov a jeho místních částí na období 2018–2022*. Pacov: Město Pacov.
2. SVAZEK OBCÍ MIKROREGIONU STRAŽIŠTĚ, 2017. *Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Pacov*. Pacov: Svazek obcí mikroregionu Stražiště.
3. SVAZEK OBCÍ MIKROREGIONU STRAŽIŠTĚ, 2015. *Strategie území správního obvodu ORP Pacov v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a volitelného tématu servis samosprávám (2015–2024)*. Pacov: Svazek obcí mikroregionu Stražiště.
4. VIA RUSTICA, z.s., 2016. *Komunitně vedené strategie místního rozvoje území MAS Via rustica z.s. pro programové období 2021–2027*
5. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2014a. *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+*. [online]. MŠMT. [cit. 2023-01-06]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/strategie-vzdelavaci-politiky-cr-do-roku-2030/>
6. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2014b. *Strategie digitální vzdělávání do roku 2020* [online]. MŠMT. [cit. 2023-01-06]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/34429/>
7. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2014c. *Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období 2014–2020* [online]. MŠMT. [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/talentovana-mladez>
8. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2015c. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020* (priority, cíle a opatření pro období 2019–2023) [online]. MŠMT. [cit. 2023-01-06]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>
9. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2023. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027*. [online]. MŠMT. [cit. 2025-06-10]. Dostupné z: <https://www.msmt.gov.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3/>
10. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2015d. *Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019–2020* [online]. MŠMT. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <http://www.inkluzivnopraxi.cz/apivb/akcni-plan-inkluzivniho-vzdelavani>
11. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2017. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. MŠMT. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/39793/>
12. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2024. *Revize Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní a základní vzdělávání*. [online]. MŠMT / NPI ČR. [cit. 2025-06-10]. Dostupné z: <https://www.msmt.gov.cz/ministerstvo/novinar/msmt-schvalilo-nove-ramcove-vzdelavaci-programy-pro/>
13. ČESKO. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, ©2013. *Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2021+* [online]. MMR. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: https://mmr.cz/getmedia/fd06e279-4f0b-4f0f-8a43-2653598b5602/SRR21-brozura-A5-tisk-10_10_2019.pdf.aspx?ext=.pdf



14. REGIONÁLNÍ ROZVOJ, ©2017. *Metodická podpora regionálního rozvoje – Koncepční dokumenty* [online]. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/koncepcni-dokumenty.html>
15. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, ©2022. Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2021 – 2022 [online]. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/e41863fd-e332-4804-9f4b-c8c676f245d4/AP_SRR_21-22.pdf
16. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY: *Postupy KAP* [online]. MŠMT. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/OP_VVV/Vyzva_KAP/Prilohac_2_Postupy_KAP.pdf
17. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Postupy zpracování MAP* [online]. MŠMT. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/OP_VVV/Vyzva_MAP/Priloha_2_Postupy_MAP.pdf
18. KRAJSKÝ ÚŘAD KRAJE VYSOČINA. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji Vysočina 2020* [online]. Krajský úřad Kraje Vysočina. [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: https://www.kr-vysocina.cz/assets/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4100666
19. ČESKO. KRAJ VYSOČINA. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2024–2028*. [online]. Kraj Vysočina. [cit. 2025-06-10]. Dostupné z: <https://www.kr-vysocina.cz/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-2024-2028/>
20. KRAJSKÝ ÚŘAD KRAJE VYSOČINA. *Krajský akční plán rozvoje vzdělávání* [online]. Krajský úřad Kraje Vysočina. [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: <http://www.kr-vysocina.cz/krajsky-akcni-plan-rozvoje-vzdelavani/ds-303392>
21. ČESKO. KRAJ VYSOČINA. *Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Kraje Vysočina III*. [online]. Kraj Vysočina / MŠMT. [cit. 2025-06-10]. Dostupné z: <https://www.kr-vysocina.cz/krajsky-akcni-plan-rozvoje-vzdelavani-iii/>
22. ŽÁK, Vojtěch, 2006. *Zjišťování parametrů kvality výuky fyziky* [online]. Praha. Disertační práce. Univerzita Karlova, Matematicko-fyzikální fakulta, Katedra didaktiky fyziky. Dostupné z: http://kdf.mff.cuni.cz/vyzkum/materialy/zjistovani_parametru_kvality.pdf
23. KLIKA, Zdeněk. Poliklinika Pacov. *Poliklinika Pacov: Informační web pacovské polikliniky* [online]. Pacov, 2021 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: <http://poliklinika.mestopacov.cz/lekarske-subjekty/>
24. Zákon č. 561/2004 Sb.: Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Praha. Účinnost od 10.11.2004. [cit. 2023-02-07]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>
25. Česká školní inspekce. *Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2021/2022: Výroční zpráva České školní inspekce* [online]. Praha, 2022 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: [https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocnizpravy/Kvalita-a-efektivita-vzdelavani-a-vzdelavaci-s-\(4\)](https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocnizpravy/Kvalita-a-efektivita-vzdelavani-a-vzdelavaci-s-(4))
26. ČESKO. ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE, ©2024. *Kvalita vzdělávání ve školním roce 2023/2024 – výroční zpráva*. [online]. Česká školní inspekce. [cit. 2025-06-09]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocnizpravy/Kvalita-vzdelavani-ve-skolnim-roce-2023-2024-%E2%80%93-vyr>
27. Česká školní inspekce. *Mezinárodní šetření PIRLS 2021: Národní zpráva* [online]. Praha, 2022 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://csicr.cz/cz/Dokumenty/Publikace-a-ostatni-vystupy/Mezinarodni-setreni-PIRLS-2021-%E2%80%93-Narodni-zprava>



28. ČESKO. ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE, ©2023. Národní zpráva PISA 2022. [online]. Česká školní inspekce. [cit. 2025-06-09]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Publikace-a-ostatni-vystupy/Narodni-zprava-PISA-2022>
29. Česká školní inspekce. *Výsledky PISA 2015 - úroveň patnáctiletých žáků ve vybraných gramotnostech* [online]. Praha, 2016 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Vysledky-PISA-2015-uroven-patnactiletých-zaku-ve-v>.
30. Česká školní inspekce. *Distanční vzdělávání v základních a středních školách: Přístupy, posuny a zkušenosti škol rok od nástupu pandemie nemoci Covid-19*. [online]. Praha, 2021 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/2021_p%c5%99%c3%adlohy/Dokumenty/TZ_Distancni-vzdelavani-v-ZS-a-SS_brezen-2021.pdf.
31. EDUin - Informační centrum o vzdělávání. *Shrnujeme data z PISA 2018: Za 19 let se dramaticky prohloubily nerovnosti mezi gymnázii a učiteli ve čtenářské gramotnosti*. Praha, 2019 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.eduin.cz/clanky/shrnujeme-data-z-pisa-2018-za-19-let-se-dramaticky-prohloubily-nerovnosti-mezigymnazii-a-uciteli-ve-ctenarske-gramotnosti/>.
32. Pedagogickeinfo.cz. ČŠI: Sekundární analýza PISA 2015 - Vliv složení třídy, metod uplatňovaných učitelem a využívání technologií na výsledky českých žáků. Praha, 2018 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <http://www.pedagogicke.info/2018/05/csi-sekundarni-analyza-pisa-2015-vliv.html>.
33. ČESKO. ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE, ©2024. Plán hlavních úkolů České školní inspekce na školní rok 2024/2025. [online]. ČŠI. [cit. 2025-06-09]. Dostupné z: [https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Plan-hlavnich-ukolu/Plan-hlavnich-ukolu-Ceske-skolni-inspekce-na-s-\(6\)](https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Plan-hlavnich-ukolu/Plan-hlavnich-ukolu-Ceske-skolni-inspekce-na-s-(6))
34. PAQ Research. *PAQ Report ORP Pacov*. [cit. 2023-07-18]. Dostupné z: <https://www.paqresearch.cz/>.
35. PAQ Research, ©2024. *Analytické zprávy pro ORP*. [online]. Mapa vzdělávání. [cit. 2025-06-09]. Dostupné z: <https://mapavzdelavani.cz/analyticke-zpravy-pro-orp>
36. Aktualne.cz. *Výzkum škol v Česku: Žáci se tu musí cítit dobře, jinak se výsledky nedostaví*. Praha, 2021 [cit. 2021-10-20]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/skolni-alchymie-tyto-okolnosti-vyznamneovlivnujivyukuvasi/r~87f917c8b6f011ebb0fa0cc47ab5f122/v~sl:3c67f2eb8994853e55c8464a092b7e39/>
37. ČESKO. Česká školní inspekce ČR. (2024, 18. dubna). *Odklady povinné školní docházky – Aktualizovaná data*. Dostupné z Česká školní inspekce: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Odklad-povinne-skolni-dochazky>
38. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2024. Revize rámcových vzdělávacích programů. [online]. MŠMT. [cit. 2025-06-09]. Dostupné z: <https://edu.gov.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/revize-rvp/>



39. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2024. MŠMT představilo nové rámcové vzdělávací programy pro základní vzdělávání. [online]. MŠMT. [cit. 2025-06-09]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/ministerstvo/novinar/msmt-predstavilo-nove-ramcove-vzdelavaci-programy-pro>
40. Chráněné bydlení Jeřábina Pelhřimov: příspěvková organizace [online]. 2021, 2021 [cit. 2021-10-16]. Dostupné z: <https://www.domovjerabina.cz/sluzby/chranene-bydleni/>
41. Domov důchodců Proseč u Pošné [online]. Proseč u Pošné, 2021, 2021 [cit. 2021-10-16]. Dostupné z: <https://www.ddprosecposna.cz/>
42. Dům sociálních služeb Pacov, p. o.: DSSP [online]. 2021, 2021 [cit. 2021-10-16]. Dostupné z: <http://www.dssp.cz/>
43. Centrum sociálních služeb Lukavec [online]. Lukavec, 2021, 2021 [cit. 2021-10-16]. Dostupné z: <https://www.centrumlukavec.cz/>
44. Centrum LADA, z.s., [online]. Pacov, 2014 [cit. 2021-10-16]. Dostupné z: <http://centrumlada.cz/>
45. Wikipedia: Pacov. *Cs.wikipedia.org* [online]. Pacov, 2023 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Pacov>
46. Vzdělávání a sociální problémy ČR - mapavzdelavani.cz [online]. [cit. 21.3.2022]. Dostupné z: <https://www.mapavzdelavani.cz/vzdelavaci-problemy>
47. Národní ústav pro vzdělávání [online]. ©2011–2022. cit. [14.4.2022]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/RAMP_S/Novinky/Metodicke_zpravy/3.TMZ_SPP_Rizikove_chovani.pdf
48. ZÁKLADNÍ ŠKOLA PACOV, ©2024. Výroční zpráva 2023/2024. [online]. ZŠ Pacov. [cit. 2025-06-09]. Dostupné z: <https://www.zspacov.cz/skola/uredni-deska/vyrocní-zprava-2023-2024-26.html?kshow=5>
49. Základní škola Pacov – Výroční zpráva 2020/2021 [online]. ©2013 [cit. 21.3.2022]. Dostupné z: <https://www.zspacov.cz/dokumenty/vyrocní-zprava/2020-2021>
50. ZÁKLADNÍ ŠKOLA LUKAVEC, ©2024. Výroční zpráva 2023/2024. [online]. ZŠ Lukavec. [cit. 2025-06-09]. Dostupné z: <https://www.zslukavec.cz/userfiles/file/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va%202023-2024.pdf>
51. Základní škola a Mateřská škola Lukavec – Výroční zpráva o činnosti školy [online]. [cit. 21.3.2022]. Dostupné z: <https://www.zslukavec.cz/userfiles/file/v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va%202020-2021.pdf>
52. ZÁKLADNÍ ŠKOLA OBRATAŇ, ©2024. Výroční zpráva 2023/2024. [online]. ZŠ Obrataň. [cit. 2025-06-09]. Dostupné z: https://www.zsobratan.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah16_1.pdf&original=v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va%202023-2024.pdf



Zdroje kapitoly Sociální situace:

rozhovor s metodičkou prevence ZŠ Pacov

rozhovor s výchovnou poradkyní ZŠ Lukavec

rozhovor s ředitelkou ZŠ Lukavec

rozhovor s pracovníci Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Pacov

rozhovor s koordinátorem NZDM Spirála

rozhovor s místostarostou města Pacov

Výroční zprávy ZŠ Pacov, ZŠ Lukavec

MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. Praha: Grada, 2009. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2310-5.

MĚSTSKÁ KNIHOVNA PACOV, ©2025. Výroční zpráva 2024. [online]. Městská knihovna Pacov. [cit. 2025-06-09]. Dostupné z: <https://knihovna.pacov.cz/wp-content/uploads/2025/02/vyrocn-zprava-2024.pdf>

MĚSTSKÁ KNIHOVNA PACOV, ©2024. Výroční zpráva 2023. [online]. Městská knihovna Pacov. [cit. 2025-06-09]. Dostupné z: <https://knihovna.pacov.cz/wp-content/uploads/2024/03/Vyrocn-zprava2023.pdf>

<http://www.zsobratan.cz/index.php/preventivni-program>

<http://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/rodina-v-problemove-situaci/rizikove-chovani-ditete/vandalismus.shtml>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Netolismus>

<https://psychologie.cz/proc-si-ublizujeme/>

<https://www.proyouth.eu/csfiles/prirucka-pro-skolni-praxi.pdf>

http://www.csicr.cz/html/TZ_prevence_sikany/html5/index.html?&locale=CSY&pn=7

<http://oldwww.upol.cz/nc/aktualita/clanek/mezi-ceskymi-adolescenty-roste-spotreba-alkoholu-a-tabaku-rizikove-chovani-souvisi-s-osobno/>

<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/377/3074/Vymezeni-rizikoveho-chovani>

ČESKO. ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE, ©2025. Rovné příležitosti a prevence rizik ve vzdělávání: Tematická zpráva 2025. [online]. Česká školní inspekce. [cit. 2025-06-09]. Dostupné z: https://www.csicr.cz/CSICR/media/Elektronicke-publikace/2025/TZ_rovne_prilezitosti_prevence_rizik/html5/index.html?pn=1

www.gac.cz/userfiles/File/nase_prace_vystupy/Analyza_socialne_vyloucenych_lokalit_GAC.pdf

www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071313

Rozhovor s pracovníky Terénních programů Sovy

ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2023. Výzva k předkládání žádostí o podporu zjednodušeného projektu APU v aktivitě Implementace DZ. [online]. MŠMT. [cit. 2025-06-09]. Dostupné z: https://opjak.cz/wp-content/uploads/2023/06/Vyzva_APU_IDZ_avizo.pdf

<https://www.spiralapacov.cz/>

<https://www.sovickapacov.cz/>



Spolufinancováno
Evropskou unií



<https://jihlava.charita.cz/>

<https://charitapacov.cz/>



Seznam zkratk

ADD	Porucha pozornosti bez hyperaktivity
ADHD	Porucha pozornosti s hyperaktivitou
CAN	Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte
ČG	Čtenářská gramotnost
ČJ	Český jazyk
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
ČSÚ	Český statistický úřad
DDM	Dům dětí a mládeže
EAO	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EVVO	Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta
EU	Evropská unie
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
IMKA	Implementace kariérního systému učitelů
IROP	Integrovaný regionální operační program
IT (ICT)	Informační technologie
IVP	Individuální vzdělávací plán
JMŠ	Jídelna mateřské školy
KAP	Krajský akční plán
MAP	Místní akční plán
MAS	Místní akční skupina
MG	Matematická gramotnost
MKČR	Ministerstvo kultury České republiky
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPP	Minimální preventivní programy
MŠ	Mateřská škola
MŠC	Mateřská škola církevní
MŠO	Mateřská škola obecní
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MÚ	Městský úřad
NIDV	Národní institut pro další vzdělávání
NNO	Nestátní neziskové organizace
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OP	Operační program
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
PISA	Programme for International Student Assessment
PIRLS	Progress in International Reading Literacy Study
PLPP	Plán pedagogické podpory
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
PPUČ	Projekt Podpora práce učitelů
PS	Pracovní skupina
PV	Předškolní vzdělávání
RC	Rodinné centrum
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
RVP ZUV	Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání



ŘV	Řídící výbor
SC	Specifický cíl
SEV	Středisko environmentální výchovy
SDV	Strategie digitálního vzdělávání
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SOM	Svazek obcí mikroregionu
SPC	Speciálně pedagogické centrum
SPU	Specifické poruchy učení
SPUCH	Specifické poruchy učení a chování
SR	Strategický rámec
SRPDŠ	Sdružení rodičů a přátel školy
SŠ	Střední škola
SVČ	Středisko volného času
SVP	Středisko výchovné péče (zařízení ŠPZ)
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠJ	Školní jídelna
ŠJ – V	Školní jídelna – výdejna
ŠJ – VV	Školní jídelna – vývařovna
ŠD	Školní družina
ŠK	Školní klub
ŠPZ	Školské poradenské zařízení
ŠVP	Školní vzdělávací program
TALIS	Teaching and Learning International Survey
TIMSS	Trends in International Mathematics and Science Study
TP	Terénní programy
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání (<i>ÚIV byl zrušen k 31. 12. 2011. Agendu dále</i>
<i>přebírá MŠMT)</i>	
VOŠ	Vyšší odborná škola
ZV	Základní vzdělávání
ZŠ	Základní škola
ZŠO	Základní škola obecní
ZUŠ	Základní umělecké školy



Seznam tabulek

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel území ORP Pacov v letech 2009 až 2023 dle věkových skupin	12
Tabulka 2: Nejvyšší ukončené vzdělání obyvatel území ORP Pacov ve věku 15 a více let	15
Tabulka 3: Přehled koncepčních a strategických dokumentů a jejich vazba na MAP	25
Tabulka 4: ČSI Předškolní vzdělávání	36
Tabulka 5: ČSI Základní vzdělávání	41
Tabulka 6: Nové RVP	44
Tabulka 7: Srovnání úvodního šetření Šablony I a aktuálního šetření	47
Tabulka 8: Hlavní oblasti podporované z OP	48
Tabulka 9: Další oblasti podporované z OP	48
Tabulka 10: Přehled vzdělávacích zařízení v ORP Pacov	59
Tabulka 11: MŠ dle charakteru a zřizovatele	61
Tabulka 12: Vývoj počtu dětí v MŠ	63
Tabulka 13: Obsazenost MŠ (%)	64
Tabulka 14: Podpůrná opatření v MŠ	64
Tabulka 15: Pracovníci MŠ – kategorie	66
Tabulka 16: Přehled mateřských škol a jejich kapacita	67
Tabulka 17: Nutné investice v MŠ	68
Tabulka 18: Vývoj počtu žáků v ZŠ	73
Tabulka 19: Obsazenost ZŠ (%)	74
Tabulka 20: Počet žáků s potřebou podpůrných opatření na ZŠ	75
Tabulka 21: Pracovníci ZŠ – kategorie	77
Tabulka 22: Pracovníci ZŠ – pracovní úvazky (přepočet na plně zaměstnané)	77
Tabulka 23: Žáci, kteří ukončili vzdělání	79
Tabulka 24: Průměrný počet absencí škol za ORP	81
Tabulka 25: Přehled výchovných opatření ZŠ	81
Tabulka 26: Přehled zařízení ZŠ a jejich kapacita	84
Tabulka 27: Finanční nákladnost ZŠ	85
Tabulka 28: Využití kapacity ŠJ (počet strávníků)	88
Tabulka 29: Využití kapacity ŠJ (%)	89
Tabulka 30: Seznam středních škol na území ORP Pacov	107
Tabulka 31: Cíle MAP ve vazbě na povinná témata	112
Tabulka 32: Analýza základních cílových skupin (očekávání, rizika, komunikace, opatření)	114
Tabulka 33: Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území	119



Spolufinancováno
Evropskou unií



Seznam příloh

- Příloha 1 Dotazníkové šetření MŠMT
- Příloha 2 Závěrečná evaluační zpráva
- Příloha 3 Charakteristika školství
- Příloha 4 Popis potřeb investic

Analytickou část MAP IV včetně příloh schválil Řídicí výbor MAP.

V Pacově dne.....15.12.2025


.....
předseda Řídicího výboru MAP
Tomáš Kocour